

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
TEISĖS FAKULTETO
BAUDŽIAMOSIOS TEISĖS IR PROCESO INSTITUTAS

SIMONAS GARLAUSKAS
Baudžiamosios teisės ir kriminologijos studijų programa

BAUSMĖS UŽ NUŽUDYMĄ SKYRIMO TEISMŲ PRAKTIKOJE YPATUMAI

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
Prof. dr. Justinas Sigitas Pečkaitis

Vilnius, 2015

TURINYS

ĮVADAS.....	4
1. NUŽUDYMO IR BAUSMĖS TEISINĖ CHARAKTERISTIKA.....	8
1.1. Nužudymo samprata ir požymiai.....	8
1.2. Bausmės samprata.....	13
1.3. Bausmės tikslas.....	15
1.4. Bausmių skyrimo politika.....	18
2. BAUSMĖS UŽ NUŽUDYMAŲ SKYRIMO TEORINIAI ASPEKTAI.....	25
2.1. Bausmės skyrimo pagrindai ir sąlygos.....	25
2.2. Bausmės skyrimo principai.....	28
2.3. Nužudymo pavojaus laipsnio įvertinimas.....	30
2.4. Kaltinamojo baudžiamąją atsakomybę lengvinančių bei sunkinančių aplinkybių reikšmė.....	32
2.5. Asmenybės įtaka bausmės skyrimui.....	37
2.6. Proporcingumo ir teisingumo įtaka.....	40
3. BAUSMĖS UŽ NUŽUDYMAŲ SKYRIMO PRAKTINIAI ASPEKTAI.....	44
3.1. Dažniausiai pasitaikančių kvalifikuojančių požymių įtaka bausmei nužudymo atveju.....	45
3.1.1. Nužudymas dviejų ar daugiau žmonių BK 129 str. 2 d. 5 p.....	45
3.1.2. Nužudymas kankinant ar kitaip itin žiauriai BK 129 str. 2 d. 6 p.....	46
3.1.3. Nužudymas dėl chuliganiškų paskatų BK 129 str. 2 d. 8 p.....	48
3.1.4. Nužudymas dėl savanaudiškų paskatų BK 129 str. 2 d.9p.....	50
3.2. Bausmės griežtumo/švelnumo tendencija.....	53
3.2.1. Bausmės už nužudymus iki 2001 metų.....	53
3.2.2. Bausmės už nužudymus 2001-2003 metais.....	54
3.2.3. Bausmės už nužudymus 2007-2009 metais.....	54
3.2.4. Bausmės už nužudymus 2013-2015 metais.....	56
IŠVADOS.....	59

PASIŪLYMAI.....	62
LITERATŪRA.....	64
ANOTACIJA LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOMIS.....	72
SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA.....	73
SUMMARY IN ENGLISH.....	74
PRIEDAI.....	75
PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ.....	101

IVADAS

Žmogaus teisė į gyvybę yra prigimtine ir svarbiausia iš žmogaus turimų teisių. Nuo šios pagrindinės žmogaus teisės priklauso kitų asmeninių teisių įgyvendinimas socialinėje, pilietinėje, politinėje, ekonominėje srityse. Žmogaus gyvybės svarbą konstatuoja ir pagrindinis mūsų šalies įstatymo – Lietuvos Respublikos (toliau- LR) Konstitucijos 19 straipsnis, kuriame yra teigiama, kad „žmogaus teisė į gyvybę yra saugoma įstatymo“¹. Valstybė saugodama šią svarbiausią prigimtine žmogaus teisę imasi įvairių apsaugos priemonių, iš kurių pagrindiniai yra baudžiamieji įstatymai, reglamentuojantys atsakomybę už prigimtinę teisei prieštaraujantį gyvybės atėmimą kitam asmeniui. Baudžiamasis įstatymas kriminalizuoja atitinkamas veikas ir imasi adekvačių priemonių teisingumui įvykdyti ir padarytos žalos atlyginimui, įvertindamas visas galimas sociologines, ekonomines, demografines, politines bei kitas aplinkybes. Lietuvos Respublikos Baudžiamajame Kodekse (toliau - BK) teigiama, kad „bausmė yra valstybės prievartos priemonė, skiriama teismo nuosprendžiu nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą padariusiam asmeniui“².

Magistriniame darbe „Bausmės už nužudymą skyrimo teismų praktikoje ypatumai“ apžvelgiamos pačio nužudymo aplinkybės, kurios lemia bausmės skyrimą, ją individualizuoja. Taip pat, teoriniu aspektu, apžvelgiama samprata ir požymiai bei kiti esminiai bruožai susiję su bausme.

Tiriama problema. Nagrinėjamos temos problematika, atsiskleidžia per teisingumo bei proporcingumo pusiausvyrą, kurią rasti yra be galo sudėtinga. Visuomenės požiūriu, ko gero yra teisinga nusikaltėlių nubausti kalėjimu iki gyvos galvos, tačiau toks bausmės paskyrimas yra absoliučiai valstybei nenaudingas. Tokia bausmė nesuteikia galimybės nusikaltėliui reabilituotis, nesuteikia noro pakeisti savo mąstymą apie vertybes ir neteikia noro gerbti valstybės įstatymus. Riba tarp bausmės masto ir bausmės tikslo pusiausvyros yra nematoma. Niekada nebus bausmės už nužudymą, kuri būtų teisinga tiek nukentėjusiųjų, tiek nusikaltėlio, tiek aplinkinių, tiek valstybės atžvilgiu, tačiau įmanoma paskirti tokią bausmę, kuri būtų arčiausiai šios ribos. Šią ribą ir bus stengiamasi surasti. Taip pat bandoma atskleisti problemą tarp baudžiamajame įstatyme numatytų bendrųjų bausmės skyrimo pagrindų ir bausmės skyrimo, kai yra atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių. Šios dvi normos turėtų vieną kitą papildyti, ir būti taikomos kartu, tačiau dažnai praktikoje pirmoji yra pamirštama. Tyrimu bandoma atskleisti dabar egzistuojančią bausmės skyrimo politiką bei jos įgyvendinimą. Kaip teismai laikosi

¹ „Lietuvos Respublikos Konstitucija,“ *Valstybės žinios* 33-1014 (1992).

² „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 41 str.

baudžiamųjų įstatymų, kokio griežtumo bausmės yra skiriamos šiai dienai, ir kaip jos keitėsi bėgant metams.

Darbo aktualumas. Temos aktualumą, visų pirma, galima atskleisti išnagrinėjus mokslinę literatūrą. A. Milinis monografijoje teigia, kad: „Atsakomybės už neteisėtą gyvybės atėmimą kitam žmogui nustatymas – vienas iš klausimų, kuriuos valstybė ėmė reguliuoti jau senovėje”³. Taip pat, remiantis pastarųjų kelių metų situacija Lietuvoje, skiriant bausmes už nužudymus teismų praktikoje kyla dvejonės, ar tinkamai yra parenkama saugomos vertybės ir paskiriamų bausmių pusiausvyra, ar egzistuoja proporcingumas tarp bausmės griežtumo/švelnumo ir įvykdytos nusikalstamos veikos – nužudymo aplinkybių. Taip pat diskutuotina ir pati griežčiausia bausmė – įkalinimas iki gyvos galvos. Manytina, kad tokia bausmė yra ekonomiškai nuostolinga valstybei ir socialiai žalinga nusikaltėliui, kadangi nėra pasiekiami bausmės tikslai. Žinoma, asmuo bus sulaikytas nuo naujų nusikalstamų veikų darymo, tačiau ar laikysis įstatymų, ar juos gerbs, yra labai abejotina, ką jau kalbėti apie teisingumo principo įgyvendinimą. Taip pat diskutuotina, kiek bausmių politika atitinka bausmių tikslus – ar bausmės už nužudymus Lietuvoje nėra per švelnios, ar jos kiekvienu atveju yra paskiriamos individualizuotai.

Darbo mokslinis naujumas. Mokslinis naujumas darbe pasireiškia tuo, jog pasirinkta problema, dėl bausmių skyrimo „teisingumo“, nėra išnagrinėta pakankamai. Nedaug teisininkų yra kritiškai įvertinę teismų sprendimus, skiriant bausmes už nužudymus. Teoriniu aspektu, medžiagos yra sukaupta ir išanalizuota gan daug, tačiau praktiniu – nepakankamai. Magistriniu darbu išanalizuota keliolikos metų teisminė praktika, taip pat ištirti ir naujausi, šių metų, baudžiamųjų bylų nuosprendžiai, kas leidžia atskleisti visus faktorius, kurie daro įtaką bausmei, nuo nusikaltėlio asmenybės iki nusikaltimo priemonių ir motyvų.

Tiriamos problemos ištyrimo lygis. Tiriama problema yra minima tiek mokslinėje literatūroje, tiek teismų praktikoje. A. Milinis savo monografijoje nurodė, kad „ne visada teisingai įvertinamas veikos pavojingumas, kaltininko asmenybė, sureikšminamas nepilnametystės faktas, kartais neteisingai interpretuojamos BK normos, reguliuojančios bausmės skyrimą“⁴. A. Milinis išnagrinėjo susidariusią situaciją Lietuvoje, tačiau tik iki 2007 metų. R. Drakšas apibrėždamas bausmės tikslą nurodo, jog „nėra universalus tikslo, tinkamo visoms tautoms ir visiems laikams, todėl negalima išskirti paties svarbiausio ar aukščiausio ir nekintamo bausmės tikslo. Bendras bausmės tikslas neturi būti tik vienas specialus tikslas. Tik tikslų derinys visiškai apibūdina bausmės paskirtį.“⁵ Prie šių autorių nuomonių, prisijungia ir kiti Lietuvos teisininkai. Dauguma jų yra vieningos nuomonės, jog bausmės ir jų tikslai dažnai

³ Albertas Milinis, *Baudžiamoji atsakomybė už nužudymą* (Vilnius: Registrų centras, 2011), 14.

⁴ *Ibid.*, p. 381.

⁵ Romualdas Drakšas, *Baudžiamoji atsakomybė ir jos realizavimo formos* (Vilnius: Justitia, 2008), 254.

prasilenkia, nors turėtų būti derinamos kartu⁶. Tokios pat nuomonės laikosi ir rusų teisininkai, tokie kaip S.V. Borodinas⁷, L.D. Gauchmanas⁸ bei D.I. Aminovas⁹. Kokia situacija yra šią dieną – sunku tiksliai pasakyti, tačiau bus bandoma atskleisti, ar teismai pasimokė iš savo buvusių klaidų. Tiriama problema yra dažnai eskaluojama, yra bandyta spręsti teoriniu lygiu, tačiau nėra atliktas praktinis tyrimas, kuris apžvelgtų dabartinę padėtį, bei palygintų ją su praėjusiu dešimtmečiu.

Darbo reikšmė. Gauti darbo rezultatai gali būti panaudoti ruošiant visus teisininkus, ypatingai teisėjus. Baudžiamosios teisės sistema turi griežtus baudžiamuosius įstatymus¹⁰, kurių privaloma laikytis, tačiau yra atveju kuomet ne visų įstatymų yra laikomasi, daromos išimtys, nukrypstama nuo įsigalėjusios praktikos. Taip pat gauti rezultatai galėtų būti naudojami formuojant ir pačią baudžiamąją politiką Lietuvoje. Išanalizavus bausmių tendencijas galima spręsti, ar bausmės reikia griežtinti, o gal švelninti. Rezultatai yra naudingi pačiai įstatymų leidybai, konkrečiau – baudžiamųjų įstatymų tobulinimui.

Tyrimo tikslas. Tyrimu siekiama įvertinti „teisingumą“, ne kaip teorinį lygmenį, o kaip praktinę reikšmę individui ir visuomenei – ar visuomet skiriamos bausmės yra teisingos, proporcingos ir ar yra pasiekiamas bausmės tikslas.

Tyrimo uždaviniai:

- Išanalizuoti Lietuvos baudžiamuosius įstatymus, nustatančius bausmes už nužudymus ir nustatyti įstatymų taikymo problemas;
- Analizuojant Lietuvos teismų praktiką, išnagrinėti ar skiriamos bausmės yra teisingos, proporcingos, ar bausmių politika atitinka bausmių tikslus;
- Kokią įtaką bausmei daro aukos asmenybė, kaltinamojo asmenybė, nužudymo motyvai, laikotarpis po nusikalstamos veikos bei kitos aplinkybės;
- Atskleisti bausmės griežtumo/švelnumo tendencijas.

Tyrimo hipotezė. Manytina, kad bausmės už nužudymus bėgant metams, yra švelninamos, o bausmių tikslai dažnu atveju neįgyvendinami, kaip neįgyvendinamas ir teisingumas.

⁶ Algimantas Čepas, Aleksandras Dobryninas ir Gintautas Valickas, „Nužudymai Lietuvoje: teisiniai, sociologiniai ir psichologiniai aspektai,“ *Teisės Problemos* 1 (79)(2013).

⁷ Бородин, Станислав Владимирович, *Преступления против жизни* (Saint Petersburg: Yuridichesky Center Press, 2003).

⁸ Д.В. Гаухман. *Уголовное право. Часть общая, Часть особенная* (Москва: 1999).

⁹ Д. И Аминов, *Полный курс уголовного права России* (Москва: 1999), p 34.

¹⁰ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000); „Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodeksas,“ *Valstybės žinios* IX-785 (2008).

Tyrimo metodika. Siekiant tiksliai įgyvendinti iškeltus uždavinius ir patvirtinti arba paneigti tyrimo tikslą, buvo naudojami keli tyrimo metodai. Dokumentų analizės metodas buvo naudojamas aiškinantis įstatymus. Lyginamasis bei sisteminis metodas buvo naudojami aptikti esminius skirtumas tarp Lietuvos teismų sprendimų panašiose bylose bei juos sugrupuoti. Ir galiausiai apibendrinimo metodas – gautiems rezultatams formuluoti.

Darbo struktūra. Darbą sudaro: įvadas, trys skyriai, iš kurių kiekvienas skirstomas į poskyrius, išvados bei pasiūlymai.

Ginamasis teiginys. Kaip vienas iš pagrindinių ginamųjų teiginių yra, tai, kad bausmės už nužudymus turėtų būti griežtinamos, galimai atskleidus tendenciją, jog bausmės yra švelninamos.

1. BAUSMĖS IR NUŽUDYMO TEISINĖ CHARAKTERISTIKA

1.1. Nužudymo samprata ir požymiai

Nužudymas jau savaime yra laikomas vienu sunkiausiu nusikaltimų, jei ne sunkiausiu ir yra smerkiamas tiek moralės, tiek teisės normų. „Draudimas žudyti – vienas iš pirmųjų tabu žmonijos kultūroje“¹¹. Įstatymų leidėjas aiškiai numato bausmę už šią nusikalstamą veiką¹². Nėra numatytos jokios alternatyvos laisvės atėmimui, o atsižvelgiant į nužudymo kvalifikuojančius požymius laisvės atėmimo terminas tik didėja. Taip yra todėl, kad šios nusikalstamos veikos saugoma vertybė yra pati brangiausia, t.y. žmogaus gyvybė, todėl pažeidus šią vertybę, ir bausmė yra griežčiausia. „Žmogus – socialinė būtybė, visuomenės kapitalas, be kurio ir pačios visuomenės egzistavimas būtų pasmerktas pražūčiai“¹³. Atsižvelgiant į teisingumo principą, tai yra laikoma teisinga, nors labai dažnu atveju, nužudytojo asmens artimieji, vis dar norėtų jog būtų gražintas „Lex talionis“¹⁴.

Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje numatyta „Kiekvienas turi teisę į gyvybę, laisvę ir asmens saugumą“¹⁵. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių aktas nurodo „Kiekvienas žmogus turi neatimamą teisę į gyvybę. Šią teisę saugo įstatymas. Negalima savavališkai atimti niekieno gyvybės.“¹⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucija taip pat laiko, kad teisė į gyvybę yra viena pagrindinių žmogaus teisių „Žmogaus teisę į gyvybę saugo įstatymas.“¹⁷

Nužudymas ir atsakomybė už jį yra numatyta BK 129 straipsnyje:

- „1. Tas, kas nužudė kitą žmogų,
baudžiamas laisvės atėmimu nuo septynerių iki penkiolikos metų.
2. Tas, kas nužudė:
- 1) mažametį;
 - 2) bejėgiškos būklės žmogų;
 - 3) savo artimąjį giminaitį ar šeimos narį;
 - 4) nėščią moterį;
 - 5) du ar daugiau žmonių;
 - 6) kankindamas ar kitaip itin žiauriai;
 - 7) kitų žmonių gyvybei pavojingu būdu;

¹¹ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 22.

¹² „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas“, *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 129 str.

¹³ Albertas Milinis, *op. cit.*, p 20.

¹⁴ „Taliono įstatymas“ žiūrėta 2015 10 14, <http://www.britannica.com/topic/talion>

¹⁵ „Visuotinė žmogaus teisių deklaracija. Generalinės Asamblėjos priimta ir paskelbta 1948 m. gruodžio 10 d. rezoliucija 217 A (III)“, *Valstybės žinios* 68-2497 (2006), 3 str.

¹⁶ „Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas“, *Valstybės žinios* 77-3288 (2002), 6 str. 1 d.

¹⁷ „Lietuvos Respublikos Konstitucija“, *Valstybės žinios* 33-1014 (1992), 19 str.

- 8) dėl chuliganiškų paskatų;
- 9) dėl savanaudiškų paskatų;
- 10) dėl nukentėjusio asmens tarnybos ar piliečio pareigų vykdymo;
- 11) siekdamas nuslėpti kitą nusikaltimą;
- 12) siekdamas įgyti nukentėjusio asmens organą, audinį ar ląsteles;
- 13) siekdamas išreikšti neapykantą asmenų grupei ar jai priklausančiam asmeniui dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo aštuonerių iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos.¹⁸

Šio straipsnio pirmojoje dalyje numatyta baudžiamoji atsakomybė už tyčinį nužudymą, o antrojoje dalyje išvardinti nužudymą kvalifikuojantys požymiai.

Nužudymas – tai tyčinis neteisėtas gyvybės atėmimas kitam žmogui. Šioje nužudymo sąvokoje labai svarbūs žodžiai yra „neteisėtas“ ir „kitam“. Neteisėtas šiuo atveju reiškia, jog asmuo neturėjo pareigos ar kitokių teisių, į kito asmens gyvybę, t.y. jo ir aukos gyvybės nesiejo jokie teisiniai santykiai (pvz., pacientą ir daktarą sieja tai, kad daktaras turi teisę ir pareigą rūpintis kito asmens sveikata ir gyvybę, ir privalo visais įmanomais būdais ją išsaugoti). Prof. A. Milinio nuomone sąvokos „neteisėtas“ vartojimas yra žalingas. Tai grindžiama tuo, kad vargu ar įmanoma kalbėti apie teisėtus gyvybės atėmimus kitam žmogui, tam įtakos turi moraliniai aspektai, elementarūs dorovės ir moralės principai¹⁹. „Neteisėtumo požymio įtraukimas į nužudymo sudėtį gali sukelti klaidingą įspūdį, kad be neteisėto gyvybės atėmimo, egzistuoja ir gana dažni teisėto gyvybės atėmimo atvejai“²⁰. Tačiau neįtraukiant šios sąvokos į nužudymo apibrėžimą, iškiltų problema. Į šią nusikalstamą veiką, patektų ir visi teisėti gyvybės atėmimai pvz.: karo, būtiniosios ginties, mirties bausmės, eutanazijos atvejais, tuomet inkriminuoti nužudymo negalima. Darytina išvada, kad terminas „neteisėtas“ yra būtinas.

Kaip dar vieną esminį nužudymo požymį privalu paminėti, kad nužudymas – tai kalta veika. „Nusikaltimas žmogaus gyvybei gali būti kvalifikuojamas tik tada, kai atliekant tam tikrus aktyvius veiksmus arba nevykdant pareigos vienaip ar kitaip veikti esama subjekto kaltės. Tais atvejais kai gyvybė atimama be kaltės, nėra nei tyčios, nei neatsargumo, nėra ir nusikaltimo. Tokiais atvejais tai ne nužudymas, o nelaimingas atsitikimas. <...> Manytina, neatsargus gyvybės atėmimas nelaikomas nužudymu siekiant pabrėžti mažesnę tokios veikos pavojingumą.“²¹

¹⁸ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 129 str.

¹⁹ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 36.

²⁰ *Ibid.*, p. 36.

²¹ Albertas Milinis, *op cit.*, p. 42-43.

Panašios nuomonės laikosi ir užsienio teisininkai. Kaip nurodo S.V. Borodinas - „žmogžudystė tai baudžiamojo kodekso, ypatingojoje dalyje numatyta, sąmoninga kalta veika, kuria atimama kitos žmogaus gyvybė“²². Įdomu yra tai, kad šis autorius nusikaltimą prieš gyvybę išskiria į dvi rūšis: 1) prieš asmenybę; 2) prieš žmogų. Tokį išskyrimą autorius grindžia tuo, kad „asmenybė negimstama, o ja tampama, todėl ir samprata asmenybė yra siauresnė nei žmogus. Asmenybe nelaikomas bet koks žmogus, o tik tas, kuris gimęs gauna tam tikras teises ir laisves, gebantis savarankiškai jomis naudotis, ir taip pat savarankiškai vykdyti savo pareigas.“²³ Prof. A. Milinis pritaria šiai nuomonei, ir pabrėžia, kad „asmenybė – tai socialinė kategorija“²⁴.

Nužudymą taip pat apibrėžia ir L.D. Gauchmanas, tačiau papildomai pabrėžia, kad „žmogžudystės objektas yra žmogaus gyvybė, tačiau kartu darant tokį nusikaltimą pažeidžiami ir visuomeniniai santykiai vyraujantys visuomenėje, nes žmogaus gyvybė yra ne tik biologinis procesas bet ir socialinis reiškinys“²⁵.

Nužudymo objektas yra suprantamas kaip kito žmogaus gyvybė, individo – homo sapiens biologinė būklė, kai jis jau yra gimęs bet dar nemiręs.

Lietuvos Respublikos įstatymai yra numatę, kad gyvybės pradžia yra gimdymo pradžia. „Vaiko gimimas – gyvo vaisiaus išstūmimas ar ištraukimas iš moters organizmo. Vaiko gyvybingumo požymiai – savarankiškas kvėpavimas ar širdies plakimas.“²⁶ Tačiau egzistuoja ir kitų teorijų. Vieni autoriai teigia, kad gyvybės pradžią reiktų laikyti smegenų funkcionavimo pradžią, pirmąjį įkvėpimą ar judesį motinos organizme²⁷. Kiti autoriai teigia, kad gyvybės pradžia yra „gimdymo pradžia“²⁸.

Gyvybės pabaiga yra žmogaus biologinė mirtis. „Mirties momentas - laikas, kai negrįžtamai nutrūksta žmogaus kraujotaka ir kvėpavimas arba kai negrįžtamai nutrūksta visų žmogaus galvos smegenų struktūrų veikla“²⁹. Šie negrįžtantys požymiai nustatomi esant neabejotiniems mirties požymiams. Šių požymių sąrašą nustato Sveikatos apsaugos ministerija³⁰. Kaip ir dėl gyvybės pradžios momento, taip ir dėl gyvybės pabaigos momento kyla diskusijų. Seniau, buvo laikoma, kad gyvybės pabaiga yra klinikinė žmogaus mirtis, kai nustoja funkcionuoti širdis ir kvėpavimas, tačiau esant dabartiniam mokslo lygiui, klinikinės mirties

²² Бородин, Станислав Владимирович, *supra* note 8, p. 21.

²³ *Ibid* p. 17-18.

²⁴ Albertas Milinis, *supra* note, p. 227.

²⁵ Д.В. Гаухман, *supra* note 9, p. 320.

²⁶ „Vaiko gimimo momento nustatymo įstatymas“, *Valstybės žinios* 43-1602 (2002), 2 str. 1, 2 p.

²⁷ Paulius Docka, „Nuo aborto iki žmogžudystės“, *Justitia* 3 (1999): 16.

²⁸ Juozapas Nocius. *Nusikaltimai žmogui. Mokomoji priemonė* (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 1998), 9.

²⁹ „Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymas“, *Valstybės žinios*, 68-2567 (2008), 2 str. 5 p.

³⁰ *Ibid.*, 5, 6 straipsniai.

ištikną žmogų galima atgaivinti³¹. Panašia nuomonę palaiko ir jau minėtas rusų autorius S.V. Borodinas, jis teigia, kad „asmens mirtimi laikoma biologinė mirtis, kuri pasireiškia negrįžtama organizmo kaip visumos žūtimi<...>³²“.

Nukentėjusysis yra gyvas žmogus, nepriklausomai nuo jo gyvybingumo, amžiaus, socialinių požymių, nepaisant to, kad žmogus gali būti beviltiškai sergantis. Nukentėjusiuoju pagal šį straipsnį negali būti tik Lietuvos Respublikos Prezidentas ir kitos valstybės ar tarptautinės organizacijos atstovas, šių minėtų asmenų nužudymas bei pasikėsinimas nužudyti yra numatyti kituose BK straipsniuose. Kėsinimasis į mirusį žmogų laikomas pasikėsinimu į netinkamą dalyką, o nukentėjusiojo prašymas ar sutikimas atimti jam gyvybę baudžiamosios atsakomybės nešalina.

Nužudymas gali būti padaromas tiek veikimu, tiek neveikimu. Neveikimu nužudymas gali būti padaromas tik tuomet, kai asmuo turi pareigą ir galimybę atitinkamai veikti – rūpintis kitu žmogumi ar konkrečiais veiksmais pašalinti mirties grėsmę. Nužudymas laikomas baigtu atsiradus padariniams, t.y. tik tuomet, kada nukentėjusysis miršta. Tarp kaltininko veikos ir nekentėjusiojo mirties turi būti reikšmingas priežastinis ryšys ir nukentėjusiojo mirtis turi būti dėsningas, o ne atsitiktinis veikos padarinys (tiesioginis priežastinis ryšys). Nužudymo sudėčiai neturi reikšmės po kiek laiko nukentėjusysis mirė po kaltininko veikos, svarbu, kad tai įvyko dėl kaltininko veiksmų. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino „jei nukentėjusiojo mirties priežastis buvo kaltininko padarytas sveikatos sutrikdymas, tai atsakomybė už žmogaus gyvybės atėmimą atsiranda nepriklausomai nuo to, ar nukentėjusysis mirė tuoj po padarytos veikos, ar praėjus kuriam laikui, taip pat nepriklausomai nuo to, ar jis buvo netinkamai gydomas, ar netinkamai diagnozuoti sužalojimai, ir, kad nesant šių aplinkybių, mirties galbūt buvo galima išvengti“³³. Jei buvo sutrikdyta žmogaus sveikata, bet mirtį sukėlė kita aplinkybė, tai veika negali būti kvalifikuojama kaip nužudymas. Tai gali būti gydymo metu daromos gydytojų klaidos dėl ko nukentėjusysis mirė ir pan.

Tyčinis nužudymas tai sunkiausia bei didžiausias pasekmes sukelti nusikalstama veika. BK 15 str. aiškiai nurodo, kas yra laikoma tyčine kalte ir išskiria šiuos požymius:

1. „Asmuo suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir norėjo taip veikti;
2. Asmuo suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį, numatė, kad dėl jo veikimo ar neveikimo gali atsirasti šiame kodekse numatyti padariniai, ir jų norėjo.“³⁴

³¹ Vladas Pavilionis, „Lietuvos Respublikos Konstitucijos II skirsnio „Žmogus ir valstybė“ komentaras. 19 str. Žmogaus teisę į gyvybę saugo įstatymas,“ *Teisės problemos*, nr. 1-2 (1999): 30.

³² Бородин, Станислав Владимирович, *supra* note 8, p. 7.

³³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų Senato 2004 m. birželio 18 d. nutarimas dėl teismų praktikos nusikaltimų žmogaus gyvybei bylose.

³⁴ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 15str. 2 d.

Anot prof. Vytauto Piesliako, nusikalstamos veikos pavojingumo pobūdžio suvokimą sudaro: „a) faktinių daromos veikos aplinkybių, t.y. objektyviųjų inkriminuojamos nusikalstamos veikos sudėties požymių, suvokimas, b) daromos veikos socialinės reikšmės suvokimas.“³⁵

BK 15 str. nurodo ir netiesioginės tyčios apibrėžimą. Tai yra tokia situacija kai asmuo darydamas nusikaltimą „suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį, numatė, kad dėl jo veikimo ar neveikimo gali atsirasti šiame kodekse numatyti padariniai, ir nors jų nenorėjo, bet sąmoningai leido jiems atsirasti“³⁶.

Tiek tiesioginės tiek netiesioginės tyčios intelektualinis tyčios momentas yra vienodas, o valinis – skiriasi, t.y. psichologinis santykis su numatytų padarinių kilimu. Netiesioginė tyčia parodo kaltinamojo abejingumą galimiems padariniams.

Tyčios forma yra nesvarbi nužudymo kvalifikacijai, abejais atvejais kvalifikuojama pagal tą patį straipsnį. Šiuo atveju tyčios forma turi įtakos bausmės skyrimui, t.y. sprendžiant asmens baudžiamosios atsakomybės klausimą.

Neatsargus gyvybės atėmimas yra laikomas netyčiniu nusikaltimu. Tokia nusikalstama veika numatyti BK 132 straipsnyje. Neatsargaus gyvybės atėmimo atveju, kaltinamasis neturi tyčios atimti gyvybę kitam asmeniui. Žmogaus gyvybę atimama dėl įvairių priežasčių, tačiau nenorint to padaryti. Dažniausiai, tai yra atvejai kuomet kaltinamasis privalėjo numatyti padarinius, bet to nenumatė.

Galima būtų palyginti Lietuvos ir užsienio valstybių reglamentuojamas nužudymo sąvokas. Jungtinėse Amerikos Valstijose nužudymas yra skirstomas į du skirtingus laipsnius³⁷. „Pirmojo laipsnio tyčinis nužudymas yra tas, kuris padaromas iš anksto apgalvojus, susitarus arba konkrečiai prieš tam tikrus asmenis, pavyzdžiui, prieš policininką. Jei tyčinis nužudymas nekvalifikuojamas nė pagal vieną iš įstatymo išvardytų atveju, tai yra antrojo laipsnio tyčinis nužudymas.“³⁸ Reiktų paminėti, jog Jungtinėse Amerikos Valstijose, teismams yra paliekama daug mažiau laisvės skiriant bausmes, nei Lietuvoje. Jungtinėse Amerikos Valstijose yra laikomasi nuomonės, kad svarbiausia bausmės paskirtis yra – atpildas.

Kaip pavyzdį, galima paminėti ir Vokietijos baudžiamąją teisę, jų baudžiamojo kodekso 213 straipsnį³⁹, kuriame įtvirtintas nužudymas labai susijaudinus bei nužudymas „kitais mažiau pavojingais atvejais“. Straipsnyje nurodoma, kad nužudymas gali būti išprovokuotas įniršio, kurį sukėlė žiaurus elgesys su juo, ar jo artimuoju, ar buvo stipriai įžeistas ir staigiai neteko kantrybės. Kaip matome, čia teismui paliekama gana plati prerogatyva kiekvienu konkrečiu

³⁵ Vytautas Piesliakas, *Lietuvos baudžiamoji teisė. Pirmoji knyga* (Vilnius: Justitia, 2006), 360.

³⁶ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas“, *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 15 str. 3d.

³⁷ „Jungtinių Amerikos Valstijų baudžiamasis kodeksas“ žiūrėta 2015 10 13, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/part-I/chapter-51>

³⁸ Jean Pradel, *Lyginamoji baudžiamoji teisė* (Vilnius: Eugrimas, 2001), 243.

³⁹ „Vokietijos baudžiamasis kodeksas“ žiūrėta 2015 10 06, http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html

atveju vertinti, kokios situacijos galėtų patekti į pastarąją formuluotę. Taip pat paminėtina jog, už tokį „mažiau pavojingą“ nužudymą, Vokietijos baudžiamasis kodeksas numato terminuotą laisvės atėmimą bausmę, nuo vienerių metų iki dešimties. Panašią nusikalstamą veiką numato ir Lietuvos BK 130 str.⁴⁰.

Apžvelgus užsienio autorių nuomones, Lietuvos baudžiamąjį kodeksą bei kitų šalių baudžiamuosius įstatymus, galima teigti, kad daugumoje valstybių, nužudymas yra išimtinai tyčinis nusikaltimas, o neatsargų gyvybės atėmimą įstatymai numato kaip savarankišką nusikaltimą.

D.I. Aminovas apibrėždamas nusikaltimą išskiria keturis požymius: pavojus visuomenei; kaltumas; baustumas ir neteisėtumas⁴¹. Lietuvos Respublikos baudžiamosios teisės doktrina ir praktika pritaria tam, ir pažymi, kad nužudymo samprata apima ne tik tyčinę veiką, bet ir tai, kad vienas iš būtinų požymių yra ir veikos neteisėtumas.

1.2. Bausmės samprata

Kriminalinė bausmė tai valstybės prievartos priemonė, kuri yra skiriama teismo apkaltinamuoju nuosprendžiu asmeniui, padariusiam nusikaltimą, apribojanti nuteistojo teises ir laisves visuomenės labui. Tik baudžiamojoje teisėje yra naudojamas bausmės terminas. Bausmė pasireiškia konkrečiomis bausmės rūšimis – laisvės atėmimu, bauda viešaisiais darbais ir t.t. Kriminalinė bausmė pasižymi tam tikrais specifiniais požymiais, kurie ją išskiria iš kitų valstybinės prievartos priemonių, tokių kaip administracinių nuobaudų ar procesinių prievartos priemonių (pvz., skiriasi skyrimo pagrindai ir tvarka, viešumas, sukeltos pasekmės ir kt.).

Panašiai teigia ir senosios doktrinos atstovas Č. Bekarija. Jo manymu „bausmės yra tuo teisingesnės, kuo daugiau šventu ir neliečiamu laikomas visuomenės saugumas ir kuo daugiau laisvės valdovas rezervuoja jo valdiniam“⁴². Kaip matyti, autorius taip pat pabrėžia visuomenės saugumą.

Didžiosios Britanijos filosofas, profesorius Ted Honderich apibrėždamas bausmę pažymi, kad bausmės būtinas elementas yra nubaudimo faktas. Taip pat pažymi, kad bausmė nėra kerštas, kadangi ne jis pats įtakoja, kokia bausmė bus paskirta kaltinamajam, tai daro įstatymas. Anot autoriaus, kuomet asmuo daro nusikalstamą veiką, jis supranta, kad tokia veika yra draudžiama ir sutinka būti nubaustas valstybės. Kaip matyti, T. Honderich išskiria dvi esmines sąvokas bausmės apibrėžime, t.y. nubaudimas ir valstybė⁴³.

⁴⁰ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 130 str.

⁴¹ Д. И. Аминов, *supra* note 10, p. 34.

⁴² Red. Ada Aleksūnaitė, *Čezarė Bekarija Apie nusikaltimus ir bausmes* (Vilnius: „Minties“ leidykla, 1992), 40.

⁴³ Ted Honderich, *Punishment The Supposed Justifications Revisited* (London: Pluto Press, 2006), 8-17.

Lietuvos Respublikos BK 41 straipsnis pateikia tokią kriminalinės bausmės sąvoką: „kriminalinė bausmė – tai valstybės prievartos priemonė, skiriama teismo apkaltinamuoju nuosprendžiu asmeniui, padariusiam nusikaltimą, ir apribojanti nuteistojo teises bei laisves visuomenės interesams”⁴⁴. Šis apibrėžimas leidžia teigti, kad kiekvienos kriminalinės bausmės esmė – nusikaltimą padariusio asmens nubaudimas. Remiantis šiuo apibrėžimu bei teisės doktrina, prof. Vytautas Piesliakas išskiria šiuos bausmės požymius: a) valstybės taikoma prievartos priemonė, b) skiria tik teismas, c) skiriama valstybės vardu, d) skiriama tik teismo apkaltinamuoju nuosprendžiu, e) skiriama tik už nusikalstamą veiką f) asmens nubaudimas g) užtraukia teistumą.⁴⁵

Teisininkas Gintaras Švedas teigia, kad bausmė, ir nubaudimas yra laikomos abstrakcijomis, kurios negali egzistuoti pačios. Bausmė pasireiškia per konkrečias bausmės rūšis: pataisos darbai be laisvės atėmimo; bauda; atėmimas teisės dirbti tam tikrą darbą ar eiti tam tikras pareigas arba užsiimti tam tikra veikla; laisvės atėmimas ir t.t., o nubaudimas pasireiškia per teisių ir laisvių apribojimą, taip pat specialių teisių ir pareigų nustatymą⁴⁶. Kiti autoriai, nubaudimą suprantą kitaip – „nubaudimas – tai nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui tam tikras „skausmas“, nuostoliai, išgyvenimai, praradimai, nepatogumai <...> nubaudimas tam tikru požiūriu yra atpildas kaltininkui už padarytą pavojingą veiką.“⁴⁷

Bausmė gali būti paskirta tik už baudžiamajame įstatyme numatytos pavojingos veikos – nusikaltimo – padarymą. Lietuvos baudžiamojoje teisėje uždrausta taikyti teisės bei įstatymo analogijos principą. Taip pat, kaltininkui gali būti skiriama tik bausmių sistemoje ir straipsnio, pagal kurį kvalifikuojama nusikalstama veika, numatyta bausmės rūšis ir dydis. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnis įtvirtina svarbų principą, pagal kurį „teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai”⁴⁸. Šis principas reiškia, kad pripažinti asmenį kaltu dėl nusikaltimo padarymo ir paskirti bausmę gali tik teismas, priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį.

Kitas bausmės požymis yra oficialumas. Jis pasireiškia tuo, kad nuosprendis priimamas valstybės vardu, laikantis visų baudžiamojo proceso reikalavimų. Bausmė visuomet skiriama viešai, net ir tuo atveju, kai teismo procesas vyko uždaras, rezoliucinė apkaltinamojo nuosprendžio dalis, kurioje numatoma bausmės rūšis ir dydis skelbiama viešai. Kuomet teismo nuosprendis įsiteisėja, jis yra privalomas visoms valstybinėms ir privačioms įstaigoms, visiems pareigūnams, asmenims ir turi būti vykdomas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

⁴⁴ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000).

⁴⁵ Vytautas Piesliakas, *Lietuvos Baudžiamoji teisė antroji knyga* (Vilnius: Justitia, 2008), 208.

⁴⁶ Gintaras Švedas, *Laisvės atėmimo bausmė: baudžiamosios politikos, baudžiamieji teisiniai ir vykdymo aspektai* (Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2003), 44.

⁴⁷ Vytautas Piesliakas, *op. cit.*, p. 210.

⁴⁸ „Lietuvos Respublikos Konstitucija,“ *Valstybės žinios* 33-1014 (1992), 109 str.

Sutinkant su Č. Bekarija, galima padaryti išvadą, kad „bausmė neturi būti piliečio asmeniui vieno ar daugelio smurtu; bausmė būtinai turi būti vieša, greita, neišvengiama, švelni, kiek tai galima padaryti esamomis sąlygomis, proporcinga nusikaltimui ir tiksliai nustatyta įstatymais“⁴⁹.

1.3. Bausmės tikslas

Bausmės paskirtis ir tikslai – tai galutinis rezultatas, kurį, nustatydamą ir taikydama siekia valstybė. Bausmės paskirties (tikslų) nustatymą lemia nusikalstamumo būklė ir dinamika, baudžiamosios politikos kryptingumas bei vyraujanti bausmės teorija. Bausmės paskirties (tikslų) įtvirtinimas baudžiamajame įstatyme turi principinę reikšmę, kadangi leidžia sudaryti bausmių sistemą, nustatyti ant kiek efektyvios yra bausmės bei sudaryti esmines bausmių vykdymo teisinės prielaidas.

Rusų teisininkas D.I. Aminovas išskiria šiuos bausmės tikslus:

1. Socialinio teisingumo atstatymas;
2. Nuteistojo pataisymas;
3. Naujų nusikalstamų veikų užkardymas⁵⁰.

Idomu tai, kad šis autorius, nuteistojo pataisymą dar išskiria į a) tikslus įstatymų laikymasis ir pagarba jiems b) etikos ir bendro gyvenimo taisyklių pagarba. O naujų nusikalstamų veikų užkardymą skirsto į individualią prevenciją ir viešąją bauginimo funkciją⁵¹.

Č. Bekarija pabrėžia, kad „bausmių tikslas – tai ne žmogaus kankinimai bei jo asmens slopinimas, lygiai kaip ir ne tai, kad įvykę nusikaltimai būtų traktuojami tarytum neįvykę“⁵². Jau net 1764 metais buvo matyti vienas iš dabartinių bausmės tikslų - „užkardyti nusikaltėliui daryti piliečiams naujus žalingus veiksmus, o kitus nuo jų atitolinti. Todėl bausmės ir būdai joms vykdyti turi būti griežtai proporcingi nusikaltimams ir turi padaryti didelį ir patvarų įspūdį nekaltiems žmonėms, o nusikaltėliams sukelti mažiausius fizinius skausmus.“⁵³

Prof. Saulius Arlauskas išskiria šiuos du kriminalinės bausmės tikslus: „*atpildą* (teisingą nubaudimą) už padarytą nusikalstamą veiką ir visuomenės *apsaugojimą* nuo galimų kriminalinių veikų“⁵⁴. Taip pat papildomai pabrėžia, kad „Baudimas yra dar viena nehumaniškos aplinkos išraiška, kuri visuomenę ir teisiąją dar labiau atitolina. Teismai nuteistųjų atžvilgiu turėtų būti

⁴⁹ Red. Ada Aleksūnaitė, *supra* note 42, p. 108.

⁵⁰ Д. И. Аминов, *supra* note 10, p. 88.

⁵¹ *Ibid.*

⁵² Red. Ada Aleksūnaitė, *op. cit.*, p. 62.

⁵³ *Ibid.*, p. 62.

⁵⁴ Saulius Arlauskas, „Kriminalinės bausmės tikslų aporija ir baudžiamoji politika Lietuvoje,“ *Jurisprudencija* 5(95) (2007).

maksimaliai žmogiški, o laisvės atėmimo įstaigos atliktų tik vieną funkciją – nuteistųjų resocializaciją.⁵⁵

Lietuvoje visus bausmės tikslus, BK aiškiai nurodo 41 str. 2 dalyje. Remiantis teisės doktrina, šiuos tikslus prof. G. Švedas skirsto į grupes „1) Bausmės tikslai, keliami visiems be išimties visuomenės nariams; 2) Bausmės tikslai, keliami nusikaltusiems asmenims; 3) bausmės tikslai, keliami teismui.⁵⁶“ Pirmajai grupei priskiriamas tikslas: „sulaikyti asmenis nuo nusikalstamų veikų darymo“⁵⁷. Antrajai grupei priskiriama: „nubausti nusikalstama veika padariusį asmenį“⁵⁸; „atimti ar apriboti nuteistam asmeniui galimybę daryti naujas nusikalstamas veikas“⁵⁹ bei „paveikti bausmę atlikusius asmenis, kad laikytųsi įstatymų ir vėl nenusikalstų“⁶⁰. Ir trečiajai grupei, t.y. teismui keliamas tikslas „užtikrinti teisingumo principo įgyvendinimą“⁶¹.

Turbūt daugiausia diskusijų sukeliantis bausmės tikslas yra numatytas BK 41 str. 2 d. 4 p. Dažnu atveju yra sunku paskirti tokią bausmę, kurį atitiktų tikrąją bausmės prasmę, t.y. kad nusikaltėlis pasijaustu nubaustas, kad kažko netektų, bet kartu ir kad suprastų jog ateityje to daryti neverta. Šis tikslas labai dažnai yra nepasiekiamas, dėl daugelio priežasčių. Tai gali būti ir per griežta bausmė, o galbūt ir per švelni. Pasiiekti tikslui gali trukdyti bausmės atlikimo vieta, pvz., netinkamos įkalinimo sąlygos, ar valstybės nepadėjimas reabilituotis atgal į visuomenę po bausmės atlikimo. Priežasčių gali būti labai daug. Sunku yra paskirti teisingą ir proporcingą bausmę, kad kaltinamasis būtų nubaustas, suprastų savo neteisėtų veiksmų padarinius, bei kad visuomenė teigiamai įvertintų teismo paskirtą bausmę. Būtina ieškoti pusiausvyros tarp paskirtos bausmės proporcingumo ir teisingumo bei tarp siekiamų bausmės tikslų. Plačiau apie tai bus kalbama kituose skyriuose.

Vienas pagrindinių baudžiamosios teisės principų yra atsakomybės neišvengiamumo principas. Jis reiškia, kad kiekvienas asmuo padaręs nusikaltimą privalo susilaukti bausmės ar kitokių baudžiamojo teisinio poveikio priemonių, kurias numato baudžiamasis įstatymas.

Bausmė - vienas iš dorovinio auklėjimo metodų. Ja siekiama koreguoti netinkamą asmens elgesį, o metodo esmė tai asmens nubaudimas, jo bei kitų asmenų atgrasymas nuo vėlesnių nepageidaujamo elgesio apraiškų. Kaip teigia Lietuvos teisininkai - bausmė skiriama siekiant įgyvendinti ne vieną kurį nors tikslą, o kelis tarpusavyje susijusius tikslus: tiek atpildo, tiek apsaugos nuo nusikaltimų, tiek auklėjamosios priemonės. Nėra vieno tikslo, tinkamo visoms

⁵⁵ Saulius Arlauskas, *supra* note 54.

⁵⁶ Gintaras Švedas, *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje* (Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006), 35-43, 141-146.

⁵⁷ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas“, *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 41 str. 2 d. 1p.

⁵⁸ *Ibid.*, 41 str. 2 d. 2p.

⁵⁹ *Ibid.*, 41 str. 2 d. 3p.

⁶⁰ *Ibid.*, 41 str. 2 d. 4p.

⁶¹ *Ibid.*, 41 str. 2 d. 5p.

teisinėms sistemoms. Nėra prasmės išskirti svarbiausią ar reikšmingiausią bausmės tikslą. Bendro bausmės tikslo neturi riboti vienas specialus tikslas⁶².

Kiek kitokią poziciją, aiškinant bausmės tikslą, atskleidžia rūsų teisininkas S.V. Borodinas. Jis teigia, kad „žmogžudysčių byloje, teismai neretai patiria tam tikra spaudimą iš visuomenės pusės. Atlikti tyrimai rodo, kad didžioji dalis piliečių pasisako už griežtas bausmes žmogžudžiams, įskaitant mirties bausmę. Kai kuria prasme, tokia pozicija yra suprantama, nes iš žmogaus atimama gyvybė – gėris, kurį jis gauna tik tai vieną kartą.“⁶³ Tačiau su tokia nuomone negalima sutikti, kadangi tokiu atveju kiti bausmės tikslai nebebūtų įgyvendinami. Vargu ar būtų galima kalbėti apie asmens resocializaciją, jei jis visa gyvenimą praleistų nelaisvėje.

Analizuojant bausmės paskirtį, reiktų paminėti ir bausmės mastą, kadangi jis yra glaudžiai susijęs su siekiamu tikslu. Kaip teigia Č. Bekarija - „kai bausmės yra labai žiaurios, tai ir žmonių dvasia žiaurėja <...> žiaurumas paveikia ir taip, kad norint išvengti bausmės už vieną nusikaltimą, jų daroma daugiau <...> nelengva išlaikyti tarp nusikaltimo ir bausmės sunkumo pusiausvyrą.“⁶⁴ Tokiai nuomonei yra pritariama. Taikant per griežtas bausmes nebūtų įgyvendinamas tiek teisingumo, tiek proporcingumo principas.

Grįžtame prie BK nurodytų tikslų. Asmenų sulaikymas nuo nusikaltimų padarymo teorijoje vadinamas bendrąja prevencija. Bendrosios prevencijos poveikis pasireiškia baudžiamojo įstatymo, nustatančio nusikaltimą ir bausmę, priėmimu, bausmės skyrimu ir atlikimu. Tokie veiksniai žmogaus psichikoje formuoja motyvaciją nedaryti nusikaltimų. Baudžiamosios teisės teorijoje bendroji prevencija yra kritikuojama, nes ji neliečia nusikaltimą padariusio asmens, todėl nesukuria baudžiamųjų teisinių santykių. Baudžiamųjų teisinių santykių subjektai yra žmogus, padaręs nusikaltimą ir valstybė. Šiuo atveju įtraukiami ir kiti asmenys. Galimybės padaryti naują nusikaltimą atėmimo tikslas reiškia, kad bausme siekiama sudaryti tokias fizines sąlygas, kurios užkirstų tolimesnį kelią naujam nusikaltimui padaryti. Šį tikslą įtvirtina Lietuvos BK tiesiogiai nurodyta bausmės samprata, o teismų praktikoje ji pasireiškia laisvės atėmimo bausmės taikymu.

Siekimas, kad asmenys, atlikę bausmę, laikytųsi galiojančių įstatymų ir nedarytų naujų nusikalstamų veikų, vadinamas specialiąja prevencija. Šios prevencijos poveikis pasireiškia teisių ar laisvių atėmimu arba ribojimu, kurie atlieka bauginimo funkciją ir atima galimybę padaryti naują nusikaltimą. Specialiosios prevencijos tikslas yra pažangiausias, kadangi valstybė įsipareigoja nuteistajam taikyti pozityvias poveikio priemones, kurios kiekvienai bausmei yra skirtingos (pvz., esant laisvės atėmimui pataisymo priemonės yra bausmės atlikimo režimas, profesinis ir bendrasis lavinimas ir auklėjamasis darbas).

⁶² Romualdas Drakšas, „Bausmė: bendrosios teorinės problemos,” *Teisė* 1392-1274 (2004).

⁶³ Бородин, Станислав Владимирович, *supra* note 8, p. 403.

⁶⁴ Red. Ada Aleksišūnaitė, *supra* note 42, p. 63.

Analizuojant bausmės tikslus, galima būtų teigti, kad bausmės paskirtis yra dualistinė atsižvelgiant į tai, kad baudžiamoji atsakomybė realizuojama naudojant kriminalines bausmes, t.y.: įkalinimas, bauda ir t.t., bei naudojamos asmens resocializacijos priemonės (tiek įkalinimo įstaigose, tiek laisvėje).

Žvelgiant į bausmės tikslus dėmesys krypsta į Italijos bausmių vykdymo politiką. Šioje šalyje individualioji prevencija yra priimta aukščiausiu lygiu šalies įstatyme, tai yra Konstitucijoje. Italijos Respublikos Konstitucijos 27 straipsnio 3 dalyje yra nurodyta, kad bausmė turi būti skirta nusikaltusio asmens perauklėjimui. Verta atkreipti dėmesį, kad visgi perauklėjimas, nėra vienintelis bausmės tikslas, tačiau tikrai yra galutinis šioje valstybėje. Galima teigti, kad pati perauklėjimo sąvoka Italijos Respublikos Konstitucijoje, vartojama kaip sinonimas resocializacijos sąvokai.⁶⁵

Esminis momentas, kada formuojami bausmių tikslai yra įstatymų leidyboje. Formuluodami tikslus, įstatymų leidėjas turi nustatyti prioritetus, kuris tikslas apspręs bausmės paskirtį. Iš to išplaukia bausmės efektyvumo vertinimas, visos sistemos vertinimas, ir pati bausmių skyrimo politika.

Kaip matyti, yra daug nuomonių dėl bausmių tikslų, kuris tikslas laikomas svarbiausiu. Tačiau reikia sutikti su prof. R. Drakšo teiginiu, kad „nepaisant to, kokiai bausmės sąvokai klasifikuojant pagal bausmės tikslų prioritetą suteikiama pirmenybė, pagrindiniai kriminalinės bausmės požymiai paprastai išskiriami vienodi: nubaudimas<.>“⁶⁶. Iš to seka, kad nors Lietuvoje didelę reikšmę turi visi bausmės tikslai ir visi įgyvendinami vienu ar kitu lygiu, tačiau pagrindinis tikslas visgi išlieka vienas – nubaudimas.

1.4. Bausmių skyrimo politika

Baudžiamoji politika, yra labai plati sąvoka. Ją galima apibrėžti įvairiai. Siaurąja prasme tai būtų – bausmių nustatymo ir vykdymo samprata, o plačiąja – visa apimančia valstybės reakcija į nusikalstamą elgesį⁶⁷. Šiuo atveju remsimės siauresne samprata, kadangi ji yra artimesnė bausmės skyrimui, bet taip pat apima gan platų spektrą.

Pirmiausia reikėtų pabrėžti, kad bausmių skyrimo politikos neformuoja ir nekuria teismai, tai daro įstatymų leidžiamoji valdžia, o teismai tik vykdo teisingumą⁶⁸.

⁶⁵ „Italijos Konstitucija“ žiūrėta 2015 10 12,

https://www.senato.it/Leg17/1025?sezione=120&articolo_numero_articolo=27

⁶⁶ Romualdas Drakšas, *supra* note 6, p. 254.

⁶⁷ Gintautas Sakalauskas et al, *Baudžiamoji politika Lietuvoje: tendencijos ir lyginamieji aspektai* (Vilnius: Teisės institutas, 2012), 12.

⁶⁸ *Ibid.*, 12.

Panašią nuomonę pateikia ir prof. Saulius Arlauskas, jis teigia kad „valstybės baudžiamosios politikos uždavinius paprastai determinuoja ne subjektyvūs interesai (žmonių emocijos), ne atskirų visuomenės grupių korporatyviniai interesai, bet korektiškai apmąstytos ir kaip politikos principai preziumuotos teorinės įžvalgos <...>“⁶⁹.

Bausmės skyrimas užbaigia visą baudžiamąjį procesą baudžiamojoje byloje. Galima būtų diskutuoti, ko gi pati visuomenė laukia ir tikisi iš bausmės. Šiuo atveju, net nekyla abejonių, kad svarbiausia yra teisingumas. Teisingumo tikisi pats nukentėjęs kaip ir kaltinamasis byloje. Niekam nekyla abejonių, kad bausmė turi būti teisinga. Kaip ir reikia tikėtis, proceso šalys jautriai reaguoja į jų nuomonę, neteisingą bausmę. Tiek viena tiek kita proceso šalis turi galimybę teismo priimtą nuosprendį apskųsti apeliacine, o nesulaukę palankaus sprendimo – ir kasacine tvarka. Visuomenė savo nuomonę dažniausiai išreiškia per žiniasklaidą, o kai kuriais kraštutiniais atvejais nepasitenkinimas gali peraugti net į smurto veiksmus prieš teisingumą vykdančias institucijas – kas irgi pasitaiko.

Teisingumo principo įgyvendinimas yra viena iš bausmės paskirčių. Tai įtvirtina BK 41 straipsnis, nustatantis bausmės paskirtį (tikslus). Be teisingumo, viena iš bausmės paskirčių (ir jos esmė) yra nubaudimas, taigi bausmės teisingumas pasiekiamas per teisingą nubaudimą⁷⁰.

Teisingumo vykdymas yra pagrindinė teismo funkcija. Tačiau teisingo nubaudimo sąlyga yra teismo galimybė paskirti teisingą bausmę. O tai savo ruožtu susiję su teismo galimybe tinkamai individualizuoti bausmę, o kalbant plačiau – tinkamai individualizuoti baudžiamąją atsakomybę, nes baudžiamąją atsakomybę sudaro ne vien bausmė⁷¹.

Lietuvos Respublikoje įstatymus priima įstatymų leidėjas. Priimdamas baudžiamąjį įstatymą jis nustato sankciją už nusikalstamą veiką, todėl pagrįstas teiginys, kad teisingos bausmės prielaidas kuria Seimas. Prielaidos turi būti tokios, kad suteiktų teismui realią galimybę vykdyti teisingumą ir tinkamai individualizuoti bausmę kiekvienoje byloje. Galima būtų kelti klausimą, ar galiojantis BK suteikia teismui tokias galimybes. Prof. Vytauto Piesliako nuomone – taip⁷².

„2000 m. BK realizuota nuostata, kad specialiosios dalies sankcijos dėl nesunkių ir apysunkių nusikaltimų numato kelių rūšių bausmes, kurios formuluojamos kaip alternatyvios. Tiesa, galiojančiame BK yra kelios išimtys.“⁷³

BK 138 str. 2 d. sankcija už tyčinį nesunkų sveikatos sutrikdymą numato vienos rūšies bausmę, - laisvės atėmimo bausmę. Elementaru, kad dėl šios straipsnio sankcijos būtinas

⁶⁹ Saulius Arlauskas, *supra* note 54.

⁷⁰ Vytautas Piesliakas, „Baudžiamoji atsakomybė kaip nusikalstamos veikos padarymo teisinis padarinys,” *Jurisprudencija*, nr. 8(89) (2007).

⁷¹ *Ibid.*

⁷² *Ibid.*

⁷³ *Ibid.*

įstatymo leidėjo įsikišimas. Tačiau minėtas pavyzdys daugiau parodo išimtį, o ne taisyklę. Galima išvadą, kad dėl šių nusikaltimų kategorijų įstatymų leidėjas, sankcijose, be laisvės atėmimo, numatydamas dvi, tris ar daugiau alternatyvų, palieka teismams plačias galimybes tinkamai individualizuoti bausmę, kas leidžia teismui paskirti teisingą bausmę⁷⁴.

Yra suprantama, jog už sunkių ir labai sunkių nusikaltimų padarymą baudžiamieji įstatymai numato tik vieną bausmę - laisvės atėmimą. Žmonės nesuprastų įstatymų leidėjo ir jo nepateisintų, jei už nužudymą ar išžaginimą be laisvės atėmimo būtų numatytos alternatyvios bausmės⁷⁵. „Tiesa, toks atvejis 2000 m. Baudžiamajame kodekse yra buvęs. Staipsnyje už disponavimą narkotinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti buvo numatytas areštas iki 90 parų arba laisvės atėmimas nuo 5 iki 8 metų. Juridiškai tokia sankcija buvo nelogiška: nebuvo laipsniško perėjimo nuo vienos bausmės prie kitos, buvo paliktas net 4 metų ir 9 mėnesių laikotarpis tarp minimalios 5 metų laisvės atėmimo bausmės ir maksimalaus 90 parų arešto. Lietuvos Respublikos Seimas pastebėjo tokią klaidą ir įstatymas buvo pataisytas.“⁷⁶

„Teisingos bausmės paskyrimui už sunkius ir labai sunkius nusikaltimus didelės įtakos turi laisvės atėmimo bausmės formulavimas baudžiamojo įstatymo specialiosios dalies sankcijoje. Laisvės atėmimo bausmė galiojančiame BK numatoma dviem būdais: sankcijoje už padarytą nusikaltimą nustatant tik maksimalią laisvės atėmimo bausmės ribą arba nustatant ir minimalią, ir maksimalią bausmės ribas. Antras būdas taikomas nustatant sankcijas už labai sunkius nusikaltimus.“⁷⁷ Prof. Vytauto Piesliako nuomone, toks sankcijų numatymas yra pateisinamas atsižvelgiant ir į bendrosios, ir į specialiosios prevencijos poreikius.⁷⁸

Reikia pabrėžti, kad bausmės skyrimo nuostatos yra įtvirtintos ir BK bendrosios dalies straipsniuose. Tokiais atvejais, kai teismas nagrinėdamas bylą supranta, kad sankcijoje numatyta bausmė neleidžia tinkamai individualizuoti bausmę ir paskirti ją teisingą, gali ieškoti išeities BK bendrojoje dalyje. Čia yra numatytos visos nuostatos, kurios padeda teismui rasti tinkamą sprendimą neeilinėje situacijoje. Įdomu yra tai, kad BK yra numatyta galimybė tam tikrais atvejais peržengti įstatymo sankcijos ribas ir paskirti bausmę, nenumatytą BK specialiosios dalies sankcijoje. Šios galimybės numatytos BK 54 straipsnio 3 dalyje bei BK 62 straipsnyje⁷⁹.

Tokios nuostatos taikytinos tik išimtiniais atvejais, kadangi tai yra numatytos išimtys iš bendros taisyklės, suformuluotos BK 54 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią, teismas už padarytą nusikalstamą veiką skiria bausmę, numatytą BK specialiosios dalies sankcijoje. Kiekvienu atveju teismas privalo surasti tinkamą pateisinimą, kad skirtų bausmę, nenumatytą sankcijoje. Tokių

⁷⁴ Vytautas Piesliakas, *supra* note 70.

⁷⁵ *Ibid.*

⁷⁶ *Ibid.*

⁷⁷ *Ibid.*

⁷⁸ *Ibid.*

⁷⁹ *Ibid.*

pateisinimų pagrindai yra suformuluoti BK 54 str. 3 d. ir 62 str. BK 54 str. 3 d. suteikia teisę teismui skirti BK specialiosios dalies sankcijoje nenumatytą bausmę, jei sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas aiškiai prieštarauja teisingumo principui.

„Jei teismas mato, kad sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas reikš neteisingą nubaudimą, teisingumo vardan už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą gali paskirti mažesnę laisvės atėmimo bausmę, negu sankcijoje numatyta minimali riba, arba paskirti net ir kitą švelnesnę bausmės rūšį. Reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad įstatymas nesuteikia teismui teisės padaryti priešingai – paskirti griežtesnę bausmę, negu numatyta sankcijoje, nors būna atvejų, kai teisingos bausmės paskyrimas reikalautų peržengti sankcijos ribas ir paskirti griežtesnę bausmę. Taigi BK suteikia teismui pakankamai galimybių kiekvienoje byloje paskirti teisingą bausmę, t. y. tinkamai individualizuoti bausmę.“⁸⁰

BK 61 str. 2 d. nustato, kad teismui nusprendus dėl skirtinos bausmės rūšies, jos dydis sprendžiamas pagal nustatytą sankcijoje bausmės rūšies vidurkį. Šis numatytas bausmės vidurkis yra atskaitos taškas, norint paskirti teisingą bausmę. Apsistojus ties vidurkiu, teismas privalo atsižvelgti į visas reikšmingas bausmės skyrimui aplinkybes, kurios yra numatytos BK 54 str. 2 d. o, būtent į:

- 1) „padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo laipsnį;
- 2) kaltės formą ir rūšį;
- 3) padarytos nusikalstamos veikos motyvus ir tikslus;
- 4) nusikalstamos veikos stadiją;
- 5) kaltininko asmenybę;
- 6) asmens kaip bendrininko dalyvavimo darant nusikalstamą veiką, formą ir rūšį ir
- 7) atsakomybę lengvinančias bei sunkinančias aplinkybes.“⁸¹

Vertinant visa tai kas išdėstyta aukščiau, galima teigti, kad pats įstatymas reikalauja atsižvelgti į visas septynių rūšių aplinkybes. Visos jos turi vienodą reikšmę bausmės skyrimo procese ir turi įtakos skiriant galutinę bausmę. Problema iškyla tada, kuomet teismai per didelę reikšmę teikia BK 54 str. 2 d. 7 p. numatytoms atsakomybę sunkinančioms ir lengvinančioms aplinkybėms ir per mažai dėmesio kreipia į kitas BK 54 str. 2 d. numatytas aplinkybes. BK 61 str. 2 d. įsakmiai nurodyta, kad teismas įvertina ne tik lengvinančias bei sunkinančias aplinkybes, bet ir kitas BK 54 str. 2 d. nurodytas aplinkybes. Pažymėtina, kad visos jos turi vienodą galią⁸². Tai daug kartų pabrėžė ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: „*teismas, įvertinęs atsakomybę lengvinančias ir (ar) atsakomybę sunkinančias aplinkybes, jų kiekį, pobūdį ir tarpusavio santykį, taip pat kitas 54 straipsnio 2 dalyje nurodytas aplinkybes, motyvuotai parenka švelnesnę ar*

⁸⁰ Vytautas Piesliakas, *supra* note 70.

⁸¹ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 54 str. 2 d.

⁸² Vytautas Piesliakas, *op. cit.*

griežtesnę bausmės rūšį, taip pat skiriamos bausmės dydį, skaičiuodamas nuo jos vidurkio. Taigi įstatymas nustato, kad skiriant bausmę vienodą reikšmę turi visos 54 straipsnio 2 dalyje nurodytas aplinkybės, o ne tik atsakomybę lengvinančios ar atsakomybę sunkinančios aplinkybės. Kiekvienos aplinkybės reikšmė teismo turi būti įvertinta ir motyvuotai parinkta švelnesnės ar griežtesnės bausmės rūšis ir bausmės dydis.“⁸³

Tęsiant toliau apie bausmių skyrimo politiką, Lietuvos teismai gana dažnai atideda paskirtos bausmės vykdymą. Bausmės vykdymo atidėjimo galimybė numatyta BK 75 bei 92 str. Kaip prof. Vytautas Piesliakas pabrėžia - bausmės vykdymo atidėjimas nėra bausmės rūšis, o tokia teismų praktika kuomet remiantis BK 54 str. 3 d. vardan teisingumo bausmės vykdymas yra atidedamas, vertinama neigiamai⁸⁴. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pabrėžęs, kad „*taikant BK 54 straipsnio 3 dalies nuostatas, teismas turi nurodyti, kokios yra išimtinės aplinkybės, kad straipsnio sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas tokiam asmeniui, už būtent tokios nusikalstamos veikos padarymą, aiškiai prieštarautų teisingumo principui. Reiškia, teismas, įvertinęs veikos pavojingumą ir visas kitas bylos aplinkybes bei padaręs išvadą, kad kaltininkui konkretaus straipsnio sankcijoje numatyta švelniausioji bausmė nėra teisinga, gali motyvuotai skirti švelnesnę, negu įstatymo numatyta, bausmę.*“⁸⁵

Lietuvos Respublikos BK 54 str. 2 d. 2 p. aiškiai numatyta, kad skirdamas bausmę, teismas atsižvelgia ir į kaltės formą, ir į kaltės rūšį, praktikoje šios nuostatos laikomasi ne visuomet. Apie tai, ar nužudymas padarytas staiga atsiradusia, ar iš anksto apgalvota tyčia, pasisakoma labai retai, kiek dažniau nurodoma, ar kaltinamasis veikė apibrėžta, ar neapibrėžta tyčia, daugybės nuteistųjų atžvilgiu teismai netgi atskirai nepasisakė, ar nužudymas padarytas tiesiogine, ar netiesiogine tyčia⁸⁶(taip pat žr. priedą Nr. 1).

Išanalizavus teismų nuosprendžius (žr. priedą Nr. 1) galima teigti, kad dažniau teismai nuteistųjų veikose įžvelgė netiesioginę tyčią. Tačiau, kai kurie nuosprendžiai kelia tam tikrų abejonių dėl tyčios rūšies bei kaltės formos, kurią teismai įžvelgia. Kaip nurodo Dr. A. Čepas viename iš pavydžių, „teismas konstatavo, kad „tiesioginės tyčios nužudyti G. L. kaltinamoji neturėjo, tačiau durdama peiliu pastarajam į juosmenį turėjo numatyti galimas pasekmes“. Toks faktas, jog kaltinamoji tik turėjo numatyti padarinius (atkreiptinas dėmesys – Baudžiamasis kodeksas taip apibūdina ne tyčios, o nusikalstamo nerūpestingumo intelektualinį momentą), nesiaiškinant, ar padariniai iš tikrųjų buvo numatomi, paprastai konstatuojama nusikalstamai

⁸³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.

⁸⁴ Vytautas Piesliakas, *supra* note 70.

⁸⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. vasario 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-98/2005.

⁸⁶ Algimantas Čepas, „Tyčios turinio reikšmė skiriant bausmes už nužudymus Lietuvos teismų praktikoje 2013,“ *Teisės problemos* 4(82) (2013).

nerūpestingai padarytų nusikaltimų bylose.⁸⁷ Atvejais kai teismai konstatuoja, kad padariniai tik turėjo ir galėjo būti numatyti bei, kad padarytas tyčinis nužudymas, yra laikomi padaryti netiesiogine tyčia, jei nenustatoma tiesioginė tyčia⁸⁸.

„Taigi įrodyti iš anksto apgalvotai tyčiai pripažintiną reikšmę, reikia aptarti, kokią reikšmę mūsų baudžiamojoje teisėje turi kaltės institutas. Reikėtų suprasti, kad skirtingai nei, pavyzdžiui, civilinė teisė, kurioje atsakomybės institutas suvokiamas per kompensacijos už žalą prizmę, baudžiamoji atsakomybė yra orientuota į bausmę už asmens kaltę.“⁸⁹ „Kaltei pripažįstama išskirtinė reikšmė baudžiamojoje teisėje netgi veda prie pripažinimo, kad baudžiamoji teisė turi būti vadinama „kaltės teise“⁹⁰. Kaltė turėtų būti suvokiama ne kaip baudžiamosios atsakomybės sąlyga, bet kaip bausmės pagrindas. Nėra abejonių, kad baudžiamieji įstatymai turėtų užtikrinti ir, kad vienodą žalą padarę asmenys būtų baudžiami skirtingai, jei jų kaltė dėl šios žalos atsiradimo skiriasi. Iš anksto apgalvota tyčia, pripažintina ypatinga tyčios rūšimi daugelio užsienio valstybių įstatymuose. Teisės teorijoje iš anksto apgalvotos tyčios sureikšminimas grindžiamas tuo, kad, jei kaltininkas veikė iš anksto apgalvojęs savo veiksmus, reiškia, kad jo pasiryžimas nusikalsti yra daug didesnis nei kitų tyčinių nusikaltimų veikų atvejais⁹¹. „Išankstinis tyčios apgalvojimas gali reikšti ir reikšmingus moralinius stabdžius, kuriuos kaltininkas sunkiai peržengė ryždamasis žudyti. O jei buvo sunku ryžtis padaryti vieną nužudymą, galbūt galima lengviau patikėti, kad kaltininkas – dar nevysiškai prarastas žmogus, galintis po bausmės atlikimo grįžti į visuomenę.“⁹²

Teismai dažnai nekommentuoja, ar tyčia buvo iš anksto apgalvota, ar ne. Šią tyčios rūšį galima įžvelgti daugumoje veikų, už kurias buvo skirtos laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės⁹³. Išimtiniais atvejais laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė skirta nesant iš anksto apgalvotos tyčios atimti aukos gyvybę. Tai ypatingos veikos, kurių išskirtinis sunkumas akivaizdus nepriklausomai nuo to, ar gyvybė buvo atimta iš anksto apgalvota, ar staiga atsiradusia tyčia⁹⁴.

Tačiau nagrinėjant kitus nuosprendžius atsiskleidžia, kad į išankstinį tyčios nužudyti susiformavimą teismai neatsižvelgia parinkdami bausmes, kas parodo ne vienodą teismų praktikos formavimą.

⁸⁷ Algimantas Čepas, *supra* note 86.

⁸⁸ *Ibid.*,

⁸⁹ Oleg Fedosiuk, „Baudžiamosios ir civilinės atsakomybės takoskyra turtinių prievolių išvengimo bylose,“ *Jurisprudencija* 7(85) (2006): 70.

⁹⁰ Vytautas Piesliakas, *supra* note 35, p. 109.

⁹¹ Algimantas Čepas, *op. cit.*

⁹² *Ibid.*

⁹³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-266.

⁹⁴ Algimantas Čepas, *op. cit.*

„Galima net neabejoti, kad bausmės už tiesiogine ir netiesiogine tyčia padarytus nužudymus skiriasi, pats tiesioginės ir netiesioginės tyčios atribojimas Lietuvos teismų praktikoje yra komplikuotas“⁹⁵. Tačiau, yra bylų, kuriose netiesioginė tyčia išvelgiama netgi ir tais atvejais, kai, auka nužudoma po 25 smūgių kojomis ir metaliniu kastuvėliu⁹⁶. Panašių pavyzdžių buvo rasta ir daugiau (žr. priedą. Nr. 1). Vis dėl to, kartais tiesioginė tyčia pripažįstama ir tais atvejais, kai mirtis sukeliama vienu dūriu padarius „*dešinės kirkšnies srities durtinę pjautinę žaizdą su išorinės klubinės arterijos pažeidimu, ūmiu išoriniu nukraujavimu – sužalojimus, vertinamus sunkiu sveikatos sutrikdymu, dėl ko, įvykus ūmiam išoriniam nukraujavimui, šokui, nukentėjusysis mirė*“.⁹⁷ Tokia ne vieninga teismų praktika yra sunkiai paaiškinama ir yra laikytina klaidinga.

Reikia paminėti ir skirtumus tarp tyčinio nužudymo bei neatsargaus gyvybės atėmimo. Maksimali bausmė numatyta už neatsargų gyvybės atėmimą yra ketveri metai laisvės atėmimo, o minimali už tyčinį nužudymą - vos ne dvigubai didesnė – 7 metai laisvės atėmimo. Toks atotrūkis tarp maksimalios ir minimalios bausmės ribų už šiuos nusikaltimus sunkiai gali būti pagrįstas, žvelgiant į tai, kad saugoma vertybė yra ta pati – žmogaus gyvybė, nors ir nusikaltimai iš esmės yra skirtingi. Darytina prielaida, kad didesnę Lietuvos teisėsaugos institucijų polinkį išvelgti tyčią gyvybės atėmimuose lemia ir tai, kad mūsų BK numato ganėtinai nedideles bausmes už neatsargius gyvybės atėmimus. „Lietuvos teismai už tokius nusikaltimus retai skiria didesnes nei 2 metų laisvės atėmimo bausmes. 2012 metais nė vienam už šį nusikaltimą nuteistam asmeniui nebuvo skirta didesnė nei 2 metų laisvės atėmimo bausmė, 2011 metais dviem už tokius nusikaltimus nuteistiems asmenims buvo skirtos 4 metų laisvės atėmimo bausmės, dar 2 asmenims buvo skirtos 2 metų 1 mėnesio ir 2 metų 6 mėnesių bausmės.“⁹⁸

Tačiau vėl gi kreipiant dėmesį į teismų praktiką, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pasakęs, kad „*nustatant subjektyvius požymius, pirmiausia turi būti remiamasi objektyviais duomenimis*“⁹⁹, tačiau objektyvių nusikalstamos veikos aplinkybių konstatavimas negali visada atskleisti, tiesiogine ar netiesiogine nužudymo forma buvo atimta gyvybė.

⁹⁵ Algimantas Čepas, *supra* note 86.

⁹⁶ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2011 m. birželio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-240-493/2011.

⁹⁷ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2012 m. rugpjūčio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-104-350/2012.

⁹⁸ Algimantas Čepas, *op cit.*

⁹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. birželio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-224/2009.

2. BAUSMĖS UŽ NUŽUDYMĄ SKYRIMO TEORINIAI ASPEKTAI

2.1. Bausmės skyrimo pagrindai ir sąlygos

Žinoti bausmės skyrimo taisykles nepakanka gerai mokėti baudžiamojo kodekso specialiąją dalį, t.y. nustatant nusikalstamą veiką, įvertinti numatytą sankciją, ir pagal ją paskirti bausmę. Būtina nuodugniai išanalizuoti ir baudžiamojo kodekso bendrąją dalį. Bausmės skyrimas yra šių abiejų dalių taikymo rezultatas¹⁰⁰.

Bausmės skyrimo bendrieji pagrindai numatyti BK 54 str. Pirmoji straipsnio dalis numato, kad „Teismas skiria bausmę pagal šio kodekso specialiosios dalies straipsnio, numatančio atsakomybę už padarytą nusikalstamą veiką, sankciją laikydamasis šio kodekso bendrosios dalies nuostatų“¹⁰¹. Antroje straipsnio dalyje įstatymų leidėjas nustato konkrečiai, į ką teismas privalo atsižvelgti, skirdamas bausmę.

Kaip matyti iš baudžiamojo kodekso, teismas, skirdamas bausmę, privalo vadovautis ne tik BK specialiosios dalies straipsniu, bet ir bendrąją dalimi. Tačiau visų pirmą teismas žiūri į BK specialiojoje dalyje numatytą sankciją (pavyzdžiui BK 129 str. 1 d. numatyta, kad už nužudymą baudžiama nuo septynerių iki penkiolikos metų), tai yra laikoma „geležine“ ir pirmąją bausmių skyrimo taisykle¹⁰². Vėliau teismas, individualizuojamas bausmę žiūri ir taiko BK 54 str, t.y. bendrąją dalį.

Visos šios taisyklės atrodo teismą įspraudžia į tam tikrus rėmus, jog yra numatytos labai konkrečios nuostatos kurių privaloma laikytis. Tačiau teismui yra paliekama ir tam tikra laisvė skiriant bausmę, leidžiama nukrypti nuo taisyklių. Tai numato BK 54 str. 3 d. „Jeigu straipsnio sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas aiškiai prieštarautų teisingumo principui, teismas, vadovaudamasis bausmės paskirtimi, gali motyvuotai paskirti švelnesnę bausmę“¹⁰³. Teismas remdamasis teisingumu, gali sušvelninti bausmę, nes kaip žinome, esant neadekvačiai per didelei bausmei, bausmės tikslai nebus pasiekti, nebus teisinga nei nuteistojo atžvilgiu, nei visuomenės.

Apžvelgiant toliau bausmės skyrimo pagrindus, paminėtina, kad nustatydami konkretaus nužudymo pavojingumo laipsnį teismai įvertina ir naudotus žmogui žaloti pritaikytus įrankius, atsižvelgia į jo padarymo vietą bei į tai, ar šis nusikaltimas buvo iš anksto suplanuotas, ar jam buvo rengtasi.

„Skirdami bausmes už rengimąsi ir pasikėsinimą padaryti BK 129 straipsnyje numatytus nusikaltimus teismai turi įgyvendinti BK 54 straipsnio 2 dalies 4 punkto imperatyvą

¹⁰⁰ Vytautas Piesliakas, *supra* note 45, p. 248.

¹⁰¹ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 54 str. 1 d.

¹⁰² Vytautas Piesliakas, *op. cit.*, p. 250.

¹⁰³ „Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas,“ *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), 54 str. 3 d.

atsižvelgti į nusikalstamos veikos stadiją bei vadovautis BK 57 straipsnyje nustatytais bausmės skyrimo taisyklėmis¹⁰⁴.

Nagrinėjant bei analizuojant teismų praktiką rasta momentų, kai minėtų baudžiamojo įstatymo reikalavimų nesilaikoma ir visapusiška bylos aplinkybių analizė nužudymo stadiją požiūriu skiriant bausmes neatliekama. Dažniausiai tai atvejai, kai skirdami bausmę už pasikėsinimą nužudyti teismai lakoniškai nurodo, kad atsižvelgia į tai, jog ši veika nutrūko pasikėsinimo stadijoje¹⁰⁵.

„Nusikalstamo ketinimo atimti nukentėjusiajam gyvybę įgyvendinimo laipsnį rodo priartėjimo prie BK 129 straipsnyje nustatytų padarinių laipsnis. Atsižvelgdami į tai, teismai turi nustatyti, ar asmens veika nutrūko rengimosi ar pasikėsinimo stadijoje, o esant pasikėsinimui nužudyti – ar pasikėsinimas buvo baigtas ar nebaigtas.“¹⁰⁶

„Įgyvendinant BK 54 straipsnio 2 dalies 5 punkto reikalavimą skiriant bausmę atsižvelgti į kaltininko asmenybę, baudžiamosiose bylose atliekamas kaltininko asmenybės tyrimas, kuris nors ir nesusijęs su BK 129 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyto nusikaltimo sudėties įrodinėjimu, tačiau turi didelę reikšmę skiriant individualizuotą bausmę“¹⁰⁷.

Pagrindinis kriterijus, kuris nulemia kaltininko pavojingumą ir skirtinos bausmės dydį, yra padaryto nusikaltimo pobūdis ir jo padariniai. Nužudymo padarymas jau savaime rodo ir jį padariusio asmens pavojingumą. Tačiau skiriant bausmę būtina atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, kurios tiesiogiai nėra susijusios su padarytu nužudymu, bet jos padeda pilnai įvertinti kaltininko asmenybę ir paskirti teisingą bausmę. Šios aplinkybės: elgesys po nusikalstamos veikos padarymo; siekimas sumažinti kilusius padarinius; žalos dalinis ar visiškas atlyginimas bei kitos.

Kalbant apie bendrininkavimą nužudymo bylose Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad „Bylose, kuriose dėl nužudymo kaltinami keli asmenys, būtina nustatyti kiekvieno jų dalyvavimo šiame nusikaltime pobūdį ir laipsnį, tai nulemia bendrininkavimo formą ir bendrininkų rūšis. Toks reikalavimas teismų praktikoje siejamas ne tik su tinkamu kiekvieno dalyvavusio nužudant asmens veikos kvalifikavimu, bet ir su bausmės skyrimo taisyklėmis. BK 54 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintas imperatyvas teismui skiriant bausmę atsižvelgti į bendrininko dalyvavimo darant nusikalstamą veiką formą ir rūšį. Tuo tarpu pagal BK 58 straipsnio nuostatas bausmė nusikaltimo bendrininkams skiriama bendra tvarka, atsižvelgiant į

¹⁰⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

¹⁰⁵ Klaipėdos apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1-83-382/2006, Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1-154/2006.

¹⁰⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

¹⁰⁷ *Ibid.*

asmens kaip bendrininko dalyvavimo darant nusikalstamą veiką rūšį, formą, vaidmenį ir pobūdį.¹⁰⁸

Teismai privalo nustatyti kiekvieno bendrininko rūšį, t.y. nustatyti ar jis yra vykdytojas, organizatorius, kurstytojas ar padėjėjas. Įvertinti kiekvieno iš jų vaidmenį atliekant nužudymą bei visų veiksmų pobūdį. Visos minėtos aplinkybės atskleidžia kiekvieno dalyvavusio nužudyme bendrininko dalį, o tai leidžia teisingai individualizuoti kiekvienam nariui bausmę.

Įdomu, tai kad Rusijos teisinėje sistemoje, papildomai yra atsižvelgiama ir į nukentėjusiojo asmenybę, t.y. auką. Kaip S.V. Borodinas teigia: „Skiriant bausmę už žmogžudystę, teismai vertina nukentėjusiojo asmenybę ir jo elgesį iki nusikalstamos veikos padarymo. Tokie atvejai dažniausiai sutinkami, buitiniuose nusikaltimuose, iš pavydo, „atsakant“ į amoralų nukentėjusiojo elgesį. Kartais tokia situacija teismo yra vertinama kaip atsakomybę lengvinanti aplinkybė.“¹⁰⁹ Lietuvoje taip pat, atsižvelgiama į nukentėjusiojo asmenybę, tačiau vertinami tik aukos veiksmai (provokuojantis elgesys). Nukentėjusiojo asmenybės įtaką labiausiai matoma sprendžiant civilinio ieškinio klausimą (pvz., nužudyto jauno amžiaus žmogaus artimieji, kurie pripažinti byloje nukentėjusiais, gauna didesnius žalos atlyginimus nei atvejais, kuomet nužudytas asmuo buvo senyvo amžiaus).

Kaip matyti, teismas skirdamas bausmę, privalo atsižvelgti į visus bendruosius ir specialiuosius skyrimo pagrindus. Tik išanalizavus visus, galima paskirti teisingą bausmę. Tačiau dažnu atveju, teismas neįvertina visų aplinkybių numatytų BK 54 str., kas pažeidžia kaltinamojo teises (pvz., bylos Nr. 1-154-116/2014¹¹⁰; 1-188-383/2013¹¹¹ – nepakankamai pasisakyta dėl kaltinamojo asmenybės; Nr. 1-34-397/2008¹¹² – neįvertina kaltės forma ir rūšis).

Darytina prielaidą, kad tarp atsakomybės individualizavimo principo ir bausmių skyrimo pagrindų galima dėti lygybės ženklą, kadangi šis principas apima visus bausmių skyrimo pagrindus, o tai reiškia, jog norint tinkamai individualizuoti kaltinamajam bausmę, būtina atsižvelgti į kiekvieną pagrindą, ir tik išanalizavus šių pagrindų visetą, paskirti bausmę.

¹⁰⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

¹⁰⁹ Бородин, Станислав Владимирович, *supra* note 8, p. 407.

¹¹⁰ Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-154-116/2014.

¹¹¹ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-188-383/2013.

¹¹² Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gegužės 29 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-34-397/2008.

2.2. Bausmės skyrimo principai

Teisės principai – „tam tikros visuomenėje susiformavusios vertybinės orientacijos, kurios rodo, kaip toje visuomenėje turėtų būti reguliuojami žmonių tarpusavio santykiai, kam joje teikiami prioritetai“¹¹³.

Baudžiamosios teisės doktrinoje, yra daug principų, į kuriuos būtina atsižvelgti, analizuojant šią teisės šaką, tačiau skiriant bausmę, manytina, kad svarbiausi principai yra: teisingumo ir proporcingumo. Nors kiti autoriai išskiria ir daugiau bausmės skyrimo principų, tokių kaip teisėtumo, humanizmo, lygybės įstatymui¹¹⁴.

Teisingumo principas - yra pagrindinis baudžiamos teisės principas, dažniausiai siejamas su praktine teismų veikla. Principas, kuriam labai daug dėmesio skiria ir kitos Europos valstybės. Anksčiau teisingumo principas buvo aiškinamas siaurąją prasme, ir apimdavo tik tiek, kad tik teismas gali priimti nuosprendį baudžiamosiose bylose ir tik teismas vertina tai, o pats teisinis padarytos veikos vertinimas nepatekdavo į šio principo ribas¹¹⁵.

Dabar, teisingumo principas suprantamas plačiau. Esminis aspektas yra tai, kad bausmė privalo užtikrinti teisingumo principo įgyvendinimą.

Teisinėje literatūroje dažnai yra išskiriami trys teisingumo principo bruožai:

„a) teisingumas - tai teismo veikla nagrinėjant baudžiamąsias bylas ir skiriant bausmes ir baudžiamojo poveikio priemones;

b) teisingumas – tai įstatymų leidėjo veikla nustatant žmogaus poelgių nusikalstamumą ir formuluojant sankcijas už nusikalstamas veikas taip, kad jos būtų teisingos;

c) teisingumas – tai siekis vienodos baudžiamosios politikos, t.y. tokios padėties, kad už panašias veikas, padarytos tokiomis pat aplinkybėmis, esant panašioms kaltininko asmenybę apibūdinantiems požymiams, būtų skiriamos analogiškos bausmės.“¹¹⁶

Anot prof. Vytauto Piesliako, pagrindinis teisingumo aspektas susijęs su bausmės skyrimu yra tai, kad „teisinga bausmė – tokia bausmė, kuri paskirta tinkamai atsižvelgus į padarytos nusikalstamos veikos sunkumą, padaryto nusikaltimo ypatumus, kaltininko padarytos veikos subjektyviuosius požymius (kalbę, motyvus), jo asmenybę, ir jos skyrimas nepažeidžia baudžiamojo kodekso normų“¹¹⁷.

Įstatymų leidėjas visuomet privalo teisingai, protingai ir atsakingai leisti įstatymus, atsižvelgti į visuomenės nuomonę, kad teisingumo principas būtų įgyvendinamas, kad bausmė būtų įvertinta kaip teisinga.

¹¹³ Romualdas Drakšas, *supra* note 6, p. 49.

¹¹⁴ Romualdas Drakšas, *op cit.*, p. 52.

¹¹⁵ Vytautas Piesliakas, *supra* note 35, p. 108.

¹¹⁶ *Ibid.*, p. 109.

¹¹⁷ *Ibid.*, p. 108 -110.

Sutinkama su prof. Vytauto Piesliako nuomone, kad „Teisingos bausmės samprata priklauso nuo visuomenės socialinio – politinio išsivystymo, žmonijos civilizacijos lygio, taigi teisingumo samprata keičiasi kartu su visuomene“¹¹⁸.

Teismų praktikoje nusistovėjusi nuostata, kad teismas gali paskirti švelnesnę nei įstatymo numatyta bausmę vadovaudamasis BK 54 str. 3 d. tik tada, kai pasinaudojęs visomis baudžiamojo įstatymo suteiktomis galimybėmis švelninti bausmę bei nenustatęs BK 62 str. taikymo pagrindų nusprendžia, kad BK 129 str. sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas konkrečiam asmeniui aiškiai prieštarautų teisingumo principui. BK 54 str. 3 d. turinys, skirtingai nei BK 62 str., konkrečių aplinkybių, kurioms esant teismas galėtų konstatuoti prieštaravimą teisingumo principui, nenustato, palikdamas tai teismo nuožiūrai.

Antrasis labai svarbus principas skiriant bausmę yra proporcingumo principas. Jis gan stipriai siejasi su teisingumo principu, tačiau jo esmė yra ta, kad teismas turi parinkti tokią bausmę, kuri būtų adekvati padarytam nusikaltimui ir nevaržytų kitų asmenų teisių daugiau, nei yra būtina numatytiems tikslams pasiekti¹¹⁹.

Bendrajame teisės kontekste, šis principas yra laikomas vienu svarbiausiu ir geriausiai žinomų Europos Bendrijoje. Taikant šį principą, yra būtina atsakyti į šiuos klausimus: A) ar paskirta priemonė buvo tinkama norint pasiekti pageidaujamą tikslą? B) ar paskirta priemonė buvo reikalinga norint pasiekti pageidaujamą tikslą? C) ar paskirta priemonė neapsunkino per daug asmens lyginant su norimu tikslu?¹²⁰

Skiriant bausmę privalu taikyti abu principus. Neužtenka parinkti teisingą bausmę, kartu ji turi būti ir proporcinga padarytam nusikaltimui. Tik abiejų principų taikymas, gali sąlygoti tinkamą bausmę.

Šiuolaikinėje baudžiamosios teisės doktrinoje, remiantis konstituciniais teisinės valstybės teisingumo ir kitais principais, pripažįstama, kad valstybė, taikydama baudžiamąsias teises priemones, turi naudoti tik proporcingą intervenciją į nusikalstamą veiką padariusio asmens teisinę padėtį. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas teisingumo principo reikšmę skiriant bausmes, taip pat yra nurodęs, kad bausmė laikoma teisinga tada, kai ji atitinka padarytos veikos ir kaltininko asmenybės pavojingumą¹²¹.

Skiriant bausmę, vadovaujantis BK 54 str. 3 d., reikia motyvuotos teismo išvados, kad įstatymo sankcijoje numatytos bausmės paskyrimas aiškiai prieštarautų teisingumo principui. Tokia išvada turi išplaukti įvertinus padaryto nusikaltimo ir kaltininko asmenybės pavojingumą.

¹¹⁸ Vytautas Piesliakas, *supra* note 35, p. 112.

¹¹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. vasario 14 d. nutartis byloje Nr. 2K-36/2012.

¹²⁰ Jean Pradel, *supra* note 38, p. 543.

¹²¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-420/2006.

Atsižvelgiant į tai, kad nužudymas yra labai sunkus nusikaltimas, sukeliantis negrįžtamus padarinius, už jį numatytos bausmės prieštaravimo teisingumo principui klausimas gali būti keliamas tik itin retais, išimtiniais atvejais¹²². „Konstitucinėje jurisprudencijoje taip pat pripažįstama, kad švelnesnės negu įstatymo numatyta bausmės skyrimas turi būti ne taisyklė, bet išimtis – švelnesnę negu įstatymo numatyta bausmę teismas gali skirti tik esant ypatingoms atsakomybę lengvinančioms aplinkybėms, į kurias neatsižvelgus įstatyme nustatyta bausmė, jeigu ji būtų paskirta, būtų akivaizdžiai neteisinga. Švelnesnės negu įstatymo numatyta bausmės skyrimo institutą teismas privalo taikyti itin atidžiai ir atsargiai, kad nebūtų pažeisti nukentėjusio asmens, visuomenės ir valstybės interesai.“¹²³

2.3. Nužudymo pavojingumo laipsnio įvertinimas

Norint įvertinti nusikalstamos veikos pavojingumo laipsnį, reikia atsižvelgti į ginamą vertybę, nusikalstamos veikos padarymo būdą, vietą, laiką, visas panaudotas priemones ir įrankius, padarytą žalą ir jos mastą, kaltės formą, nusikaltėlio tikslą ir motyvą¹²⁴. Nusikalstamos veikos pavojingumo laipsnis išreiškia konkrečios nusikalstamos veikos, jos padarymo aplinkybių pavojingumą, kuris teismų praktikoje įvertinamas palyginus jį su kitų tos rūšies nusikaltimų pavojingumu¹²⁵.

„Būtinybė atsižvelgti į nužudymų pavojingumo laipsnį įgauna ypatingą svarbą ir dėl to, kad įstatymų leidėjas nustatė plačias sankcijų už šiuos nusikaltimus ribas – BK 129 straipsnio 1 dalyje minimalią ir maksimalią sankciją skiria aštuonerių metų intervalas, tuo tarpu BK 129 straipsnio 2 dalyje šis intervalas padidėja iki dvylikos metų, taip pat numatyta griežčiausia – laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė“¹²⁶.

„Nužudymo pavojingumo laipsnį lemia tai, kaip išreikšti šios nusikalstamos veikos sudėtį sudarantys požymiai, kiekybinė jų išraiška“¹²⁷. Tačiau nereikėtų maišyti visų požymių. Vienoje iš bylų, buvo nužudytos dvi jaunos merginos. Skiriant bausmę, buvo įvertinta ir menkavertė nusikaltimo dingstis ir visos kitos reikšmingos bylai aplinkybės. Tačiau paskiriant galutinę bausmę nebuvo atsižvelgta į nukentėjusiųjų amžių, t.y. kad jos buvo dar jaunos. Šis kriterijus nėra lemiantis ir neparodo nužudymo pavojingumo laipsnio. Įstatymas vienodai saugo

¹²² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-420/2006.

¹²³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl baudžiamosios atsakomybės už kontrabandą“.

¹²⁴ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 339.

¹²⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-420/2006; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.

¹²⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

¹²⁷ Albertas Milinis, *op. cit.*, p. 339.

ir vertina kiekvieno žmogaus gyvybę¹²⁸. Šiuo atveju, teismas teisingai įvertino nukentėjusių asmenybę, ir nesuteikė šiam faktui reikšmės skiriant bausmę. Kaip minėta anksčiau, aukos amžius, įtakos turi tik sprendžiant civilinį ieškinį.

Atvejai kuomet kaltinamasis veikia iš anksto apgalvota tyčia, yra laikomi pavojingiausiomis ir sunkiausiomis nusikalstamomis veikomis. Kaip pavyzdžiui vienoje byloje teismas pasisakė, kad bausmė viršija sankcijos vidurkį, todėl, kad kaltinamasis turėjo išankstinę tyčią nužudyti nukentėjusįjį, nužudymas buvo iš anksto suplanuotas¹²⁹.

Didele reikšmę nužudymo laipsnio pavojingumui turi tikslas ir motyvas, kurie pastūmėjo atlikti nužudymą. Galima teigti, kad BK 129 str. kriminalizuojami įvairaus pavojingumo nužudymai. BK 129 str. 1 d. nurodytas nužudymas gali būti padaromas šeiminių, buitinių ar asmeninių kivirčių, abipusių muštynių metu. Taigi patys motyvai gali būti įvairūs, vieni įtakoti negatyvių paskatų – keršto bei pavydo, kiti neutralių – peržengus būtinosios ginties ribas ir pan¹³⁰.

Svarbią reikšmę turi ir kiti objektyvieji požymiai. Kaip pavyzdžiui nužudymo vietą. *„Šventojoje, esančio baro „Titanikas“ lankytojų salėje, įžūliai demonstruodamas nepagarbą aplinkiniams, dėl chuliganiškų paskatų rankoje laikomu stikliniu alaus bokalu tyčia sudavė nukentėjusiajam Ž. B. vieną smūgį į kairį dilbį, padarydamas poodinę kraujosruvą smūgio vietoje, ir tris smūgius į galvą, ko pasėkoje nuo pavartoto smurto nukentėjusiajam nugriuvus ir atsitrenkus į aplinkos daiktus, buvo padarytos poodinės kraujosruvos kairiame <...> lūžo kaukolės smegeninės dalies kaulai (apima ir pamatą), pagal lūžio eigą liejosi kraujas virš kietojo galvos smegenų dangalo, spaudė smegenis, tai komplikavosi galvos smegenų koma, ko pasėkoje Ž. B., nežiūrint taikyto gydymo, 2006 m. liepos 7 d. 15. 03 val. Klaipėdos ligoninėje mirė.“¹³¹* Šios bylos atveju teismas pagrįstai atsižvelgė, kad nužudymas buvo padarytas viešoje vietoje, kur buvo daug aplinkinių žmonių, o tai liudija ir didesnį veikos bei kaltinamojo pavojingumą.

Tinkamai neįvertinus nužudymo pavojingumo laipsnio, teismas negali paskirti tinkamos bausmės. Tokiu atveju taikydamas BK 129 str. numatytą sankciją, teismas sukuria nevienodą teismų praktiką skiriant bausmes už analogiškus ar panašius nusikaltimus. Bausmės skyrimas bei pats procesas turėtų vykti vadovaujantis jau esama teismų praktika, bei neišeiti už jos ribų. Pažymėtina, kad skiriant bausmes nužudymų bylose visos aplinkybės turi būti įvertinamos individualizuotai.

¹²⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.

¹²⁹ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 340 - 341.

¹³⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-685/2006.

¹³¹ Klaipėdos apygardos teismo baudžiamųjų bylų skyriaus 2010 balandžio 23 d. nuosprendis Nr. 1-51-557/2010.

Apžvelgus aukščiau minėtus teismų praktikos pavyzdžius, darytina prielaidą, kad BK 54 str. 2 d. 1 p. reikalavimas, skiriant bausmę atsižvelgti į nusikalstamos veikos pavojingumo laipsnį nužudymų bylose, yra būtinas. Šio reikalavimo nesilaikymas lemia tai, kad teismai nepakankamai detalizuoja ir įvertina minėtas nužudymo pavojingumo laipsnį lemiančias aplinkybes. Dėl to atsiranda spraga, kuria naudojami advokatai ir valstybės kaltinimą palaikantys prokurorai bei apskundžia aukštesnei instancijai teismo priimtą sprendimą. Taip pat ir teismų nuosprendžių motyvuojamoje dalyje dažnai nurodoma, kad skirdamas bausmę teismas atsižvelgia į tai, kad nužudymas sukėlė „nepataisomas pasekmes ir ypatingą žalą visuomenei“, šio nusikaltimo „pasekmės negrįžtamos“, „padarytas labai sunkus nusikaltimas, kuriuo atimta gyvybė kitam asmeniui“ ir pan. Tokie teismo motyvai rodo, kad įvertinamas ne nužudymo pavojingumo laipsnis, o nusikaltimo pavojingumo pobūdis. Tokiam nužudymo pavojingumo suvokimui skiriant bausmes įtakos turi ir teismų praktika, suformuota taikant baudžiamąjį įstatymą nužudymų bylose¹³². Galima daryti išvadą, kad teismų praktikoje didesnio pavojingumo laipsnio paprastai laikomas toks nužudymas, kuris padaromas intensyviai naudojant smurtą prieš nukentėjusįjį, veikiant tiesiogine apibrėžta tyčia, dėl menkavertės dingsties ar žemų paskatų ir pan.

Reiktų paminėti, kad nuodugnai įvertintas nužudymo pavojingumo laipsnis yra tinkamo bausmės individualizavimo sąlyga ir priimant galutinį sprendimą dėl bausmės skyrimo, jos dydis turi būti proporcingas nužudymo pavojingumui¹³³.

2.4. Kaltinamojo baudžiamąją atsakomybę lengvinančių bei sunkinančių aplinkybių reikšmė

Kiekvienu atveju teismas skirdamas bausmę už nužudymą, kaip ir už bet kokią kitą nusikalstamą veiką, privalo atsižvelgti į kaltinamojo atsakomybę sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes. Tai yra baudžiamajame įstatyme numatytas konkretus sąrašas. Jis detalizuoja nusikalstamos veikos arba pačio kaltinamojo pavojingumą. BK numato išsamų atsakomybę sunkinančių aplinkybių sąrašą 60 straipsnyje, t.y. baigtinis sąrašas. Atsakomybę lengvinančių aplinkybių sąrašas yra numatytas 59 str. ir jis yra pavyzdinis, tai reiškia, jog nėra baigtinis. Teismui yra paliekama laisvė, galimybė pripažinti ir kitą aplinkybę, kurios nėra sąraše, lengvinančia, tai numato BK 59 str. 2 d.

Dažniausiai pripažįstamos kaltinamojo atsakomybę lengvinančios bei sunkinančios aplinkybes toliau aptariamoms vadovaujantis teismų praktika, analizuojant baudžiamąsias bylas.

¹³² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2004 m. birželio 18 d. nutarimas „Dėl teismų praktikos nusikaltimų žmogaus gyvybei bylose“ Nr. 46, 30 p.

¹³³ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 338 - 342.

Atsakomybę lengvinančios aplinkybės:

Kaltininkas prisipažino padaręs baudžiamajame įstatyme numatytą veiką ir nuoširdžiai gailisi.

Tai turbūt dažniausiai pasitaikanti praktikoje aplinkybė. Šios aplinkybės esmė, kad kaltinamasis pripažįsta padaręs nusikalstamą veiką, duoda teisingus parodymus, kritiškai vertina savo padarytus veiksmus, bando sumažinti nusikaltimo padarinius. Visai tai privalo būti daroma laisva valia, o ne dėl surinktų įrodymų viseto.

Pagal BK 59 str. 1 d. 2 p. kaltininko prisipažinimas padarius baudžiamojo įstatymo numatytą veiką ir nuoširdus gailėjimasis arba padėjimas išaiškinti šią veiką ar joje dalyvavusius asmenis yra pripažįstama kaltininko atsakomybę lengvinančia aplinkybe, jei teismas nustato du momentus:

- a) kaltininko prisipažinimą, padarius baudžiamojo įstatymo numatytą veiką
- b) kaltininko nuoširdų gailėjimąsi arba padėjimą išaiškinti šią veiką ar joje dalyvavusius asmenis.

Visi minėtos aplinkybės turinio elementai yra tarpusavyje susiję ir vienas kitą papildo, todėl teismų praktikoje net nustačius kelias BK 59 str. 1 d. 2 p. numatytų kaltininko veiksmų kombinacijas tai traktuojama kaip viena atsakomybę lengvinanti aplinkybė. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad norint konstatuoti BK 59 str. 1 d. 2 p. numatytą kaltininko atsakomybę lengvinančią aplinkybę, teismui nepakanka nustatyti, kad kaltininkas prisipažino padaręs nusikalstamą veiką, būtina nustatyti ir jo nuoširdų gailėjimąsi dėl padarytos veikos.¹³⁴

BK 59 str. 1 d. 2 p. numatytą aplinkybę, teismas gali pripažinti atsakomybę lengvinančia tik tada, kai objektyviai įvertinęs aplinkybių visumą (pranešimo apie padarytą nusikalstamą veiką aplinkybes, duotus parodymus ir pan.) gali nuspręsti, kad kaltininkas iš tikrųjų gailisi padaręs nusikaltimą¹³⁵. Šie kaltininko veiksmai turi būti atlikti savo noru. Jeigu nagrinėjant bylą teisme, skirtingai nei ikiteisminio tyrimo metu, asmuo pradeda neigti nusikalstamos veikos padarymą, keičia parodymus arba duoda tik iš dalies teisingus parodymus, ši aplinkybė nepripažįstama atsakomybę lengvinanti.

Nuoširdus gailėjimasis dėl padaryto nusikaltimo iš esmės yra psichinis procesas, pasireiškiantis kaltininko vidiniais išgyvenimais, jo požiūriu į padarytą nusikaltimą. Tačiau teismai, pripažindami, kad asmuo nuoširdžiai gailisi padaręs nužudymą, privalo nustatyti ir

¹³⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. sausio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-61/2006.

¹³⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-609.

išorinę realią gailėjimosi išraišką. Teismų praktikoje nuoširdus gailėjimasis dėl padaryto nužudymo pripažįstamas tada, kai kaltininkas atlieka tam tikrus pozityvius veiksmus: stengiasi atlyginti žalą, atsiprašo nukentėjusiojo ir pan. Šiuo požiūriu svarbu nustatyti, ar asmens gailėjimasis yra nuoširdus, neapsimestinis (tariamasis), ar jis gailisi dėl savo padaryto nusikaltimo, ar išgyvena tik dėl to, kad jam reikia atsakyti už šį nusikaltimą, patirti įstatymo nustatytus suvaržymus ar atlyginti padarytą žalą.

Byloje „*A. B. nuteista už tai, kad ji 2014 m. gruodžio 18 d., apie 23.50 val., bute, esančiame (duomenys neskelbtini), Kretingoje, būdama apsvaigusi nuo alkoholio, tarpusavio konflikto su A. N. metu vieną kartą virtuviniu peiliu dūrė A. N. į krūtinės viršutinės dalies kairę pusę, dėl to dėl kiaurinio aortos pažeidimo išsivystė širdies tamponada ir nukentėjusysis, greitai mirtinai nukraujavęs, mirė įvykio vietoje, taip tyčia nužudydama savo sugyventinį A. N.*”¹³⁶ Byloje buvo nustatyta, kad “*po suduoto smūgio peiliu A. B. ištraukė šį daiktą iš A. N. krūtinės, padėjo jį ant stalo ir eidama pasakė, jog nieko neatsitiko (t. 2, b.l. 31-32). Taigi, akivaizdu, kad A. B. po nusikalstamo veiksmo padarymo neturėjo tikslo suteikti A. N. Pagalbą.*”¹³⁷ Teismas šiuo atveju nepripažino lengvinamosios aplinkybės, kadangi nėra šiai aplinkybei taikytinų sąlygų visumos. Nors ir nuoširdžiai gailisi kaltinamoji, tačiau ji ne savo laisva valia prisipažino apie nusikaltimo padarymą.

Nužudymo padarymui įtakos turėjo provokuojantis nukentėjusiojo asmens elgesys

BK 59 str. 1 d. 6 p. numatyta atsakomybę lengvinanti aplinkybė, kad veikos padarymui turėjo įtakos provokuojantis ar rizikingas nukentėjusio asmens elgesys. Provokuojančiu pripažįstamas nukentėjusiojo elgesys, kuris suformuoja kaltininko vidines paskatas (motyvą) padaryti nusikalstamą veiką. Toks elgesys iš esmės prieštarauja moralės normoms, yra smurtinis ar kitaip pavojingas, įžeidžiantis kaltininką ar jo artimą asmenį ir taip sukeltantis jam emocinę įtampą, nesiekiančią didelio susijaudinimo lygio. Skiriant bausmes už nužudymus provokuojančiu elgesiu dažniausiai pripažįstamas nukentėjusio asmens fizinio smurto naudojimas prieš kaltininką ar jo artimuosius, jo garbės ir orumo žeminimas, kitoks įžeidimas. Pasitaiko ir tokių bylų, kuriose provokuojančiais pripažįstami kiti neteisėti nukentėjusiojo asmens veiksmai. Nustatydami, ar nukentėjusio asmens elgesys buvo provokuojantis BK 59 str. 1 d. 6 p. prasme, teismai turi įvertinti visas bylos aplinkybes, turinčias reikšmės šios lengvinančios aplinkybės nustatymui, tarp jų ir nukentėjusiojo bei kaltininko tarpusavio santykius bei jų asmenybes.

¹³⁶ Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. rugsėjo 17 d. nutartis, baudžiamojoje byloje Nr. 1A-552-150/2015.

¹³⁷ *Ibid.*

Spręsdami, ar nukentėjusiojo poelgis buvo provokuojantis, teismai atsižvelgia į tai, kiek jis esmingai prieštarauja moralės ir dorovės principams, pažeidžia žmogaus garbę bei orumą ir kaip tai veikia kaltininką, atsižvelgiant į jo individualias asmenines savybes. Kartu būtina pažymėti, kad pripažįstant šią kaltininko atsakomybę lengvinančią aplinkybę svarbu nustatyti, ar nukentėjusiojo elgesys buvo tokio pobūdžio, kad galėjo paskatinti padaryti labai sunkų nusikaltimą – nužudymą.

Byloje „*V. K. nuteistas už tai, kad 2013 m. gruodžio 22 d., 1.20 val., bute, K. T. sudavus smūgį kumščiu į dešinę kaktos pusę savo motinai M. M., jis, turėdamas tikslą apginti savo sugyventinę M. M., peržengdamas būtinosios ginties ribas, gynybai aiškiai neatitinkant kėsimosi pobūdžio ir pavojingumo, tyčia peiliu sudavė K. T. į krūtinę, <...> kas komplikavosi ūmiu vidiniu nukraujavimu ir trauminiu šoku, dėl ko 2013 m. gruodžio 22 d., 9.20 val. nukentėjusysis ligoninėje mirė.*“¹³⁸ Byloje buvo pripažinta, kad nukentėjusiojo provokuojantys veiksmai turėjo įtakos nusikalstamos veikos atlikimui, bei, kad auka elgėsi rizikingai, todėl kaltinamajam taikytina atsakomybę lengvinanti aplinkybė.

Atsakomybę sunkinančios aplinkybės:

Nusikalstama veika padaryta bendrininkų grupės

Kiekvienu atveju, tiriant bylą kurią padarė bendrininkų grupė privaloma nustatyti visų dalyvavusių asmenų veiksmų pobūdį ir laipsnį. Be to, negalima nustatyti bendrininkavimo rūšies ir formos. Paminėtina, kad toks reikalavimas yra būtinas siekiant individualizuoti kiekvieno kaltinamojo bausmę. Atvejai, kai kelių asmenų, naudojusį smurtą prieš nukentėjusįjį, veikos turi būti kvalifikuojamos skirtingai – pagal BK 129 str. 1 arba 2 d. kvalifikuojami tik tų asmenų veiksmai, kurių padaryti sužalojimai buvo nukentėjusiojo mirties priežastis, o kitų asmenų, naudojusį smurtą neturint tyčios atimti gyvybę, veiksmai kvalifikuojami pagal BK straipsnius, nustatančius atsakomybę už atitinkamus sveikatos sutrikdymus.

„Vertindami kelių asmenų dalyvavimą nužudymo procese iš bendrininkavimo instituto pozicijų teismai turi ne tik atsižvelgti į tai, kokius smūgius kiekvienas iš jų sudavė, kokio stiprumo ir kokius sužalojimus padarė, bet ir įvertinti, ar suduodami smūgius kitam žmogui į gyvybiškai svarbias kūno vietas ar matydami, kad kitas (kiti) bendrininkai atlieka panašius veiksmus, asmenys suvokia ar nesuvokia, kad bendrais veiksmais jie dalyvauja gyvybės atėmimo procese“¹³⁹.

Teismai privalo atsižvelgti į tai, kad pagal bendrininkų grupės sampratą reikalaujama, jog mažiausiai du asmenys, atliekantys vykdytojo vaidmenį, būtų pagal baudžiamąjį įstatymą

¹³⁸ Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. birželio 11 d. nutartis, baudžiamojoje byloje Nr. 1A-474-453/2015.

¹³⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-519/2013.

tinkami BK 129 str. numatyto nusikaltimo subjektai (pvz., amžiaus požiūriu). Nesant galimybių nustatyti minėtų subjekto požymių, teismai neturėtų inkriminuoti sunkinančios aplinkybės, t.y., kad nužudymas yra atliktas bendrininkų grupės.

Išsamiau veikos padarymo bendrininkų grupėje, kaip sunkinančios aplinkybės, nustatymo aspektas aptartas byloje, kurioje „*A. K. nuteistas už tai, kad 2012 m. gegužės 8 d., <..> būdamas apsvaigęs nuo alkoholio – tai turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui, dėl aiškaus žmogaus ar visuomenės negerbimo, elementarių moralės bei elgesio normų niekinimo, įžūliais tyčiniaus veiksmais siekdamas priešpastatyti save aplinkiniams, pademonstruoti niekinantį požiūrį į juos, be dingsties, veikdamas bendrininkų grupėje su A. M., tyčia bendrais veiksmais panaudojo fizinį smurtą – sudavė rankomis bei kojomis ne mažiau kaip keturis kartus dėl sunkaus girtumo negalinčiam priešintis ir dėl to esančiam bejėgiškos būklės R. K. į galvą, krūtinę ir kairįjį petį, taip padarė nukentėjusiajam <..> nežymų sveikatos sutrikdymą, po to, tęsdamas savo nusikalstamą veiką, veikdamas bendrai su A. M., nunešė R. K. prie Neries upės ir tyčia įmetė į vandenį; dėl to R. K. mirė nuo uždusimo prigėręs vandenyje. Taip tyčia dėl chuliganiškų paskatų A. K. nužudė bejėgiškos būklės R. K.*“¹⁴⁰ Byloje buvo aiškiai išnagrinėta, kad kaltinamasis suvokė jog veikia bendrininkų grupėje, ir ši atsakomybę sunkinanti aplinkybė buvo pritaikyta. Pabrėžtina, kad šioje byloje kaip atsakomybę lengvinanti aplinkybė buvo pripažinta, tai kad kaltinamasis šoko į vandenį ir bandė gelbėti nukentėjusįjį.

Veika padaryta apsvaigus nuo alkoholio ir tai turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui

Ši aplinkybė, atsakomybę sunkinančia, gali būti pripažinta tik tokiu atveju jei ji turėjo įtakos nusikalstamai veikai. Labai dažnu atveju, nužudymo byloje, tai ir yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl yra įvykdomas nusikaltimas. Teismas privalo įvertinti, ne tik faktą, kad asmuo buvo apsvaigęs nusikalstamos veikos darymo metu, bet ir faktą, kad tas apsvaigimas turėjo įtakos nusikaltimo padarymui.

Teismų praktikoje asmens apsvaigimo būklė nustatoma ne tik atlikus specialų tyrimą (pvz., panaudojant alkoholio kiekio matuoklį), bet ir remiantis liudytojų ar paties kaltininko parodymais bei kitais duomenimis, kuriais apibūdinami apsvaigimo požymiai. Asmens apsvaigimą nusikalstamos veikos padarymo metu patvirtinantys įrodymai turi būti gauti įstatymo nustatyta tvarka ir teismo nuosprendyje tinkamai įvertinti. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai, nesurinkus pakankamai įrodymų, patvirtinančių kaltininko apsvaigimą veikos darymo metu, sunkinanti aplinkybė, kad kaltinamasis nužudymą padarė apsvaigęs nuo alkoholio,

¹⁴⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gegužės 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-241/2014.

nepripažįstama. Teismų praktikoje pasitaiko ir atveju, kuomet nužudymas atliekamas apsvaigus nuo alkoholio, tačiau teismas šios aplinkybės nepripažįsta kaip sunkinančios kaltinamojo atsakomybę, kadangi yra nustatoma, kad apsvaigimas neturėjo įtakos atlikti nusikalstamą veiką.

Teismų praktikoje skiriant bausmes nužudymų bylose nustatyta nemažai atvejų, kai nuosprendžiuose pripažįstant šią atsakomybę sunkinančią aplinkybę teismai apsiriboja asmens apsvaigimo fakto konstatavimu, papildomai nemotyvuodami, kaip apsvaigimas paskatino asmens nusikalstamą elgesį. Tokia teismų praktika pateisinama tik tokiu atveju, kai asmens apsvaigimo reikšmė nusikaltimo padarymui būna akivaizdi iš nusikalstamos veikos padarymo aplinkybių, pavyzdžiui, nužudymas padaromas kilus konfliktui išgertuvių metu. Tačiau, nesant akivaizdžių faktų, teismai, pripažindami šią sunkinančią aplinkybę, privalo nurodyti, kaip apsvaigimas paskatino asmenį nužudyti.

„Apsvaigimo reikšmė nužudymui teismų praktikoje nustatoma įvertinant šio nusikaltimo padarymo motyvus, kaltininko veiksmų intensyvumą bei jų pobūdį“¹⁴¹.

Byloje „*A. J. nuteistas už tai, kad 2012 m. sausio 16 d., apie 20.00 val., būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, Raseinių r., prie maisto parduotuvės, asmeninio konflikto su V. M. metu tyčia vieną kartą sudavė kumščiu šiam į kairę veido pusę, dėl to nukentėjusiajam nuo suduoto smūgio nukritus ir atsitrenkus dešine galvos puse į asfaltą, buvo padarytas sunkus sveikatos sutrikdymas, pasireiškęs pakauškaulio lūžimu, <..> dėl to V. M. 2012 m. liepos 28 d. 10.15 val. VŠĮ „Raseinių ligoninė“ mirė.*“¹⁴². Šioje byloje teismas, labai aiškiai ir detalai išanalizavimo visas detales susijusias su šia sunkinančia aplinkybe ir ją pripažino. Teismas rėmėsi trijų liudininkų parodymais bei alkoholio radimu nusikaltimo vietoje. Taip pat teismas pasisakė, kad „*Iš šioje byloje nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad A. J. alkoholio vartojimas susilpnino jo savikontrolę, stiprus smūgis nukentėjusiajam buvo spontaniškas, be jokios dingsties, tam turėjo įtakos apsvaigimas nuo alkoholio veikos padarymo metu*“¹⁴³.

2.5. Asmenybės įtaka bausmės skyrimui

Kaip jau minėta anksčiau, BK 54 str. numato visus bendruosius bausmės skyrimo pagrindus. Kiekvienu atveju, norint tinkamai individualizuoti bausmę bei siekiant kad ji būtų teisinga, būtina atsižvelgti ir į kaltinamojo asmenybę¹⁴⁴. Kaip prof. A. Milinis teigia „Vertinant kaltininko asmenybės pavojingumą bei parenkant bausmės dydį, atsižvelgtina į tai, ar nužudymas padarytas dėl kitų asmenų įtakos arba nepalankiai susiklosčiusių aplinkybių, ar kaltininko

¹⁴¹ Lietuvos apeliacinio teismo 2010 m. lapkričio 12 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-405/2010.

¹⁴² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. vasario 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-41-697/2015.

¹⁴³ *Ibid.*

¹⁴⁴ Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas. *Valstybės žinios*, nr. 89-2741 (2000), 54 str. 2 d. 5 p.

antivisuomeninės nuostatos jau buvo susiformavusios, ar nusikaltimas – tai nuoseklus gyvenimo būdo ir ankstesnio elgesio padarinys”¹⁴⁵.

Baudžiamasis įstatymas nenurodo, į kokias asmenybės savybes būtina atsižvelgti, tačiau išanalizavus teismų praktiką (žr. priedą Nr. 1) bei teismų apžvalgą, šias savybes galima išskirti:

- Kaltinamojo elgesys iki nusikalstamos veikos;
- Kaltinamojo elgesys nusikalstamos veikos metu;
- Kaltinamojo elgesys po nusikalstamos veikos¹⁴⁶.

Teismas vertindamas kaltinamojo elgesį iki nusikalstamos veikos padarymo dažniausiai atsižvelgia į ankstesnius teistumus bei administracines nuobaudas. Nusikalstamos veikos metu – vertinamas faktas ar buvo apsvaigimas nuo alkoholio ar kitų narkotinių medžiagų. Po nusikalstamos veikos – vertinamas atvykimas prisipažinti, padėjimas išaiškinti nusikalstamą veiką, gailėjimasis, žalos atlyginimas ir pan. Kiekvieną iš šių aplinkybių teismas gali įvertinti kaip atsakomybę švelninanti ar sunkinanti aplinkybę.

Visos minėtos aplinkybės yra labai dažnos teismų praktikoje, todėl nebus toliau analizuojamos. Tačiau kartais pasitaiko ir atveju, kuomet teismas atsižvelgia ir į kitus asmenybės požymius, dar kitaip vadinamus – socialinius - demografinius, tokius kaip: amžius, šeimyninė padėtis, sveikatos būklė.¹⁴⁷

„Nuteistasis nurodo, kad serga cukriniu diabetu. Tačiau ši liga netrukdė L. G. gyventi asocialiai, vartoti alkoholį ir mušti savo sugyventinę. Nuosprendyje atsižvelgta į tai, kad L. G. mušdavo J. I. ir anksčiau, ir tai teisme pripažino pats apeliantas. Iš prie bylos pridėtų pažymų taip pat matosi, kad L. G. daug kartų buvo baustas už įvairius administracinės teisės pažeidimus. Jis įtrauktas į sergančių priklausomybės ligomis įskaitą nustačius priklausomybės nuo alkoholio sindromą. Iš Sodros pažymos matosi, kad nuo 1994 metų L. G. legaliai dirbo tik labai trumpai, o kiti įrodymai patvirtina, kad paskutiniu laiku jis faktiškai pragyvendavo iš naminės degtinės pardavinėjimo. Visi šie bylos duomenys nuteistojo asmenybę iš esmės apibūdina tik neigiamai.“¹⁴⁸ Teismas tinkamai įvertino visas bylos aplinkybes bei kaltinamojo atsakomybę ir paskyrė 12 m. 6 mėn. laisvės atėmimo bausmę.

„Taip pat atsižvelgta į tai, kad V. R. nusikalto pirmą kartą, nepalankiai susiklosčius aplinkybėms, pačiam nukentėjusiajam netinkamai elgiantis, o po to apeliantas savo lėšomis prisidėjo prie nužudytojo laidojimo. Be to, nuteistasis turi ir vienas augina mažametę dukrą,

¹⁴⁵ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 346.

¹⁴⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

¹⁴⁷ Albertas Milinis, *supra* note 4, p. 348.

¹⁴⁸ Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 21 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-428/2007.

*kuria, kaip matyti iš bylos duomenų, ėmėsi rūpintis nuteistojo sesuo*¹⁴⁹. Teismas didelę reikšmę skyrė kaltinamojo teigiamai asmenybei. Paskirta bausmė minimali – 7 m. laisvės atėmimo.

Kaip kitas teigiamos asmenybės pavyzdys gali būti paminėta byla, kurioje teismas pabrėžė *„Skiriant bausmę atsižvelgiama ir į kaltinamojo asmenybę – jis anksčiau neteistas, administracine tvarka nebaustas, gyvenamojoje bei darbo vietoje apibūdinamas išskirtinai teigiamai, turi šeimą, iki nusikaltimo padarymo dirbo, nustatyta daugiau ir šiuo atveju reikšmingesnių jo atsakomybę lengvinančių aplinkybių*¹⁵⁰. Paskirta bausmė minimali – 7 m. laisvės atėmimo.

Kitoje byloje teismas aiškiai pabrėžė kaltinamosios amžių *„seniūnijos seniūnės charakteristikoje nurodytos skaudžios jos šeimos narių netektys, ilgametė ankstesnė darbinė veikla, tai, kad ji turi didelį namų ūkį. Tai leidžia manyti, kad ji rūpinosi savo šeima. Pažymėtina, jog kaltinamoji nusikalto būdama šešiasdešimt trejų metų. Dėl išgyvenimų, patirtų padarius nusikalstamą veiką, jai atsirado įvairių sveikatos sutrikimų. Atsižvelgdamas į visa tai, jos amžių, teismas kaltinamajai skiria įstatymo už padarytą nusikaltimą sankcijoje numatytą laisvės atėmimo bausmę, artimesnę jos minimaliai ribai*¹⁵¹. Paskirta bausmė – 8 m. laisvės atėmimo.

Kaip tinkamą asmenybės vertinimo pavyzdį paminėtina byla, kurioje *„Pagal byloje esančius duomenis abu kaltinamieji charakterizuojami tik neigiamai – gyvendami Panevėžio nakvynės namuose girtaudavo, konfliktuodavo su kitais nakvynės namų gyventojais bei darbuotojais, buvo agresyvūs, už ką buvo išbraukti iš nakvynės namų gyventojų sąrašų. Jiedu iki sulaikymo niekur nedirbo, neturėjo pastovios gyvenamosios vietos, gyvena asocialiai, nuolat girtavo. I. B. anksčiau teistas 5 kartus, tame tarpe ir už savanaudiškus bei smurtinius nusikaltimus; naujus nusikaltimus jis padarė neišnykus teistumams, nepraėjus nei metams po paleidimo iš pataisos įstaigos*¹⁵². Kaltinamajam I. B. paskirta 11 m. laisvės atėmimo bausmė.

Tačiau pasitaiko atveju, kuomet teismas daro neteisingas išvadas remiantis kaltinamojo asmenybe, kaip pvz., *„Nuteistasis niekur nedirba, neturi legalaus pragyvenimo šaltinio. Šios aplinkybės rodo padidintą D. V. asmenybės pavojingumą visuomenei*¹⁵³. Paskirta bausmė – 11 m. laisvės atėmimo. Neteisinga daryti prielaidą, kad žmogus yra pavojingas visuomenei, remiantis, tik tuo, kad kaltinamasis neturi darbo.

¹⁴⁹ Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-451/2007.

¹⁵⁰ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-63-491/2007.

¹⁵¹ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-136-458/2014.

¹⁵² Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-46-491/2007.

¹⁵³ Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 19 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-465/2007.

Išanalizavus teismų praktiką (žr. priedą Nr. 1) darytina prielaida, kad dažniausiai kaltinamojo atsakomybę lengvina: jaunas arba senyvas amžius; vaikų turėjimas; stabilus ir legalus darbas; teigiami atsiliepimai iš darbdavių ar kitų įstaigų, o atsakomybę sunkina: teistumas; dažnas girtuokliavimas; konfliktiškumas; asocialus ir antivisuomeniškas gyvenimas; neturėjimas darbo.

Kaltinamojo asmenybė turi didelę įtaka bausmės mastui, tačiau kiekvienu atveju vertinant ją, ir skiriant galutinę bausmę, būtina įvertinti ir visas kitas nusikalstamos veikos aplinkybes, negalima teikti vienai aplinkybei prioriteto.

2.6. Proporcingumo ir teisingumo įtaka

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad „*Konstitucijoje įtvirtintas prigimtinio teisingumo principas suponuoja tai, kad baudžiamajame įstatyme nustatytos bausmės turi būti teisingos. Teisingumo ir teisinės valstybės konstituciniai principai inter alia reiškia, kad valstybės taikomos priemonės turi būti adekvačios siekiamam tikslui. Taigi bausmės turi būti adekvačios nusikalstamoms veikoms, už kurias jos nustatytos; už nusikalstamas veikas negalima nustatyti tokių bausmių ir tokių jų dydžių, kurie būtų akivaizdžiai neadekvatūs nusikalstamai veikai ir bausmės paskirčiai.*“¹⁵⁴

Prof. S.Bikelis pažymėjo, kad „proporcingumas yra vienas iš pamatinių teisingos ir humaniškos (empatija grįstos) santvarkos pamatinių principų. Viena iš teisinių poveikio priemonių teisingumo sąlygų yra jų proporcingumas siekiamam tikslui. Taigi proporcingumas yra konstitucinis principas. Įstatymų leidėjas, numatydamas priemones įstatymų pažeidėjams, privalo jo paisyti. Lygiai taip ir teismai, konkrečiose bylose priimdami sprendimus, turi užtikrinti, kad taikomos poveikio priemonės būtų teisingos, taigi ir proporcingos (net jei įstatymų leidėjas būtų nustatęs neproporcingai griežtas poveikio priemones).“¹⁵⁵

Konstituciniai principai suponuoja, kad už teisės pažeidimus valstybės skiriamos poveikio priemonės turi būti adekvačios (proporcingos) teisės pažeidimus, turi atitikti siekiamus tikslus ir negali varžyti asmenų daugiau nei reikia šiems tikslams pasiekti. Nustatydamas sankcijas už pažeidimus, įstatymų leidėjas yra saistomas teisingumo ir teisinės valstybės principų, bei kitų konstitucinių reikalavimų. Šie principai reiškia, kad privalo būti pusiausvyra

¹⁵⁴ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

¹⁵⁵ Skirmantas Bikelis, „Permaštant sankcijas už kontrabandą: proporcingumo problema (I). Proporcingumo principas ir bausmės už kontrabandą,“ *Teisės problemos* 4(78) (2012): 7.

tarp teisės pažeidimo ir skiriamos bausmės. Šie principai neleidžia nustatyti tokių nuobaudų, kurios būtų akivaizdžiai neproporcingos (neadekvačios)¹⁵⁶.

BK 61 str. įpareigoja teismus, skiriant bausmes už nužudymus, įvertinti byloje nustatytą kaltininko atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių bei kitų BK 54 str. 2 d. nurodytų aplinkybių reikšmę, jų kiekį, pobūdį bei tarpusavio santykį ir atsižvelgiant į tai, motyvuotai parinkti skiriamos laisvės atėmimo bausmės dydį, ir ją skaičiuoti nuo numatyto įstatyme sankcijos vidurkio.

Pasisakydamas dėl šių baudžiamajame įstatyme įtvirtintų bausmių skyrimo nuostatų taikymo Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad kiekvienas nusikaltęs asmuo turi teisę į teisingą bausmę, todėl, vertinant konkrečios bylos aplinkybes, teismui privalo atsižvelgti ne tik į tai, kad skiriama bausmė atitiktų įstatymo reikalavimus, bet ir į nuostatas, skirtas bausmei individualizuoti, taip pat į nuostatas, įtvirtinančias teisingumo principo viršenybę. Motyvuodamas bausmę teismas nuosprendyje, turi aprašyti šioje konkrečioje byloje nustatytas BK 54 str. 2 d. nurodytas aplinkybes, įvertinti kiekvienos reikšmę ir nurodyti, kurios iš jų ir kaip nulemia bausmės rūšį ir dydį, o individualizuodamas bausmę privalo atsižvelgti į visas kaltininko atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Pagal baudžiamosios teisės doktriną skirdamas bausmę teismas ne tik vykdo įstatymo reikalavimus atsižvelgti į nusikalstamos veikos sunkumą bei kaltininko asmenybę, bet ir išreiškia nuomonę apie padarytą nusikalstamą veiką bei kaltą asmenį¹⁵⁷.

Aiškinant gramatiškai BK 61 str., daugiau akcentuojama atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių reikšmė skiriant bausmę, tačiau Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra nurodęs, kad skiriant bausmę vienodą reikšmę turi visos BK 54 str. 2 d. nurodytos aplinkybės. Kiekvienos aplinkybės reikšmė teismo turi būti įvertinta teisingai bei motyvuotai parenkant švelnesnės ar griežtesnės bausmės rūšį ir bausmės dydį¹⁵⁸. Be to, teismas, skirdamas bausmę, neturi teikti prioriteto nė vienai iš minėtų aplinkybių¹⁵⁹. „Skiriant bausmes pagal BK 129 str. nustatytą atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių buvimas negali nulemti bausmės dydžio neįvertinus kitų aplinkybių, į kurias pagal BK 54 straipsnio 2 dalį teismas privalo atsižvelgti, reikšmės“¹⁶⁰.

¹⁵⁶ Skirmantas Bikelis, *supra* note 155, p. 8.

¹⁵⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. lapkričio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-594.

¹⁵⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.

¹⁵⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.

¹⁶⁰ Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. vasario 20 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-214-202/2015.

Išanalizavus teismų praktiką nustatyta atveju, kai, individualizuodami bausmes už nužudymus ir nustatydami jų dydį, teismai lemiamą reikšmę teikia byloje nustatytoms kaltinamojo atsakomybę lengvinančioms aplinkybėms arba teigiamai apibūdinamai jo asmenybei. Tuo tarpu kitos aplinkybės, į kurias pagal baudžiamąjį įstatymą privalo atsižvelgti teismas, lieka be deramo įvertinimo. Tokia praktika neatitinka BK 54 str. 2 d. bei 61 str. 2 d. nuostatų, pagal kurias visos bausmės skyrimui reikšmingos aplinkybės turi vienodą teisinę reikšmę. Taigi individualizuojant asmenims bausmes, nuteistiems pagal BK 129 str. 1 ar 2 d., neturėtų būti teikiamas prioritetas kuriai nors vienai BK 54 str. 2 d. numatyta aplinkybei, neįvertinus jų viseto bei nenustačius tarpusavio santykio.

„BK 61 str. nuostata skiriant bausmę įvertinti kiekvienos baudžiamojoje byloje nustatytos aplinkybės reikšmę ir atsižvelgiant į tai parinkti skiriamos bausmės dydį yra baudžiamojo įstatymo teismui suteiktos diskrecijos išraiška. Turint omenyje aplinkybių, kurias pagal baudžiamąjį įstatymą teismas privalo atsižvelgti skirdamas bausmę kiekį ir galimų jų kombinacijų įvairovę, praktiškai neįmanoma daryti apibendrintos išvados dėl to, kokio dydžio bausmė pagal BK 129 str. vienu ar kitu atveju turi būti skiriama. Lygiai taip pat neįmanoma tiksliai nustatyti, kokią dalį viena ar kita aplinkybė sudaro už nužudymą paskirtoje bausmėje. Antra vertus, bausmės individualizacijos idėja reiškia, kad bausmė kiekvienu atveju turi būti paskiriama individualiai konkrečiam asmeniui už konkrečius nusikaltimo padarymą.“¹⁶¹

Vienoje iš bylų, kasatorius teigė, jog jam paskirta bausmė neatitinka teisingumo ir proporcingumo klausimo, kadangi teismas neatsižvelgė į reikšmingas aplinkybes, tokias kaip, kad veika nebuvo baigta, o tik pasikėsinimas bei, kad buvo atsižvelgta į nereikšmingas aplinkybes – teistas už kitokio pobūdžio nusikaltimus. *„Teisėjų kolegija, patikrinusi bausmių skyrimo teisėtumą, nenustatė pagrindo išvadai daryti, kad teismas nesilaikė įstatymo reikalavimų ar paskyrė akivaizdžiai neproporcingą bausmę. Įvertinęs bausmės skyrimui reikšmingas aplinkybes teismas <..> už pasikėsinimą nužudyti sunkinančiomis aplinkybėmis (BK 22 straipsnio 1 dalis, 129 straipsnio 2 dalis) teismas, atsižvelgęs į nusikalstamos veikos nebaigtumą, skyrė E. B. dvylika metų laisvės atėmimo, t. y. bausmę, mažesnę už bausmės vidurkį. Turint galvoje duomenis apie ankstesnius E. B. teistumus, jo vaidmenį organizuojant kėsinimąsi į žmogų, kuris juo pasitikėjo, sunkinančių aplinkybių buvimą, toks paskirtos bausmės dydis nelaikytinas neproporcingu ar iškreipiančiu bausmės paskirtį. Kasacinio skundo argumentas, kad teismas neturėjo vertinti ankstesnių nuteistojo teistumų, teisiškai nepagrįstas. Įstatymas įpareigoja teismą įvertinti kaltininko asmenybę apibūdinančius duomenis (BK 54 straipsnio 2 dalies 5 punktas), tarp jų ir informaciją apie ankstesnius kaltinamojo teistumus, net jeigu*

¹⁶¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.

ankstesnių nusikalstamų veikų pobūdis yra skirtingas.“¹⁶² Šios bylos atveju, teismas pripažino, kad paskirta bausmė yra proporcinga ir teisinga atliktai nusikalstamai veikai. Taip pat teismas pažymėjo, kad „*teismai, skirdami bausmes, vadovaujasi bausmės individualizavimo principu, todėl nuoroda į kitas bylas, kuriose buvo paskirtos švelnesnės bausmės už panašų nusikaltimą, negali lemti išvados apie neteisingai paskirtą bausmę*“¹⁶³.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pabrėžė, kad teisingumo principo įgyvendinimas pirmiausia suponuoja tai, kad bausmė būtų proporcinga nusikalstamos veikos pavojingumui, todėl skiriant bausmes už nužudymus negali būti ignoruojamos ar neįvertinamos dėl šio nusikaltimo prarastos vertybės, jų svarba, vieta vertybių hierarchijoje¹⁶⁴. Kartu būtina atsižvelgti į tai, kad teisingumo principo įgyvendinimas skiriant bausmę yra neatskiriamas nuo visuomenės intereso, t.y. vyraujančių moralinių visuomenės nuostatų vertinant atitinkamą nusikalstamą veiką¹⁶⁵.

¹⁶² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. birželio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-280-788/2015.

¹⁶³ *Ibid.*

¹⁶⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.

¹⁶⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. rugsėjo 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-455.

3. BAUSMĖS UŽ NUŽUDYMĄ SKYRIMO PRAKTINIAI ASPEKTAI

Žvelgiant į bendrąją situaciją, Lietuvos pirmosios instancijos teismai gauna gerokai mažiau bylų, dėl nužudymo, nei prieš dešimtmetį. Tyčinio nužudymo bylų sumažėjo net gi dvigubai (žr. priedą Nr. 5), tačiau kvalifikuoto nužudymo bylų kiekis deja nepasikeitė (žr. priedą Nr. 6), šis kiekis nuolat svyruoja, tačiau išlieka panašus¹⁶⁶.

Išnagrinėjus Lietuvos teismų praktiką, buvo atliktas tyrimas. Išanalizuoti 275 baudžiamųjų bylų nuosprendžiai ir nutartys. Tiriami buvo tiek apygardų teismų, tiek apeliacinio teismo, tiek Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nuosprendžiai nuo 1995 metų iki 2015 metų. Norint atskleisti įtaką bausmei, buvo nagrinėjamos bylos dėl kvalifikuotų nužudymų, o norint atskleisti bausmės griežtumo / švelnumo tendencija buvo nagrinėjami papildomai ir nekvalifikuoti nužudymai. Dėmesys buvo skiriamas šiems kvalifikuojantiems požymiais: nužudymas dviejų ar daugiau žmonių (BK 129 str. 2 d. 5 p.); nužudymas kankinant ar kitaip itin žiauriai (BK 129 str. 2 d. 6 p.); nužudymas dėl chuliganiškų paskatų (BK 129 str. 2 d. 8 p.); nužudymas dėl savanaudiškų paskatų (BK 129 str. 2 d. 9.). Buvo pasirinkti šie kvalifikuojantys požymiai, kadangi jie teismų yra dažniausiai inkriminuojami, išskyrus nužudymą dviejų ar daugiau žmonių. Šis kvalifikuotas nužudymas buvo pasirinktas todėl, kad turi didžiausią įtaką bausmei, t.y. inkriminuojant šią nusikalstamą veiką, bausmės mastas didėja labiausiai, lyginant jį su kitais kvalifikuojančiais požymiais. Pažymima, kad dalis tirtų bylų, teismų buvo sprendžiamos pagal senąjį 1961 m. baudžiamąjį kodeksą¹⁶⁷, todėl kvalifikuojančių požymių atitiktis kodekse, skiriasi nuo dabar galiojančio kodekso. Taip pat skiriasi ir numatytos sankcijos. Pagal 1961 m. baudžiamąjį kodeksą, už tyčinį nužudymą buvo numatytas laisvės atėmimas nuo penkerių iki dvylikos metų¹⁶⁸, sankcijos vidurkis – 8 metai ir 6 mėnesiai. Dabar galiojantis BK už tyčinį nužudymą numato laisvės atėmimą nuo septynerių iki penkiolikos metų, sankcijos vidurkis – 11 metų. Pagal 1961 m. baudžiamąjį kodeksą, už tyčinį nužudymą sunkinančiomis aplinkybėmis buvo numatytas laisvės atėmimas nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimas iki gyvos galvos¹⁶⁹, sankcijos vidurkis – 15 metų. Dabar galiojantis BK už tyčinį nužudymą sunkinančiomis aplinkybėmis numato laisvės atėmimą nuo aštuonerių iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimą iki gyvos galvos, sankcijos vidurkis – 14 metų. Kaip matyti, bausmės vidurkis už tyčinį nužudymą padidėjo dvejais su puse metų, o kvalifikuoto nužudymo bausmės vidurkis sumažėjo vieneriais metais.

¹⁶⁶ „Lietuvos teismų statistika.“ žiūrėta 2015 11 25,

<http://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/statistika/106>

¹⁶⁷ „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso patvirtinimo,“ *Vyriausybės žinios* 18-147 (1961).

¹⁶⁸ *Ibid.*,

¹⁶⁹ *Ibid.*, 105 str.

3.1. Kvalifikuojančių požymių įtaka bausmei nužudymo atveju.

3.1.1. Nužudymas dviejų ar daugiau žmonių BK 129 str. 2 d. 5 p.

Nagrinėjant šį kvalifikuojantį požymį, buvo ištirta 11 baudžiamųjų bylų. Tai gan retai pasitaikanti nusikalstama veika, ir dažniausiai ji inkriminuojama kartu su kitais kvalifikuojančiais požymiais, tokiais kaip „kankindamas ar kitaip itin žiauriai“ bei „dėl savanaudiškų paskatų“.

Paskirtų bausmių santykinis vidurkis – 16 metų ir 3 mėnesiai.

Iš nagrinėjamų bylų, mažiausia paskirta bausmė už šią nusikalstamą veiką buvo 15 metų laisvės atėmimo. Kiti požymiai nebuvo inkriminuoti, nustatytos dvi lengvinančios aplinkybės, nei vienos sunkinančios aplinkybės, kaltinamojo asmenybė buvo charakterizuojama išimtinai teigiamai, neteistas. Remiantis tokiomis aplinkybėmis manytina, kad bausmė turėtų būti mažesnė nei numatytas sankcijos vidurkis, tačiau bausmė buvo paskirta didesnė nei vidurkis¹⁷⁰. Tokia tendencija matoma ir kitose panašiose bylose. Taip yra todėl, kad šios nusikalstamos veikos metu, pagrindinė saugoma vertybė yra pažeidžiama ne vieną, o du ar daugiau kartų, tai reiškia, kad nužudomas daugiau nei vienas žmogus. Tyčinis nužudymas sukelia negrižtamas, labai sunkias pasekmes, o nužudymas kelių asmenų, šias pasekmes tik padidina kelis kartus.

Kitais nagrinėtais atvejais, vieną kartą buvo paskirtas įkalinimas iki gyvos galvos. Byloje buvo nustatyta, kad „*dėl savanaudiškų paskatų, <...> sėdėdamas ant galinės šio automobilio sėdynės iš 5,6 mm kalibro graižtvinio šaunamojo ginklo tyčia du kartus šovė į tame pačiame automobilyje ant priekinės keleivio sėdynės sėdėjusio A. P. kairę galvos pusę ir tris - keturis kartus - į ant vairuotojo sėdynės sėdėjusio A. K. dešinę galvos pusę. Nuo patirtų sužalojimų abu nukentėjusieji netrukus mirė. Taip S. K. tyčia dėl savanaudiškų paskatų nužudė du asmenis, o po to pagrobė minėtame automobilyje buvusius nužudytųjų pinigus – ne mažiau kaip 5000 JAV dolerių, priklausiusių A. P., ir ne mažiau kaip 1000 JAV dolerių, priklausiusių A. K.*“¹⁷¹ Šiuo atveju nebuvo nustatyta nei lengvinančių, nei sunkinančių aplinkybių, tačiau pati nusikalstama veika buvo vertinama kaip itin sunki, todėl ir bausmė buvo paskirta didžiausia.

Buvo nustatyti trys atvejai kuomet paskirta bausmė 20 metų laisvės atėmimo¹⁷². Vienu iš šių atvejų „*būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, konflikto metu, dėl asmeninių nesutarimų ir*

¹⁷⁰ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-52-511/2008.

¹⁷¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695.

¹⁷² Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-83-185/2008; Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.

*pykčio, smogdamas metaliniu vamzdžiu ne mažiau kaip šešis smūgius V. K. į galvą ir kitas kūno vietas, smogdamas metaliniu vamzdžiu ne mažiau kaip dvylika smūgių E. J. į galvą bei smogdamas metaliniu vamzdžiu ne mažiau kaip tris smūgius B. K. į galvą <...>, tokiu būdu E. K. tyčia nužudė V. K., E. J. ir B. K.*¹⁷³ Veika buvo atlikta tiesiogine tyčia, nustatytos dvi lengvinančios aplinkybės, viena sunkinanti, kaltinamojo teistumai išnykę. Išskirtinis nusikalstamos veikos padarinių mastas lėmė tokią didelę bausmę.

Visais kitais atvejais bausmės mastas buvo tarp 16 ir 19 metų laisvės atėmimo. (žr. priedą Nr. 1).

Kaip matyti iš gautų rezultatų, beveik visais atvejais inkriminuojant šį kvalifikuojantį požymį, paskirta bausmė yra gerokai didesnė nei bausmės vidurkis ir netgi dažnu atveju siekia bausmės maksimalią ribą. Šis požymis turi ypatingai didelę reikšmę, griežtinant bausmę.

3.1.2. Nužudymas kankinant ar kitaip itin žiauriai BK 129 str. 2 d. 6 p.

Šio kvalifikuojančio požymio atveju, buvo išnagrinėtos 68 bylos. Nužudymas kankinant ar kitaip itin žiauriai yra pakankamai dažnas. Šis požymis inkriminuojamas dažniausiai vienas, be papildomo kvalifikuojančio požymio. Iš 68 bylų, 24 atvejais buvo papildomai inkriminuojamas ir kitas požymis, dažniausiai tai yra: dėl savanaudiškų paskatų.

Paskirtų bausmių santykinis vidurkis – 13 metų ir 10 mėnesių.

Dabar galiojantis baudžiamasis įstatymas numato 14 metų laisvės atėmimo vidurkį už kvalifikuotą nužudymą. Tačiau tik 24 atvejais buvo paskirta didesnė bausmė nei vidurkis. Neįskaitant vieno atvejo kuomet bausmė buvo įkalinimas iki gyvos galvos. 30 atveju bausmė buvo paskirta mažesnė nei sankcijos vidurkis. Ir 13 atveju bausmė atitiko sankcijos vidurkį.

Kaip numato baudžiamasis įstatymas, bausmės mastas priklauso nuo daug faktorių. Išnagrinėjus teismų praktiką, pastebėta, kad kartais teismas bausmę skiria atsižvelgdamas ir į nužudymo aplinkybes, tokias kaip: kiek suduota smūgių, į kokias kūno vietas, kokiais įrankiais. Pastebėta tendencija, kad atvejais kuomet buvo panaudota ypatingai daug smūgių, teismas bausmę skiria didesnę nei sankcijos vidurkis.

Didelį atgarsį visuomenėje turėjusioje byloje, dvejoms merginos buvo paskirta 20 metų laisvės atėmimo bausmė. Teismas nustatė, kad „*V. L. ir V. V., veidamos bendrininkų grupe, itin žiauriai nužudė kitą žmogų, <...> iš anksto susitarusios ir veidamos vieninga tyčia, bendrais veiksmais - V. V. ant nukentėjusiosios N. R. galvos užmovė maišą, tada V. V. kirviu bei plaktuku, V. V. metaliniu strypu tyčia sudavė N. R. apie 8 smūgius į galvos sritį, <...>. Po to V. V.*

¹⁷³ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-83-185/2008.

*smaugdama pargriovė N. R. ant grindų, kur V. L. skutimosi peiliuku perpjovė N. R. kaklą, padarydama pjautinę žaizdą kakle su stambiujų kaklo kraujagyslių sužalojimu. Po to V. L. ir V. V., bendrais veiksmais, peiliais, skutimosi peiliukais, skalpeliais bei pjūkle nupjovė N. R. galvą ir supjaustė jos kūną į atskiras dalis.*¹⁷⁴ Byloje buvo nustatyta: viena sunkinanti aplinkybė bei lengvinančių aplinkybių nebūvimas; nei viena mergina nebuvo prieš tai teista; veika atlikta tiesiogine tyčia. Remiantis BK 61 str. manytina, kad bausmė turėtų būti kiek didesnė nei sankcijos vidurkis, tačiau teismas skirdamas didžiausią terminuotą laisvės atėmimo bausmę pabrėžė, kad „šis nusikaltimas buvo iš anksto suplanuotas, kaltinamųjų padarytų nusikaltimų pavojingumas, atsižvelgus į nusikaltimų padarymo būdą ir kaltinamųjų veiksmų išraišką, palyginus su rūšiniu tokių nusikaltimų pavojingumu, lemia didesnę padarytų nusikaltimų pavojingumą, kaltinamosios veikė tiesiogine tyčia, jų elgesys įvykio metu buvo išskirtinai brutalus, nukentėjusiai N. R. nužudyti ir vėliau išniekinti jos palaikus buvo panaudoti įvairūs įrankiai ir priemonės“¹⁷⁵. Ši byla parodo, kad esant ypatingai dideliame brutalumui bei barbariškumui bausmės mastas ženkliai didėja.

Kitoje byloje, kuomet teismas paskyrė didesnę nei sankcijos vidurkį bausmę buvo nustatyta, kad „kaltinamasis <...> tyčia sudavė K. R. ne mažiau kaip 10 smūgių kumščiais bei kojomis į galvos ir juosmens sritis bei rankas <...> taip pat daugybę-ne mažiau kaip 52 smūgius peiliu į įvairias kūno vietas <...> dėl ko nukentėjusysis K. R. mirė. Tokiu ilgalaikiu daugybės smūgių sudavimu padarė nukentėjusiajam daugybę kūno sužalojimų ir tuo sukėlė jam dideles fizinės ir dvasinės kančias, t.y. itin žiauriai nužudė K. R.“¹⁷⁶ Teismas nustatė: vieną lengvinančią ir vieną sunkinančią aplinkybę, ankstesnę teistumą, tiesioginę tyčią. Kaip ir praeitoje byloje, skiriant bausmę, rėmėsi ypatingu žiaurumu. Kaltinamajam paskirta 18 metų laisvės atėmimo bausmė.

Byloje buvo nustatyta, kad „būdamas apsvaigęs nuo alkoholio ir medikamentų, kas turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui, tyčia sudavė virtuviniu peiliu bejėgiškos būklės dėl sunkaus girtumo I. Ž. ne mažiau kaip penkiolika smūgių į kaklą ir krūtinės ląstą <...> įvykio vietoje nukentėjusysis mirė“¹⁷⁷. Šios bylos atveju kaltinamajam buvo paskirta tik 8 metų laisvės atėmimo bausmė, t.y. minimali bausmė. Teismas motyvuodamas bausmę, rėmėsi tuo, kad kaltinamasis yra labai ligotas, sunkiai atliks bausmę, vos juda. Teismo medicinos ekspertas nurodė, kad gydymą galėtų gauti įkalinimo įstaigoje, bet atlikti bausmę būtų per sunku. Šiuo

¹⁷⁴ Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013.

¹⁷⁵ *Ibid.*

¹⁷⁶ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-146-48/08.

¹⁷⁷ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.

atveju teismas, ypatingą dėmesį skyrė kaltinamojo asmenybei, nors nuo bausmės atlikimo nebuvo atleistas, jam paskirta bausmė buvo minimali.

Kitoje byloje „*Kaltinamosioms bendrais veiksmais vartojant smurtą prieš nukentėjusįjį – jį intensyviai mušant, dėl to sukeltą didelį fizinį skausmą, iš viso buvo suduoti ne mažiau kaip 34 smūgiai į įvairias kūno vietas <...> A. R. mirė*“¹⁷⁸. Teismas švelnindamas bausmę pabrėžė, kad „*Teismas, skirdamas šią bausmę ir apibrėždamas jos dydžius, atsižvelgia į socialinę aplinką ir priežastis, kurios lėmė tiek kaltinamųjų, tiek nukentėjusiojo gyvenimo galimybes, ribotus intelektualinius – dvasinius poreikius. Tai lėmė, kad įvykis su tragiškomis pasekmėmis kilo dėl menką reikšmę turinčių pretekstų, be to, alkoholinių gėrimų vartojimo metu. Kokių nors kaltinamąsias neigiamai charakterizuojančių duomenų nėra, abi yra jauno amžiaus, užaugusios vargingoje ir skurdžioje aplinkoje. Nukentėjusiojo gyvenimo būdas taip pat iš dalies lėmė įvykio priežastis <...>. Kaltinamosios, kaip jauno amžiaus asmenys, nėra akivaizdžiai pavojingos visuomenei ir su ja susijusioms kitoms vertybėms, todėl nustatant bausmių dydžius galimas atsakomybės švelninimas.*“¹⁷⁹ Kaltinamosioms paskirtos minimalios laisvės atėmimo bausmės – po 8 metus.

Atlikus tyrimą, matyti, kad už nužudymą itin žiauriai, teismai dažniau skiria mažesnę nei numatytą sankcijos vidurkio bausmę. Nužudymai pasižymintys dideliu žiaurumu dažnu atveju baudžiami per švelniai. Kaip matyti ir iš paskirtų bausmių santykinio vidurkio, bausmės nesiekia baudžiamajame įstatyme numatyto sankcijos vidurkio.

3.1.3. Nužudymas dėl chuliganiškų paskatų BK 129 str. 2 d. 8 p.

Nužudymo dėl chuliganiškų paskatų atveju buvo išnagrinėtos 29 bylos. Dažniausiai šis kvalifikuojantis požymis inkriminuojamas vienas, 7 atvejais buvo inkriminuotas kartu su kitais, dažniausiai su požymiu - „kankindamas ar kitaip itin žiauriai“.

Bausmės šiuo atveju svyruoja nuo minimalios, 7 metų (2003-05-01 BK redakcija) iki maksimalios 20 metų laisvės atėmimo. Tačiau skiriant 20 metų laisvės atėmimo bausmę, buvo inkriminuoti ir kiti kvalifikuojantys požymiai. Didžiausia bausmė paskirta už tik šį kvalifikuojantį požymį – 18 m. laisvės atėmimo. Dažniausiai skiriama bausmė – 12 m. laisvės atėmimo.

Paskirtų bausmių santykinis vidurkis – 13 metų ir 3 mėnesiai.

Atliekant nužudymo dėl chuliganiškų paskatų analizę, dažnu atveju buvo pastebėta, kad toks nužudymas atliekamas nepilnamečių asmenų. Manytina, kad jauno amžiaus žmonės labiau

¹⁷⁸ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamosiose byloje Nr. 1-57-50/2008.

¹⁷⁹ *Ibid.*

linkę daryti nusikalstamas veikas spontaniškai, nepagalvojus apie pasekmes. Jie mažiau gerbia visuomenę, įstatymus bei nepakankamai suprantą jų reikšmę. Šiai tyrimo daliai buvo naudojamos bylos, kuriose nusikalto tik asmenys sulaukę pilnametystės. Jei į tyrimą būtų įtraukti ir nepilnamečiai asmenys, santykiniai bausmių vidurkiai būtų gerokai mažesni.

Byloje buvo nustatyta, kad *„būdamas apsvaigęs nuo alkoholio <...> viešojoje vietoje, įžūliu elgesiu demonstruodamas nepagarbą aplinkiniams ir aplinkai, sutrikdydamas visuomenės rimtį ir tvarką, <...> vienoje rankoje laikydamas kirvį, o kitoje peilį, pribėgo prie pargriuvusio ant gatvės važiuojamosios dalies nukentėjusiojo A. M. ir užsimojo ant jo kirviu; po to, tęsdamas savo nusikalstamą veiką, tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje, A. M. ginti pribėgusiam E. B., iš chuliganiškų paskatų, tyčia vieną kartą dūrė peiliu į krūtinę, <...> dėl patirtų sužalojimų E. B. mirė.“¹⁸⁰* Buvo nustatyta: viena sunkinanti aplinkybė, lengvinančių nebuvimas, ankstesnis teistumas bei netiesioginė tyčia. Teismas daug dėmesio skyrė ankstesniems teistumams, padarė išvadą, jog iš ankstesnių bausmių kaltinamasis nepasimokė ir šį kartą skyrė palyginus griežtą bausmę - 18 m. laisvės atėmimo.

Kaip teisingos bausmės paskyrimo pavyzdį galima paminėti bylą, kurioje teismas nustatė, kad *„būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kas turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui, įpykęs dėl prieš tai buvusio konflikto su nepažįstamais sugėrovais, iš chuliganiškų paskatų, pažeisdamas elementarias moralės bei elgesio normas, be jokios dingsties, tyčia užpuolė sutiktą nukentėjusiąją A. Š., smogė smūgį ranka nukentėjusiajai per dešinę veido pusę, šiai nugriuvus, sudavė nemažiau 6 smūgių rankomis ir kojomis į galvos sritį bei nemažiau 2 smūgių į besiginančios rankas“¹⁸¹*. Byloje nustatyta: viena sunkinanti aplinkybė, lengvinančių aplinkybių nebuvimas, anksčiau neteistas kaltinamasis, netiesioginė tyčia. Remiantis bendrais bausmės skyrimo pagrindais, bausmė kaltinamajam buvo paskirta šiek tiek didesnė nei sankcijos vidurkis – 15 m. laisvės atėmimo.

Analizuojant šį kvalifikuojantį požymį paminėtinios bylos, kuriose bausmė kaltinamajam paskirta nepakankamai griežta. Vienoje iš jų, teismas nustatė, kad *„A. P., atlikdamas laisvės atėmimo bausmę pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje, <...> veikdamas bendrininkų grupėje kartu su A. P., L. S., R. G., A. J., D. T., V. O., E. M., A. M., tyčia įžūliu elgesiu, smurtu ir patyčiomis, o tai pasireiškė tuo, kad eilės tvarka ant metalinės lovos gulasi nuteistieji, kurie už rankų ir kojų buvo prie jos pririšami, taip atimant iš jų galimybę priešintis, bei ant jų galvų ir kitų kūno vietų buvo pilamas vanduo ir tuo pačiu metu metaliniu samčiu, šlapiais rankšluosčiais su susuktais gale mazgais bei kumščiais jiems suduodami smūgiai į*

¹⁸⁰ Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. spalio 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-86-354/2013.

¹⁸¹ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-188-383/2013.

*įvairias kūno vietas <...> R. F. nuo sužalojimų mirė.*¹⁸² Byloje buvo nustatyta kaltinamojo ankstesnis teistumas, viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė, lengvinančių atsakomybių nebuvimas, netiesioginė tyčia. Iš tokių faktų, manytina, kad bausmė turėtų būti griežtesnė nei numatytas sankcijos vidurkis, tačiau teismas šiuo atveju paskyrė tik 11 m. laisvės atėmimo bausmę.

Kitoje nagrinėtoje byloje teismas nustatė, kad „*būdamas neblaivus, Vilniaus miesto turgavietėje, esančioje Savanorių prospekte Nr. 46, paniekindamas elementarias visuomenės elgesio ir moralės normas, durdamas peiliu A.M. į krūtinę, sužalojęs krūtinplėvę, širdies skilvelį ir širdplėvę, dėl chuliganiškų paskatų tyčia jį nužudė*“¹⁸³. Byloje nustatyta, kad anksčiau kaltinamasis neteistas, yra viena sunkinanti aplinkybė, bei kad nužudymas atliktas tiesiogine tyčia. Teismas skyrė 12 m. laisvės atėmimo bausmę. Tuo metu galiojusio baudžiamojo įstatymo sankcijos vidurkis buvo 15 m. laisvės atėmimo. Teismas skyrė net 3 m. nei sankcijos vidurkis švelnesnę bausmę, esant tokioms bylos aplinkybėms, bausmė turėjo atitikti vidurkį arba net būti griežtesnė.

Apibendrinant bausmes už nužudymą dėl chuliganiškų paskatų, kaltinamiesiems dažniausiai skiriamos bausmės artimos numatytos sankcijos vidurkiui. Dažniausiai vieneriais ar dvejais metais mažesnė nei vidurkis. Tik esant papildomiems kvalifikuojantiems požymiams, bausmė akivaizdžiai didėja.

3.1.4. Nužudymas dėl savanaudiškų paskatų BK 129 str. 2 d. 9 p.

Nužudymo dėl savanaudiškų paskatų atveju buvo išnagrinėtos 51 bylos. Kaip ir nužudymo kankinant ar kitaip itin žiauriai atveju, šis kvalifikuojantis požymis yra gan dažnas. Visų nagrinėtų bylų atvejais, veikos motyvas buvo – siekimas užvaldyti svetimą turtą. Nebuvo nei vieno atvejo, kuomet kaltinamasis būtų bandęs išvengti kokios tai turtinės prievolės, visais atvejais asmuo siekė įgyti vienokį ar kitokį svetimą turtą – pinigus, automobilį ar kitokį daiktą.

Bausmės už šį kvalifikuojantį nužudymą svyruoja nuo minimalios, t.y. 8 m. laisvės atėmimo iki maksimalios – 20 m. laisvės atėmimo. Buvo nustatyti net gi, du atvejai kuomet paskirta bausmė – laisvės atėmimas iki gyvos galvos¹⁸⁴. Tačiau šiais atvejais papildomai buvo inkriminuoti ir kiti kvalifikuojantys požymiai.

¹⁸² Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-85-582/2013.

¹⁸³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. balandžio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-364.

¹⁸⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508/2001 ; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695/2002.

Paskirtų bausmių santykinis vidurkis – 14 m. 3 mėn. Vidurkiui apskaičiuoti naudotos bylos, kuriose nebuvo kitų kvalifikuojamų požymių, taip pat neįtrauktos nepilnamečių bylos.

Paminėtinos kelios bylos, kuriose bausmės paskirtos pakankamai griežtos, atsižvelgiant į tai, kad tik vienas kvalifikuojantis požymis inkriminuotas. Byloje buvo nustatyta, kad „būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kas turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui, R. I. siekdamas užvaldyti A. S. priklausantį 40 litų vertės mobilaus ryšio telefoną „Alcatel“, kurį su savimi turėjo nukentėjusioji D. D., tyčia ranka užspaudė jai kaklą, nuo ko įvyko asfiksija ir nukentėjusioji mirė“¹⁸⁵. Teismas nustatė: vieną sunkinančią ir vieną lengvinančią aplinkybę, kaltinamasis anksčiau neteistas. Pažymėtina, kad teismas šioje byloje nepasisakė ar veika atlikta tiesiogine ar netiesiogine tyčia. Paskirta bausmė – 18 m. laisvės atėmimo.

Kitoje byloje „A. P. ir N. K., turėdami tikslą įvykdyti plėšimą prieš nukentėjusįjį V. V., būdami apsvaigę nuo alkoholio, kas turėjo įtakos nusikalstamos veikos padarymui, grasindami panaudoti fizinį smurtą nukentėjusiojo V. V. atžvilgiu, reikalavo pinigų, bendrais veiksmais tyčia sudavė rankomis ir spyrė kojomis ne mažiau dešimt smūgių V. V. į įvairias kūno vietas <...> tuomet A. P., peržengdamas bendrininkų susitarimo ribas, atliko vykdytojo ekscesą, sudavė radijo imtuvu vieną smūgį V. V. į galvą, <...> tęsdamas fizinio smurto veiksmus, užnėrė kelnių diržu kilpą V. V. ant kaklo ir veržė smaugdamas, <...> mechaninės asfiksijos mirė.“¹⁸⁶ Buvo nustatytos dvi sunkinančios aplinkybės, ankstesnis teistumas bei tiesioginė tyčia. Teismas skyrė – 17 m. laisvės atėmimo bausmę.

Kaip matyti iš šių dviejų pavyzdžių, antrosios bylos kaltinamasis yra gerokai pavojingesnis – daugiau sunkinančių aplinkybių, lengvinančių nebuvimas, ankstesnis teistumas, tačiau antroje byloje, bausmė paskirta metais mažesnė. Suprantama, teismui yra paliekama teisė nuspręsti pačiam kokią bausmę paskirti, laikantis tam tikrų taisyklių. Nedalyvaujant teismo posėdžiuose, ir remiantis tik teismo nuosprendžio medžiaga yra sunku nuspręsti ar paskirta bausmė yra teisinga, tačiau atvejų kuomet bausmės yra per griežtos ar per švelnios yra daugiau, apie tai bus kalbama sekančiame skyriuje.

Atliekant tyrimą, išnagrinėtos ir kelios bylos, kuriose paskirtos bausmės yra nepagrįstai per švelnios. Byloje nustatyta, kad „I. B. ir V. V. <...> būdami apsvaigę nuo alkoholio, dėl savanaudiškų paskatų, t.y. siekdami pagrobti nukentėjusiojo A. B. turtą, I. B. kumščiu smogdamas nukentėjusiajam du smūgius į pilvą, po to jo kaklą suverždamas marškinėliais, <...> V. V. suduodamas rankomis ir kojomis nukentėjusiajam A. B. ne mažiau kaip septynis smūgius į veidą ir kitas kūno vietas, <...> o po to peiliu durdamas jam du kartus į krūtinę <...> dėl to

¹⁸⁵ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gegužės 29 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-34-397/2008.

¹⁸⁶ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-357-508/2013.

*nukentėjusysis mirė, nužudė nukentėjusįjį A. B. ir abu bendrai pagrobė jo menkaverčius daiktus: sportinius batus, skaičiuotuvą ir atsuktuvą.*¹⁸⁷ Šios bylos atveju nustatyta kaltinamojo: viena sunkinanti ir viena lengvinanti aplinkybė, ankstesnis teistumas, tiesioginė tyčia, bei neigiama asmenybė. Paskirta bausmė – tik 11 m. laisvės atėmimo.

Kitoje byloje „*V. S. <...> turėdamas tikslą užvaldyti svetimą – J. P. Ž. priklausantį turtą, tyčia ne mažiau kaip keturis kartus spyrė nukentėjusiajai į galvą <...> po ko nukentėjusiajai praradus sąmonę V. S., nuėjęs į kambarį, tyčia užvaldė svetimą – J. P. Ž. priklausantį turtą – 438 Lt. bei tris pasidabruotas ir paaukuotas senovines taureles 550 Lt. vertės, po ko nukentėjusioji dėl patirtos sunkios galvos smegenų traumos <...> mirė.*“¹⁸⁸ Byloje nustatyta: viena lengvinanti aplinkybė, netiesioginė tyčia, ankstesnis teistumas. Remiantis tokiomis aplinkybėmis manytina, kad bausmė turėtų būti panaši į sankcijos vidurkį, tačiau teismas paskyrė gerokai mažesnę bausmę – 10 m. ir 6 mėn. laisvės atėmimo bausmę.

Analizuojant šį kvalifikuojantį nužudymą, buvo išnagrinėtos ir trys bylos, kuriose teisiami ir nepilnamečiai¹⁸⁹. Paskirtos bausmės buvo: 8 m. ; 9 m. ; 9 m. laisvės atėmimo. Kaip matyti tai gan griežtos bausmės, atsižvelgiant į tai, kad kaltinamieji yra nepilnamečiai.

Apibendrinant šį kvalifikuojantį požymį, darytina išvada, kad skirtinos bausmės dažnu atveju yra mažesnės už numatytą sankcijos vidurkį, tačiau yra ir nemažai atveju kuomet teismas nepagrįstai skiria per griežtas bausmes.

Išnagrinėjus visus minėtus požymius darytina išvada, kad ne visi nužudymą kvalifikuojantys požymiai turi vienodą įtaką bausmės skyrimo dydžiui. Akivaizdžiausią įtaką turi nužudymas dvieju ar daugiau žmonių. Tai retai pasitaikanti veika, tačiau kiekvienu atveju ją inkriminavus, teismas taiko labai griežtas bausmes. Beveik visais atvejais bausmė taikoma didesnė nei numatytas įstatyme sankcijos vidurkis, ir labai dažnu atveju, bausmė siekia maksimalią bausmės ribą. Kiti nagrinėjami požymiai turi kur kas mažesnę reikšmę bausmei. Dažniausiai inkriminuojant juos bausmė nesiekia net sankcijos vidurkio. Didelę įtaką turi visos bylos aplinkybės, ypatingai lengvinančios ir sunkinančios kaltinamojo atsakomybę, tačiau net ir nesant šių aplinkybių, teismai nesiryžta skirti didesnę bausmę. Ypatingai kritikuotini atvejai, kuomet teismas nustato nužudymą kankinant ar kitaip itin žiauriai. Atsižvelgiant į sukeltas pasekmes, o būtent patirtą skausmą, teismai turėtų taikyti griežtesnes bausmes.

¹⁸⁷ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-46-491/2007.

¹⁸⁸ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. rugsėjo 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-290-498/2013.

¹⁸⁹ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. N1-56-350/2007; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. lapkričio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-181-245/2013; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. liepos 17 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. N1-152-81/2013.

3.2. Bausmės griežtumo/švelnumo tendencija

Atliekant tyrimą buvo nagrinėjami tyčiniai nužudymai (BK 129 str. 1 d.) bei kvalifikuoti nužudymai (BK 129 str. 2 d.). Buvo išnagrinėti 132 atvejai kuomet nusikalstama veika kvalifikuota pagal pirmąją dalį, bei 144 atvejai – pagal antrąją dalį (žr. priedą Nr. 1). Tyrimu bandoma atskleisti tendenciją, kaip keičiasi bausmės mastas bėgant metams. Ar Lietuvos Respublika griežtina bausmių politiką, ar ji yra švelninama. Tokią tendenciją bandoma atskleisti tiriant bylas tam tikrais laikotarpiais: iki 2001 m.; nuo 2001 m. iki 2003 m.; nuo 2007 m. iki 2009 m. bei nuo 2013 m. iki šios dienos. Kiekvienais tiriamais metais buvo imama, vidutiniškai 30 atsitiktinių bylų, išskyrus atvejus iki 2001 m. Šia tyrimo dalimi taip pat atskleidžiama, kaip kvalifikuojantys požymiai didina bausmę. Kokią įtaką šie požymiai turėjo anksčiau, ir kokią dabar.

Taip pat, nepamirštama atsižvelgti ir į skirtingas baudžiamojo įstatymo redakcijas.

Į bausmių vidurkių skaičiavimus neįtraukiamos nepilnamečių bylos, nors jos ir buvo tiriamos.

3.2.1. Bausmės už nužudymus iki 2001 metų

Remiantis tyrimo duomenimis, bausmės už nužudymus iki 2001 m. ypatingai nepasižymėjo, nenustatyta nei per ne lyg griežtų ar švelnių bausmės skyrimo atveju. Nebuvo tirta bylų, kuriose bausmės būtų paskirtos griežčiausios. Priėjimas prie šio laikotarpio bylų yra apsunkintas. Nėra galimybės atlikti detalesnę analizę.

Nekvalifikuoto nužudymo atvejais bausmės dydis svyravo nuo 7 m. iki 10 m. Vidutinė skirtina bausmė už tyčinį nužudymą – **8 m. ir 10 mėn.** laisvės atėmimo. Tuo metu galiojantis baudžiamasis įstatymas, numatė vidutinę 8 m. ir 6 mėn. laisvės atėmimo bausmę.

Už kvalifikuotą nužudymą bausmės buvo skiriamos nuo 8 m. ir 6 mėn. iki 15 m. Šios nusikalstamos veikos vidutinė bausmė – **13 m. ir 1 mėn.** laisvės atėmimo. Tuo metu buvo nustatyta vidutinė 15 m. laisvės atėmimo bausmė.

Bendras paskirtų bausmių vidurkis neskaičiuotinas, atsižvelgiant į šio laikotarpio mažą tirtinų bylų skaičių ir galimai klaidinantį rezultatą.

Kaip matyti iš tyrimo, šiuo laikotarpiu bausmės mastas už tyčinį nužudymą beveik atitiko sankcijos vidurkį, ir tik nežymiai viršijo šią ribą. Tačiau kvalifikuoto nužudymo atveju, tyrimas rodo, kad skiriamos bausmės buvo gerokai mažesnės už, tuo metu galiojančio įstatymo, numatytą sankcijos vidurkį – beveik 2 m. skirtumas (žr. priedą Nr. 3 ir 4).

3.2.2. Bausmės už nužudymus 2001-2003 metais

2001 m. – 2003 m. laikotarpiu buvo išnagrinėtos 101 bylos. 56 tyčinio nužudymo atvejai bei 45 kvalifikuoto nužudymo atvejai.

Tyčinio nužudymo atveju bausmės svyravo nuo 5 m. (minimali bausmė) iki 11 m. laisvės atėmimo. Nepasitaikė nei vieno griežčiausios bausmės atvejo. Dažniausiai buvo skiriama 8 m. arba 9 m. laisvės atėmimo bausmė. Nustatyta – **8 m.** laisvės atėmimo vidutinė bausmė, šešiais mėnesiais švelnesnė nei numatytas sankcijos vidurkis (žr. priedą Nr. 3).

Kvalifikuoto nužudymo atveju skirtinos bausmės svyravo nuo minimalios 10 m. laisvės atėmimo¹⁹⁰ (du atvejai) iki maksimalios, t.y. 20 m. laisvės atėmimo¹⁹¹. Reikia pabrėžti, kad šiuo laikotarpiu, tyrimu buvo nustatyti net 3 atvejai, kuomet paskirta įkalinimo iki gyvos galvos bausmė¹⁹². Vidutinė skirtina bausmė – **13 m. ir 2 mėn.** (neįskaitant iki gyvos galvos bausmių), 1 m. ir 10 mėnesių švelnesnė nei sankcijos vidurkis. (žr. priedą Nr. 4)

Bendras paskirtų bausmių vidurkis (kvalifikuoto ir nekvalifikuoto nužudymo) – **10 m. ir 3 mėn.**

Remiantis tyrimo duomenimis, šiuo laikotarpiu vidutinė bausmė už tyčinį nužudymą nesiekė sankcijos vidurkio - 6 mėnesiais mažesnė. Lyginant su situacija iki 2001 m., vidutinė bausmė švelnėja net 10 mėnesių.

Kvalifikuojančių nužudymų atveju, situacija išlieka labai panaši. Vidutinė skirtina bausmės trukmė tik 1 mėnesiu švelnėja. Tačiau šiuo laikotarpiu buvo nustatyti net 3 atvejai kuomet bausmė skirta iki gyvos galvos.

Remiantis šiais duomenimis, darytina išvada, kad laikotarpyje nuo 2001 m. iki 2003 m. bausmės už tyčinius nužudymus ženkliai švelnėja, o už kvalifikuotinus nužudymus - išlieka gana griežtos ir didelių pokyčių nepastebima.

3.2.3. Bausmės už nužudymus 2007-2009 metais

2007 m. – 2009 m. laikotarpiu išnagrinėtos 93 bylos. 40 tyčinio nužudymo ir 53 kvalifikuoto nužudymo atvejai.

¹⁹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. birželio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-441; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. vasario 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-91/2003.

¹⁹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. kovo 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-183.

¹⁹² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-266.

Tyčinio nužudymo atveju bausmės svyravo nuo minimalios 7 m. iki 12 m. laisvės atėmimo. Nepasitaikė nei vieno griežčiausios bausmės atvejo. Dažniausiai buvo skiriama 8 m. arba 9 m. laisvės atėmimo bausmės. Nustatyta – **8 m.** laisvės atėmimo vidutinė bausmė.

Reikia paminėti, kad net šešiais atvejais, teismas paskyrė 7 m. laisvės atėmimo bausmę (žr. priedą Nr. 1). Visais atvejais, kaltinamieji buvo anksčiau neteisti. Tai leidžia bausmę švelninti, bet visais šešiais atvejais kaltinamieji buvo apsvaigę nuo alkoholio, ir teismas visiems kaltinamiesiems tai pripažino kaip jų atsakomybę sunkinanti aplinkybė. Vienoje iš bylų „*D. G. ir Ž. L. <...> būdami apsvaigę nuo alkoholio, <...> dėl asmeninių nesutarimų ir pykčio, matydami ir suvokdami, kad nukentėjusysis S. S. dėl girtumo griuvinėdamas yra susižalojęs, D. G. sudavė du smūgius kumščiu į galvą S. S., o Ž. L. spyrė koja vieną smūgį nukentėjusiajam S. S. į galvos sritį, <...> mirė, tuo tyčia nužudė nukentėjusįjį S. S.*“¹⁹³ Byloje nebuvo nustatyta kaltinamojo lengvinančių aplinkybių. Remiantis teismų praktika bei baudžiamuoju įstatymu manytina, kad bausmė turėtų siekti bent jau sankcijos vidurkį, ar net būti didesnė nei vidurkis, tačiau teismas skyrė tik 7 m. laisvės atėmimo bausmę. Toks teismo nuosprendis nėra vienintelis. Per švelnių nuosprendžių pasitaikė ir kitose bylose¹⁹⁴.

Kvalifikuoto nužudymo atveju skirtinos bausmės svyravo nuo minimalios 8 m. laisvės atėmimo¹⁹⁵ iki maksimalios, t.y. 20 m. laisvės atėmimo¹⁹⁶. Abiem atvejais, nustatyta tik po 1 bylą.

Vidutinė skirtina bausmė – **13 m. ir 4 mėn.** Šio tiriamo laikotarpio baudžiamajame įstatyme numatytas sankcijos vidurkis yra 14 m. Lyginant su ankstesniu tiramuoju laikotarpiu, bausmės mastas sugriežtėjo dvejais mėnesiais, tačiau reikia nepamiršti, kad laikotarpyje 2001 m. – 2003 m. numatytos sankcijos vidurkis buvo 15 m., o šio laikotarpio galiojantis įstatymas numatė 14 m. bausmės vidurkį. Tai reiškia, kad vidutinė bausmė buvo aštuoniais mėnesiais švelnesnė nei numatyta įstatyme (žr. priedą Nr. 4).

Kaip per švelnios bausmės už kvalifikuotą nužudymą pavyzdį paminėtina byla, kurioje „*J. P. ir L. S., veikdamos kaip bendrininkės, tyčia itin žiauriai nužudė <...> kaltinamosios jį pasivijo ir pradėjo mušti – L. S. su lazda sudavė kelis kartus į įvairias kūno vietas, L. P. sudavė smūgius kumščiais. Po to lazdą paėmė L. P. ir ja smūgiavo į įvairias kūno vietas, o L. S. spardė*

¹⁹³ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. lapkričio 16 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-71-193/2007.

¹⁹⁴ Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta baudžiamojame byloje Nr. 1A-451/2007; Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. spalio 1 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-80-185/2007; Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-63-491/2007; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-209-317/2008.

¹⁹⁵ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-57-50/2008.

¹⁹⁶ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-83-185/2008.

*ant grindų gulintį nukentėjusįjį <...> Kaltinamosioms bendrais veiksmais vartojant smurtą prieš nukentėjusįjį – jį intensyviai mušant, dėl to sukeliant didelį fizinį skausmą, iš viso buvo suduoti ne mažiau kaip 34 smūgiai į įvairias kūno <...> A. R. mirė.*¹⁹⁷ Teismas nustatė vieną sunkinančią aplinkybę, lengvinančių aplinkybių bei teistumo nebuvimą. Teismas už šį nužudymą itin žiauriai teskyrė 8 m. laisvės atėmimo. Taip pat paminėtina, kad šioje byloje, teismas nepasisakė ar nužudymas atliktas tiesiogine ar netiesiogine tyčia.

Bendras paskirtų bausmių vidurkis (kvalifikuoto ir nekvalifikuoto nužudymo) – **11 m. ir 8 mėn.** Bendras vidurkis padidėjo metais ir penkiais mėnesiais.

Iš šio tiriamojo laikotarpio matyti, kad bausmės už kvalifikuojančius nužudymus sugriežtėjo, tiek žiūrint į praktinį bausmių vidurkį, tiek žiūrint ir į atsilikimą nuo numatyto vidurkio įstatyme. O stebint tendencija nekvalifikuoto nužudymo, pastebime, kad praktinis bausmių vidurkis nepakito, t.y. išliko 8 m., tačiau reikia paminėti, kad ankstesniame laikotarpyje galiojo kitas baudžiamasis įstatymas, jis numatė vidurkį 8 m. ir 6 mėn., o šio laikotarpio baudžiamasis įstatymas numatė net 11 m. sankcijos vidurkį. Tai reiškia, kad nors ir praktinis vidurkis liko toks pats, bet atsilikimas nuo įstatymo vidurkio ženkliai padidėjo – buvo 5 mėn., dabar net 3 m. Tokia situacija rodo aiškų įstatymo leidėjo norą griežtinti bausmes, tačiau praktikoje, teismai tokios pozicijos neįgyvendino.

3.2.4. Bausmės už nužudymus 2013-2015 metais

Paskutiniu metu tiriamuoju laikotarpiu, buvo išnagrinėtos 72 bylos. 32 tyčinio nužudymo atvejais, bei 40 kvalifikuoto nužudymo atvejais.

Tyčinio nužudymo atvejais, bausmės svyravo nuo minimalios – 7 m.¹⁹⁸ iki 14 m.¹⁹⁹ laisvės atėmimo. Tiriamosiose bylose nebuvo nei vieno atvejo, kuomet būtų paskirta maksimali 15 m. laisvės atėmimo bausmė. Nustatyta – **9 m. ir 9 mėn.** laisvės atėmimo vidutinė bausmė. Nors žiūrint į tai, kad dažniausiai skiriama bausmė buvo 8 m. laisvės atėmimo, tačiau pasitaikė daug atveju, kuomet buvo skiriama gana griežta bausmė, t.y. 11 – 14 m.

Kaip per švelnios bausmės pavyzdį, galima paminėti bylą, kurioje „*buitinio konflikto metu medine lazda iš užnugario smogė R. M. vieną kartą į galvą, ko pasekoje dėl patirtų galvos*

¹⁹⁷ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-57-50/2008.

¹⁹⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-206-195/2013.

¹⁹⁹ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-107-350/2013.

*sužalojimų R. M. nugriuvo ir netrukus įvykio vietoje mirė*²⁰⁰. Teismas nustatė vieną sunkinančią ir vieną lengvinančią aplinkybę, kaltinamasis anksčiau nebuvo teistas, o veiką atliko tiesiogine tyčia. Remiantis tokiomis aplinkybėmis, manytina, kad bausmė turėtų būti panaši į sankcijos vidurkį, tačiau teismas skyrė tik 9 m. laisvės atėmimo bausmę, t.y. dvejais metais mažesnę nei numatytas vidurkis.

Kvalifikuoto nužudymo atvejais bausmės svyravo nuo minimalios 8 m.²⁰¹ iki maksimalios 20 m.²⁰² laisvės atėmimo bausmės. Minimalios bausmės atvejis nustatytas tik vienas, o maksimalios net trys. Vidutinė skirtina bausmė – **15 m. laisvės atėmimo** (neįskaitant nepilnamečių). Per ne lyg švelnių bausmių už kvalifikuotą nužudymą, šiuo laikotarpiu nepasitaikė. Minimalios bausmės atveju, teismas pagrindė tokios švelnios bausmės skyrimą²⁰³ (anksčiau nagrinėta byla), kitais atvejais kuomet bausmės buvo itin švelnios, kaltinamieji buvo nepilnamečiai. Maksimalių bausmių atvejais, teismo nuosprendžiai laikytini teisingi, kadangi veikos buvo itin brutalias, dvejose bylose buvo nužudyta po du asmenis itin žiauriai²⁰⁴ bei kitomis sunkinančiomis aplinkybėmis. Ir viena byla pasižymėjo ypatingu žiaurumu²⁰⁵ (anksčiau nagrinėta byla).

Bendras paskirtų bausmių vidurkis (kvalifikuoto ir nekvalifikuoto nužudymo) – **12 m. ir 6 mėn.** Bendras vidurkis nuo praėjusio tiriamo laikotarpio padidėjo 10 mėnesių.

Iš šio tiriamojo laikotarpio matyti, kad bausmės už kvalifikuojančius nužudymus dar labiau sugriežtėjo - net 1 m. ir 6 mėn. Ir šiuo laikotarpiu vidutinė bausmė už kvalifikuotą nužudytą viršija numatytą sankcijos vidurkį vieneriais metais. Tai rodo, pakankamai griežtą baudžiamąją politiką, bet kartu ir atskleidžia didėjančią nužudymų brutalumo tendenciją (žr. priedą Nr. 4).

Stebint nekvalifikuotus nužudymus, pastebime, kad praktinis bausmių vidurkis smarkiai pakito, t.y. padidėjo 1 m. ir 9 mėn. (žr. priedą Nr. 3)

Kaip matyti iš tyrimo duomenų, 2013 m. – 2015 m. bausmės už nužudymus stipriai griežtėja (žr. priedą Nr. 3 ir 4).

²⁰⁰ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-187-557/2014.

²⁰¹ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.

²⁰² Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013; Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.

²⁰³ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.

²⁰⁴ Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.

²⁰⁵ Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013.

Pradinė tyrimo hipotezė buvo, kad bausmių mastas bėgant metams švelnėja, tačiau atsižvelgiant į visus tyrimo duomenis, hipotezė pasitvirtino tik viena dalimi, kita – gauti visiškai priešingi rezultatai.

Stebint bausmės masto tendenciją tyčinio nužudymo atveju, bausmės dydis iki 2013 m. švelnėjo. Laikotarpiu iki 2001 m. bausmės vidurkis buvo 8 m. ir 10 mėn., laikotarpiu nuo 2001 m. iki 2009 m. – 8 m. laisvės atėmimo. Tai rodo, jog bausmės už nekvalifikuotus nužudymus, šiais laikotarpiais, buvo mažinamos ir labai švelnios, jos net nesiekė įstatyme numatyto vidurkio, ir net gi buvo labai toli nuo šios ribos, didžiausias atotrūkis nuo šios ribos 2007 m. – 2009 m. – net 3 m. skirtumas tarp įstatymo vidurkio ir tarp praktinio vidurkio. Nuo 2013 m. iki dabar situacija kiek keičiasi, pastebima bausmės griežtinimo tendencija. Bausmių vidurkis smarkiai padidėjo, 1 m. ir 9 mėn., tačiau nors ir bausmės griežtinamos, tačiau jos dar pakankamai toli iki numatyto įstatyme vidurkio – atsilieka 1 m. ir 3 mėn. (žr. priedą Nr. 2).

Nagrinėjant bendrą tendenciją kvalifikuoto nužudymo atveju, matyti, kad visais laikotarpiais bausmės buvo griežtinamos. Tačiau ši tendencija nėra žymi, nuo pirmojo tiriamojo termino (iki 2001 m.) iki 2009 m., vidurkis skirtingų bausmių padidėjo tik 3 mėn. Tai laikytina labai mažu pokyčiu. Didžiausia griežtinimo politika matoma 2013 m. – 2015 m., kuomet vidutinė bausmė padidėjo net 1 m. ir 8 mėn. (žr. priedą Nr.2). Remiantis tokiais duomenimis galima teigti, kad bausmės už kvalifikuotus nužudymus griežtėja, tačiau, reikėtų paminėti faktą, kad šio tyrimo atveju bausmė iki gyvos galvos paskutinį kartą buvo paskirta tik 2002 m. Tai rodo, teismų abejingumą skirti pačią griežčiausią bausmę. Per daugiau nei 10 metų laikotarpį, Lietuvoje ne daugiau kaip keliolika kartų tebuvo paskirta laisvės atėmimo bausmė iki gyvos galvos²⁰⁶. Žvelgiant į numatytą sankcijos vidurkį, tik 2013 m. – 2015 m. skirtos bausmės atitiko ir net viršijo (1 m. viršijo) šią ribą. Visais kitais tiriamais atvejais, ši riba nebuvo pasiekta, didžiausias atotrūkis buvo iki 2007 m., beveik 2 metų skirtumas.

Papildomai, atlikus tyrimą, buvo pastebėta, kad iš 275 bylų, 203 atvejais kaltinamieji atlikdami nusikalstamą veiką, buvo apsvaigę nuo alkoholio, ir tai turėjo įtakos padarant nusikalstamą veiką. Tai reiškia, kad net 73 % nužudymo atveju yra padaromi dėl girtumo būsenos. Apsvaigimas nuo narkotinių medžiagų, nustatytas tik trejose bylose (žr. priedą Nr. 1).

Taip pat papildomai pastebėta, kad dažniausiai nužudymai atliekami smūgiais rankomis bei kojomis į galvos sritį, kaip dažnas įrankis naudojamas peilis. Šaunamieji ginklai panaudojami gana retai tik 2 % atvejų iš visų bylų (6 atvejai) (žr. priedą Nr. 1).

Nužudymai dažniau atliekami netiesiogine tyčia – 59 % atvejų (žr. priedą Nr. 1).

²⁰⁶ „Bausmės už nužudymus iki gyvos galvos.” žiūrėta 2015 11 21, <http://www.infolex.lt/praktika/test/Default.aspx?Id=20&item=results&Tipas=5&Forma=22&Zodziai=iki+gyvos+galvos&ZodziaiKur=32&DataNuo=2003-1-1&DataIki=2015-12-31&PaminetasAktas=42972&hPA=42972&Straipsnis=129&PaminetasAktasKur=1&Chng=1&order=1&desc=1&#middle>

IŠVADOS

1. Savo esme vienodų ir tapačių aplinkybių vertinimas yra būtina teisingumo principo įgyvendinimo sąlyga. Laikantis šio reikalavimo, sudaromos galimybės vieningai teismų praktikai formuoti skiriant bausmes už nužudymus.

Atsižvelgiant į dažnai skiriamas skirtingas bausmes už padarytus nužudymus vienodomis ar labai panašiomis aplinkybėmis, būtina formuoti vieningą bausmių skyrimo praktiką.

2. Nužudymas laikomas turintis didesnę pavojingumo laipsnį, kuomet jis padaromas tiesiogine tyčia, kaltininkas suduoda daug ir įvairių smūgių nukentėjusiajam į įvairias kūno vietas arba į gyvybiškai svarbius organus, atimdamas gyvybę panaudoja įvairius asmens sužalojimui skirtus ginklus ar įrankius (šaunamuosius ginklus, peilius, kirvius, plaktukus, įrankius kuriais galima žaloti asmenį). Nužudymo pavojingumui reikšmę turi ir nužudymo tikslai ar motyvai, t.y. kuomet nužudymas įvykdomas be rimtos priežasties ar dingsties, arba siekiant menkaverčių tikslų, arba nesant praktiškai jokių motyvų.

Nužudymas laikomas mažiau pavojingu, jeigu nagrinėjant baudžiamąją bylą nustatoma, kad: smurtas buvo naudojamas trumpai, nebuvo suduota daug smūgių, arba tie smūgiai nebuvo suduodami į gyvybiškai svarbius organus, nužudymui nebuvo naudoti specialiai tam tinkami įrankiai (pvz., ginklai), o atsitiktinai po ranką papuolę daiktai, nužudymui įtakos turėjo nukentėjusiojo asmens veiksmai ar elgesys (pvz., nukentėjusysis pats kėsinosi į kaltininką, tarp kaltininko ir nukentėjusiojo įvyko konfliktas). Esant didesniai pavojingumo laipsniui bausmės yra griežtinamos, esant mažesniai pavojingumo laipsniui - švelninamos.

3. Teismai sprenddami klausimą dėl bausmės skyrimo turi vertinti kaltininko asmenybę tiek iki nusikalstamos veikos padarymo, tiek ir po, t.y. iki teismo nuosprendžio. Kaltininko asmenybę vertinti galima ir per jo elgesio prizmę nusikalstamos veikos darymo metu. Paprastai kaltininko asmenybę teismai vertina nustatydami jo ankstesnius teistumus, administracines nuobaudas, nustato asmens socialinius (šeimyninius) ryšius ir jų tvirtumą, požiūrį į visuomenę ir darbą, nustato jo vertybines orientacijas. Kartais įtakos skiriant bausmę turi kaltininko amžius, sveikatos būklė, darbingumo laipsnis. Teismai nustatydami aplinkybes apibūdinančias kaltininko asmenybę, nustato kaltininko pavojingumą.

Teismai negali suteikti vieniems kaltininko asmenybę apibūdinantiems duomenimis prioriteto.

4. Taikant dažniausiai pasitaikančią lengvinančią aplinkybę - kaltininko prisipažinimas padarius nužudymą ir nuoširdus gailėjimasis - teismai turi įvertinti kaltininko elgesį per visą bylos nagrinėjimo laiką, t.y. nuo jo pirmosios apklausos iki bylos nagrinėjimo pabaigos teisme. Taip teismai gali nustatyti ir įvertinti ar asmuo prisipažino padaręs veiką pats, ar yra „priremtas“ neginčytinų įrodymų ar gynėjo patartas. Ta pati situacija ir su gailėjimusi, kuris turi būti konstatuotas ne formaliai (kas yra dažniausiai), o aiškiai – per kaltininko suvokimą savo veiksmų, per kaltininko požiūrį į nukentėjusįjį, per jo elgesį po nusikaltimo.

5. Teismai skirdami bausmes už nužudymus vadovaujasi BK 54, 59, 60 ir 61 straipsnio nuostatomis, tačiau nuosprendžių apžvalga leidžia teigti, kad egzistuoja BK 54 ir 61 straipsnių konkurencija, ko negali būti. BK 54 straipsnis nustato aplinkybes, į kurias turi atsižvelgti teismas, skirdamas bausmę, o 61 straipsnis nustato bausmės skyrimo taisykles, kai yra nustatomos atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės. Be kita ko pažymėtina, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyta „taip pat kitas 54 straipsnio 2 dalyje nurodytas aplinkybes“.

6. Atsižvelgiant į tai, kad žmogaus gyvybė yra didžiausia baudžiamojo įstatymo saugoma vertybė, švelnesnė nei įstatymo numatyta bausmė už nužudymą gali būti skiriama tik itin išimtiniais atvejais. Skirdami švelnesnę nei įstatymo numatyta bausmę, teismai pirmiausia turi svarstyti galimybę paskirti mažesnės trukmės bausmę nei BK 129 str. sankcijoje numatytas laisvės atėmimo bausmės minimumas. Teismai turi įvertinti, ar paskyrus švelnesnę bausmę už nužudymą, bus įvykdytas teisingumas, nebus pažeistas nukentėjusių asmenų orumas bei visuomenės interesai.

7. Teismai, skirdami bausmes už nužudymus, nepakankamai įvertina šių labai sunkių nusikaltimų pavojingumą ir neįgyvendina visų įstatymo leidėjo už jų padarymą numatytų sankcijų taikymo galimybių. Griežčiausia – laisvės atėmimo iki gyvos galvos – bausmė, įvertinus visas bausmės skyrimui reikšmingas aplinkybes, gali būti skiriama ir nustačius vieną nužudymą kvalifikuojantį požymį, numatytą BK 129 str. 2 d.

8. Išanalizuoti Lietuvos Respublikos baudžiamieji įstatymai, numatantys bausmes už tyčinius bei kvalifikuotus nužudymus, yra per švelnūs. Dabartinė įstatymų griežtumo pozicija neatitinka realios situacijos valstybėje.

9. Tyrimo hipotezė nepasitvirtino. Nors visuomenėje egzistuoja požiūris, kad bausmės yra švelninamos, šiuo metu vyrauja bausmių griežtinimo tendencija. Kvalifikuotų nužudymų

(BK 129 str. 2 d.) atveju bausmės palaipsniui didėjo visuomet, tačiau teismai labai retai pradėjo taikyti bausmę - įkalinimą iki gyvos galvos. Kvalifikuotų nužudymų atveju, bausmių skyrimo politika atitinka realią situaciją teismuose.

Tyčinių nužudymu (BK 129 str. 1 d.) atveju, bausmės nuo pat tyrimo pradžios vyravo per mažos ir buvo matyti bausmių švelninimo tendencija iki pat 2013 m. O nuo 2013 m. iki dabar, matoma atvirkštinė - griežtinimo tendencija. Bausmės didėja, tačiau vis dar gerokai atsilieka nuo įstatyme numatyto sankcijos vidurkio, kas parodo neatitikimą tarp bausmių skyrimo politikos ir realios situacijos.

PASIŪLYMAI

1. Siūlytina tyčinio nužudymo (BK 129 str. 1 d.) numatytą minimalią laisvės atėmimo bausmės ribą padidinti nuo 7 metų iki 9 metų.

Kvalifikuoto nužudymo (BK 129 str. 2 d.) atveju siūlytina, numatytą minimalią laisvės atėmimo bausmės ribą padidinti nuo 8 metų iki 10 metų.

2. Siūlytina, BK 129 str. papildyti trečiaja dalimi, kurioje numatyti itin pavojingus ir ypatingai dideles pasekmes sukeliančius nužudymus.

3. Atsižvelgiant į padarinių sukėlimą, konkrečiai aukai sukeliama skausmą, siūlytina veiką numatytą BK 129 str. 2 d. 6 p. išskirti į dvi atskiras dalis. Vienoje dalyje numatyti veiką kaip atliktą "itin žiauriai", kitoje dalyje numatyti kaip atliktą "kankinant". Toks išskyrimas, numatytą griežtesnę bausmę "kankinant", kadangi tokia veika sukelia žymiai didesnius padarinius (atsižvelgiant į skausmą bei išgyvenimus nužudytajam).

4. Atsižvelgiant į tai, kad ne visi kvalifikuojantys požymiai yra vienodo pavojingumo, siūlytina veiką numatyta BK 129 str. 2 d. 5 p. (du ar daugiau žmonių) išskirti kaip itin pavojingą ir ją numatyti kitoje straipsnio dalyje.

5. Kvalifikuojantį požymį numatytą BK 129 str. 2 d. 12 p. (siekdamas įgyti nukentėjusio asmens organą, audinį ar ląsteles), atsižvelgiant į ateities prognozes ir technologinį visuomenės vystymąsi, siūlytina išskirti kaip itin pavojingą ir jį numatyti kitoje straipsnio dalyje.

6. Siūloma nauja BK 129 str. redakcija:

„129 straipsnis. Nužudymas

1. Tas, kas nužudė kitą žmogų, baudžiamas laisvės atėmimu nuo devynerių iki penkiolikos metų,
2. Tas, kas nužudė:
 - 1) mažametį;
 - 2) bejėgiškos būklės žmogų;
 - 3) savo artimąjį giminaitį ar šeimos narį;
 - 4) nėščią moterį;
 - 5) itin žiauriai;
 - 6) kitų žmonių gyvybei pavojingu būdu;
 - 7) dėl chuliganiškų paskatų;
 - 8) dėl savanaudiškų paskatų;
 - 9) dėl nukentėjusio asmens tarnybos ar piliečio pareigų vykdymo;
 - 10) siekdamas nuslėpti kitą nusikaltimą;

11) siekdamas išreikšti neapykantą asmenų grupei ar jai priklausančiam asmeniui dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos.

3. Tas, kas nužudė:

1) du ar daugiau žmonių;

2) kankindamas

3) siekdamas įgyti nukentėjusio asmens organą, audinį ar ląsteles

baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkiolikos iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“.

7. Siūlytina išleisti rekomendacijas teismams, kurios nurodytų kiekvienos sunkinančios ar lengvinančios aplinkybės bei asmenybės ypatumų įtaką bausmės skyrimui.

LITERATŪRA

I. Monografijos ir straipsnių rinkiniai

1. Бородин, Станислав Владимирович. *Преступления против жизни*. Saint Petersburg: Yuridicheskyy Center Press, 2003.
2. Drakšas, Romualdas. *Baudžiamoji atsakomybė ir jos realizavimo formos*. Vilnius: Justitia, 2008.
3. Д. И Аминов. *Полный курс уголовного права России*. Москва: 1999.
4. Д.В. Гаухман. *Уголовное право. Часть общая, Часть особенная*. Москва: 1999.
5. Honderich, Ted. *Punishment The Supposed Justifications Revisited*. London: Pluto Press, 2006.
6. Milinis, Albertas. *Baudžiamoji atsakomybė už nužudymą*. Vilnius: Registrų centras, 2011.
7. Nocius, Juozapas. *Nusikaltimai žmogui. Mokomoji priemonė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 1998.
8. Piesliakas, Vytautas. *Lietuvos Baudžiamoji teisė. Antroji knyga*. Vilnius: Justitia, 2008.
9. Piesliakas, Vytautas. *Lietuvos baudžiamoji teisė. Pirmoji knyga*. Vilnius: Justitia, 2006.
10. Pradel, Jean. *Lyginamoji baudžiamoji teisė*. Vilnius: Eugrimas, 2001.
11. Red. Aleksiušaitė, Ada. *Čezarė Bekarija Apie nusikaltimus ir bausmes*. „Minties“ leidykla, 1992.
12. Sakalauskas, Gintautas et al. *Baudžiamoji politika Lietuvoje: tendencijos ir lyginamieji aspektai*. Vilnius: Teisės institutas, 2012.
13. Švedas, Gintaras. *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006.
14. Švedas, Gintaras. *Laisvės atėmimo bausmė: baudžiamosios politikos, baudžiamieji teisiniai ir vykdymo aspektai*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2003.

II. Moksliniai straipsniai

15. Arlauskas, Saulius. “Kriminalinės bausmės tikslų aporija ir baudžiamoji politika Lietuvoje.” *Jurisprudencija* 5(95) (2007): 14-24.
16. Bikelis, Skirmantas. „Permaštant sankcijas už kontrabandą: proporcingumo problema (I). Proporcingumo principas ir bausmės už kontrabandą“. *Teisės problemos* 4(78) (2012).
17. Čepas, Algimantas, Aleksandras Dobryninas ir Gintautas Valickas, “Nužudymai Lietuvoje: teisiniai, sociologiniai ir psichologiniai aspektai” *Teisės Problemos* 1 (79)(2013).

18. Čepas, Algimantas. „Tyčios turinio reikšmė skiriant bausmes už nužudymus Lietuvos teismų praktikoje 2013.“ *Teisės problemos* 4(82) (2013).
19. Docka, Paulius. „Nuo aborto iki žmogžudystės“ *Justitia* 3 (1999).
20. Drakšas, Romualdas. „Bausmė: bendrosios teorinės problemos“ *Teisė* 1392-1274 (2004).
21. Fedosiuk, Oleg. „Baudžiamosios ir civilinės atsakomybės takoskyra turtinių prievolių išvengimo bylose.“ *Jurisprudencija* 7(85) (2006).
22. Pavilionis, Vladas. „Lietuvos Respublikos Konstitucijos II skirsnio „Žmogus ir valstybė“ komentaras. 19 str. Žmogaus teisę į gyvybę saugo įstatymas.“ *Teisės problemos* 1-2 (1999).
23. Piesliakas, Vytautas. „Baudžiamoji atsakomybė kaip nusikalstamos veikos padarymo teisinis padarinys.“ *Jurisprudencija* 8(89) (2007): 7-12.

III. Lietuvos Respublikos teisės aktai

24. Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios* 33-1014 (1992).
25. Lietuvos Respublikos Baudžiamasis kodeksas. *Valstybės žinios* 89-2741 (2000).
26. Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodeksas. *Valstybės žinios* IX-785 (2008).
27. „Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymas.“ *Valstybės žinios* 68-2567 (2008).
28. „Vaiko gimimo momento nustatymo įstatymas.“ *Valstybės žinios* 43-1602 (2002).
29. Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso patvirtinimo“. *Vyriausybės žinios* 18-147 (1961).

IV. Tarptautinės sutartys ir kiti dokumentai

30. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas. *Valstybės žinios* 77-3288 (2002).
31. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija. Generalinės Asamblėjos priimta ir paskelbta 1948 m. gruodžio 10 d. rezoliucija 217 A (III). *Valstybės žinios* 68-2497 (2006).
32. „Jungtinių Amerikos Valstijų baudžiamasis kodeksas“
<https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/part-I/chapter-51>
33. „Vokietijos baudžiamasis kodeksas“
http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html
34. „Italijos Konstitucija“
https://www.senato.it/Leg17/1025?sezione=120&articolo_numero_articolo=27

V. Lietuvos teismų praktika

35. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 16 d. Teismų praktikos skiriant bausmes už nužudymus (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnis) apžvalga Nr. 28.
36. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų Senato 2004 m. birželio 18 d. nutarimas dėl teismų praktikos nusikaltimų žmogaus gyvybei bylose.
37. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas "Dėl baudžiamosios atsakomybės už kontrabandą"
38. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

V. Lietuvos teismų nutartys ir nuosprendžiai baudžiamosiose bylose

39. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gegužės 29 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-34-397/2008.
40. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gegužės 29 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-34-397/2008.
41. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-209-317/2008.
42. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-146-48/2008.
43. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2011 m. birželio 30 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-240-493/2011.
44. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-188-383/2013.
45. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-188-383/2013.
46. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 23 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-357-508/2013.
47. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. lapkričio 22 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. 1-181-245/2013;
48. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. liepos 17 d. nuosprendis baudžiamojame byloje Nr. N1-152-81/2013.

49. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. rugsėjo 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-290-498/2013.
50. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-85-582/2013.
51. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.
52. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.
53. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. kovo 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-70-485/2014.
54. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.
55. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.
56. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-184-327/2014.
57. Klaipėdos apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1-83-382/2006, Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1-154/2006.
58. Klaipėdos apygardos teismo baudžiamųjų bylų skyriaus 2010 m. balandžio 23 d. nuosprendis Nr. 1-51-557/2010.
59. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-57-50/2008.
60. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-57-50/2008.
61. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-57-50/2008.
62. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-136-458/2014.
63. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-187-557/2014.
64. Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 19 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-465/2007.
65. Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 21 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-428/2007.

66. Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-451/2007.
67. Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-451/2007.
68. Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014.
69. Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014.
70. Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. sausio 2 d. nuosprendis, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57/2014.
71. Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. birželio 11 d. nutartis, baudžiamojoje byloje Nr. 1A-474-453/2015.
72. Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. rugsėjo 17 d. nutartis, baudžiamojoje byloje Nr. 1A-552-150/2015.
73. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508.
74. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. balandžio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-364.
75. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508/2001.
76. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2001 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2k-508.
77. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-266.
78. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-266.
79. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695
80. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695.
81. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695/2002.
82. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2002 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-695.

83. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. birželio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-441.
84. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. kovo 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-183.
85. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2003 m. vasario 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-91/2003.
86. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. lapkričio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-594.
87. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. rugsėjo 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K- 455.
88. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-609.
89. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2005 m. vasario 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-98/2005.
90. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.
91. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-685/2006.
92. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.
93. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-576/2006.
94. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-420/2006.
95. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-420/2006.
96. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2006 m. sausio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-61/2006.
97. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.
98. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.
99. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. vasario 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-201/2007.

100. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. birželio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-224/2009.
101. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. birželio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-224/2009.
102. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gegužės 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-241/2014.
103. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. birželio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-280-788/2015.
104. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. vasario 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-41-697/2015.
105. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. vasario 14 d. nutartis byloje Nr. 2K-36/2012.
106. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. lapkričio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-71-193/2007.
107. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-46-491/2007.
108. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-46-491/2007.
109. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. liepos 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. N1-56-350/2007.
110. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-63-491/2007.
111. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-63-491/2007.
112. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. spalio 1 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-80-185/2007.
113. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-52-511/2008 .
114. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-83-185/2008.
115. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-83-185/2008.
116. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. spalio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-83-185/2008.

117. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2012 m. rugpjūčio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-104-350/2012.
118. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-107-350/2013.
119. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013.
120. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013.
121. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-32-332/2013.
122. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. spalio 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-86-354/2013.
123. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-154-116/2014.
124. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gruodžio 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-206-195/2013.

125. VI. Intertnetiniai šaltiniai

126. „Taliono įstatymas“ Žiūrėta 2015 10 14.
www.britannica.com/topic/talion
127. „Lietuvos teismų praktika“ Žiūrėta viso darbo metu.
www.infolex.lt
128. „Lietuvos Respublikos Seimas“ Žiūrėta viso darbo metu.
www.lrs.lt
129. „Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas“ Žiūrėta viso darbo metu.
www.lrkt.lt
130. „Lietuvos teismai“ Žiūrėta viso darbo metu.
www.teismai.lt

ANOTACIJA LIETUVIŲ KALBA

Magistro darbu siekiama atskleisti visas aplinkybes, kurios daro įtaką bausmės skyrimui. Siekiama nuodugniai išanalizuoti visus ypatumus bei probleminius aspektus susijusius su bausmės skyrimu. Taip pat, atskleidžiama kokią įtaką bausmei turi nužudymo kvalifikuojantys požymiai, t.y. kokių mastu griežtėja bausmė inkriminuojant vieną ar kelis iš požymių.

Tyrimu buvo bandoma atskleisti bausmės už nužudymą švelninimo tendenciją, tačiau gauti rezultatai yra priešingi. Pastebėta bausmės griežtinimo tendencija, tiek tyčinio nužudymo, tiek kvalifikuoto nužudymo atvejais. Tačiau skiriamos bausmės, vis dar gerokai atsilieka nuo įstatyme numatyto bausmės vidurkio, kas parodo neatitikimą tarp bausmės skyrimo politikos ir realios situacijos teismų nuosprendžiuose.

Reikšminiai žodžiai: baudžiamoji teisė; bausmė; nužudymas; teismų praktika.

ANNOTATION IN ENGLISH

The Master's thesis focuses on revealing all the circumstances affecting the prescription for punishment. The aim is a detailed analysis of all the peculiarities and problematic aspects related to the prescription for punishment. Furthermore, it is revealed what kind of impact towards punishment qualifying factors of murder have, i.e. to what extent the punishment gets tightened by incriminating one or more of the indications.

The study was an attempt to reveal the extenuation tendency in punishment for murder, however the received results reflected the opposite. Punishment tightening tendency was observed both in cases of intentional murder and qualified murder. However allocated punishments are still far behind the average of the statutory penalty, which shows the discrepancy between the sentencing policy and the actual situation in judicial decisions.

Key words: criminal law; penalty; murder; case law.

SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA

Visuomenėje egzistuoja nuomonė, kad bausmės už nužudymus Lietuvoje yra per švelnios, ir laikui bėgant, jos dar labiau švelninamos. Magistro darbo empiriniu tyrimu, bandoma patvirtinti arba paneigti šią nuomonę, analizuojant didelę apimti baudžiamųjų bylų, bei juos sisteminant.

Darbo tema – „bausmės už nužudymą skyrimo teismų praktikoje ypatumai“.

Darbu atskleidžiami visi ypatumai bei aplinkybės, turinčios įtaką bausmės dydžiui. Apžvelgiami visi bausmės skyrimo pagrindai ir kaltinamojo atsakomybę lengvinančių bei sunkinančių aplinkybių reikšmė. Pabrėžiama šių dviejų teisės normų draudžiama, tačiau egzistuojanti konkurencija. Detaliai analizuojami tiek nužudymo, tiek kaltinamojo asmenybės, pavojingumo laipsnio įvertinimas, kas juos sudaro bei į ką teismas atsižvelgia vertindamas.

Bendrai apsprendžiamos nužudymo bei bausmės sampratos, jų įvairovė. Taip pat analizuojami bausmės tikslai, bausmių skyrimo politika, bei daug diskusijų keliantys teisingumo bei proporcingumo principai. Analizuojami nusikalstamos veikos motyvai, bei asmens elgesys prieš, per ir po nužudymo. Kritikuotinai apžvelgiami ir atvejai, kuomet teismai taiko švelnesnes bausmes nei numato įstatymas.

Visu darbu atskleidžiama, kad ne visais atvejais teismai tinkamai individualizuoja bausmes kaltinamiesiems. Dažnu atveju už vienodus nusikaltimus, labai panašiomis aplinkybėmis, paskirtos bausmės gerokai skiriasi.

Remiantis, visu darbu, darytina išvada, kad Lietuvos bausmių skyrimo politika ir jos įgyvendinimas nėra tobuli. Po atlikto tyrimo paaiškėjo bausmės griežtinimo tendencija, tiek tyčinio nužudymo, tiek kvalifikuoto nužudymo atvejais. Tačiau, skiriamos bausmės, vis dar atsilieka nuo įstatyme numatyto sankcijos vidurkio, kas parodo neatitikimą tarp bausmės skyrimo politikos ir realios situacijos teismuose. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados bei pasiūlymai, kurie galėtų padėti geriau įgyvendinti bausmių sistemą. Pateikiama baudžiamojo įstatymo korekcija bei kiti rekomendaciniai pokyčiai teismams bei įstatymų leidėjui.

SUMMARY IN ENGLISH

There is a widespread belief in society that punishments for murders in Lithuania are too mild, and over time they have got extenuated even more. Empirical analysis in Master's thesis attempts to support or contradict this estimation by analysing as well as systemizing a large volume of criminal cases.

The thesis topic is „Peculiarities of Allocating Punishment for Murder under Judicial Practice”.

The thesis reveals all the peculiarities and circumstances affecting the level of punishment. All grounds for sentencing and significance of circumstances mitigating and aggravating responsibility of the accused are overviewed. Competition between these two legal norms, which is prohibited yet still existing, is highlighted. A detailed analysis of both the murder and the assessment of danger degree of the accused personality, their constituent parts and a court's assessment are analyzed in detail.

The concept of murder and punishment, their variety are generally observed. Furthermore, goals of punishment, sentencing policy and controversial principles of justice and proportionality are analyzed. Motives of criminal act as well as a person's conduct before, during and after a murder are examined. Cases when courts impose lesser punishments than prescribed by law are critically reviewed.

The entire thesis exhibits that not in all cases courts duly individualize penalties for the accused. Oftentimes, for the same crimes committed under very similar circumstances imposed punishments differ substantially.

With reference to the entire thesis, it must be concluded that the Lithuanian sentencing policy and its implementation are far from perfect. After the performed research, punishment tightening tendency was observed both in cases of intentional murder and qualified murder. However allocated punishments are still far behind the average of the statutory penalty, which shows the discrepancy between the sentencing policy and the actual situations in courts. Conclusions and proposals introduced at the end of the thesis could help in improving the implementation of the penal system. Amendment to the Criminal Law and other recommendatory alterations drafted for courts and the legislator have been proposed likewise.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1

Lietuvos Respublikos teismų baudžiamųjų nužudymų bylų nuosprendžių lentelė:

*LAT – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas; *L AP T – Lietuvos Apeliacinis Teismas; *AP – Apygardos; *T - Teismas

Instancija	Bylos Nr.	Kvalifikuojantis Požymis	Bausmė	Kuo?	Lokacija	Smūgių Skaičius	Motyvas	Tyčia	Lengvinančių Apl.	Sunkinančių Apl.	Teistumas	Kita
LAT	2K-350/1995	Paprastas Nužudymas	3 m.	Oro Reguliavimo Kranu	Į Galvą	6 Smūgiai	Muštinės	Netiesioginė	1	0	Neteistas	Gynėsi Paveiktas Didelio Susijaudinimo
LAT	2K-54/1996	5 P. Itin Žiauriai	8m. 6 mėn.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairios Kūno Vietos	28 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-684/1999	Paprastas Nužudymas	7 m.	Pagalui	Į Veidą	4 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-491/1999	Paprastas Nužudymas	8m. 6 mėn.	Rankomis	Į Veidą Ir Galvą	9 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-432/1999	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Kumščiu	Į Galvą Ir Krūtinės Laštą	11 Smūgių	Reikalavo Pinigų Arba Degtinės	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-286/1999	8. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Strypu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	15 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimus Pinigus	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-56/1999	Paprastas Nužudymas	10 m.	9mm. Revolveris	Nepasisakė	3 Šūviai	"Vykde Tariamas Teises"	Tiesioginė	0	1	Teistas	-
LAT	2K-712/2000	11 P. Jeigu Tai Padarė Itin Pavojingas Recidyvistas Ir 12 P. Jeigu Tai Padarė Asmuo, Anksčiau Nusikaltęs Tyčiniu Nužudymu, Numatytu Šio Kodekso 104 Arba 105	15 m.	Rankomis Ir Rankšluosčiu	Į Kaklą	Pasmaugė	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Teistas	Recidyvistas

		Straipsniuose										
LAT	2K-421/2000	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų.	15 m.	Medinė Lazda, Peiliu	Į Galvą Ir Kaklą	9 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Teistas	Itin Pavojingai Charakterizuojamas
LAT	2K-484/2000	Paprastas Nužudymas	10 m.	Rankomis Ir Kojomis	Visą Kūną	Lavonas Sudegintas, Nėra Aiškūs Kiekis Smūgių.	Nenustatytas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-1097/2001	1 P. Savo Motinos Arba Tėvo	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Kūną Ir Galvą		Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-1099/2001	Paprastas Nužudymas	8 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-1030/2001	5 P. Itin Žiauriai	13 m.	Kumščiais Ir Kirvio Pentimi	Galvą Ir Kūną	32 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-933/2001	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Veidą Ir Galvą	9 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-904/2001	2 P. Dviejų Ar Daugiau Asmenų Ir 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	19 m.	Traumuojančiais Įrankiais	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	22 Smūgiai Vienai Aukai Ir 13 Smūgiu Kitai Aukai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Teistas	Recidyvistas, Buvo Girtas
LAT	2K-808/2001	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Peiliu	Į Krūtine	2 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-923/2001	Paprastas Nužudymas	10 m. 6 mėn.	Peiliu	Į Pilvą Ir Krutinę	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	-
LAT	2K-828/2001	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	Į Galvą, Krūtine Ir Pilvą	11 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Recidyvistas
LAT	2K-678/2001	13 P. Mažamečio Asmens Arba Bejėgiškos Būklės Asmens	14 m.	Pagalve	Į Galvą	Pasmaugė	Nenustatyta	Tiesioginė	0	0	Nėra Aišku	Buvo Girta

LAT	2K-647/2001	Paprastas Nužudymas	7 m.	Žibintuvėliu	I Sprandą.	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Policininkas, Darbo Metu, Viršijo Įgaliojimus
LAT	2K-667/2001	Paprastas Nužudymas	7 m. 6 mėn.	Kumščiu	I Galvą, Krūtinę Ir Pilvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-538/2001	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	I Kaklą (Miego Arterija)	1 Smūgis	Nenustatyta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-508/2001	5p. Itin Žiauriai; 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų ; 12 P. Jeigu Tai Padarė Asmuo, Anksčiau Nusikaltęs Tyčiniu Nužudymu, Numatytu Šio Kodekso 104 Arba 105 Straipsniuose	iki gyvos galvos	Virve, Rankomis, Kojomis	I Kaklą Ir Įvairias Kūno Vietas	Smaugė Ir Daugybinaiai Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Teistas	Ilgai Planuotas Ir Vykdomas Nusikaltimas
LAT	2K-516/2001	Paprastas Nužudymas	7 m.	Metalinis Laužtūvėlis	Veidą, Pilvą, Krūtinę	11 Smūgių	Nenustatyta	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-500/2001	Paprastas Nužudymas	10 m.	Peiliu	I Pilvą Ir Krūtinę	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Nėra Aišku	-
LAT	2K-504/2001	Paprastas Nužudymas	5 m.	Peiliu	I Krūtinę	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-363/2001	Paprastas Nužudymas	10 m.	Peiliu	I Nugarą	1 Smūgis	Iš Asmeninių Paskatų	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-364/2001	9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m.	Peiliu	I Krūtinę	1 Smūgis	Nenustatyta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Neblaivus
LAT	2K-350/2001	9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kairįjį Šoną	10 Smūgių	Noras Pamokyti	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Apgirtęs Lengvai
LAT	2K-336/2001	Paprastas Nužudymas	6 m.	Peiliu	I Krūtinę	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girta
LAT	2K-305/2001	5 P. Itin Žiauriai ; 13 P. Mažamečio Asmens Arba Bejėgiškos Būklės Asmens	13 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	24 Smūgiai (Rasta 48 Sužalojimai)	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas

LAT	2K-262/2001	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Savadarbiu Pistoletu	Į Galvą	1 Šūvis	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-260/2001	Paprastas Nužudymas	6 m.	Peiliu	Į Krūtinę	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girta
LAT	2K-127/2001	5 P. Itin Žiauriai Ir 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Peiliu	Į Įvairias Kūno Vietas	15 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-203/2001	5 P. Itin Žiauriai	14 m.	Lygintuvu Ir Metaline Lopetėle	Į Įvairias Kūno Vietas	31 Smūgis	Konfliktas	Tiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Neblaivus
LAT	2K-155/2001	1 P. Savo Motinos Ar Tėvo	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Veidą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteista	-
LAT	2K-135/2001	1 P. Savo Motinos Ar Tėvo Ir 13 P. Bejėgiškos Būklės Asmens	14 m.	Rankomis, Peiliu, Žirkėmis	Į Veidą Ir Įvairias Kūno Vietas	31 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-105/2001	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis	Į Galvą	7 Smūgiai	Pavydas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Nužudė Žmonos Galimą Meilužį
LAT	2K- 70/2001	Paprastas Nužudymas	10 m. 6 mėn.	Kinkomuoju Trauku	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	19 Smūgių	Konfliktas	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-82/2001	Paprastas Nužudymas	8 m.	Mediniu Pagaliu	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-87/2001	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Koja	Į Juosmenį	1 Smūgis	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-38/2001	5 P. Itin Žiauriai	13 m.	Peiliu Ir Elektros Laidu	Į Krūtinę Ir Kaklą	13 Smūgių	Iš Asmeninių Paskatų	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-10/2001	9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą	Keli Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-24/2001	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Troseliu	Kaklą	Pasmaugė	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Suplanuotas Nusikaltimas
LAT	2K-15/2001	5 P. Itin Žiauriai	12 m.	Invalido Ramentu	Įvairios Kūno Vietos	44 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-689/2002	5 P. Itin Žiauriai Ir 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	17 m.	Smaugvirve, Peiliu	Krūtinė Ir Įvairios Kūno Vietos	36 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Iš Anksto Suplanuotas Nusikaltimas

LAT	2K-695/2002	2 P. Du Žmonės Ir 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	iki gyvos galvos	Graižtviniu Šaunamuoju Ginklu	I Galvą	2 Šuviai Vienai Aukai Ir 3 Šuviai Kitai Aukai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-698/2002	5 P. Itin Žiauriai	14 m.	Kirviu	Ivairios Kūno Vietos	14 Smūgių	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-601/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-586/2002	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą	10 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-499/2002	Paprastas Nužudymas	7 m.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-483/2002	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-485/2002	9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Pilvo Sritį	4 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-442/2002	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Ivairios Kūno Vietos	24 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-402/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	Nenustatyta	Nenustatyta	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-406/2002	Paprastas Nužudymas	6 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-418/2002	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis	I Galvą Ir Krūtine	2 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Teistas	Recidyvistas, Buvo Girtas
LAT	2K-427/2002	5 P. Itin Žiauriai ; 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų 13 P. Mažamečio Arba Bejėgiškos Būklės Asmens	16 m.	Rankomis Ir Kojomis	Ivairios Kūno Vietos	Nenustatyta	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-397/2002	5 P. Itin Žiauriai	10 m.	Peiliu	Ivairios Kūno Vietos	58 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-369/2002	Paprastas Nužudymas	5 m.	Elektros Įtampa	Visas Kūnas	Elektros Įtampa	Spąstai	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Paspėdęs Spąstus Vagims.
LAT	2K-330/2002	9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	15 m.	Kojomis	I Galvą	3 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Neblaivus
LAT	2K-334/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-

LAT	2K-338/2002	Paprastas Nužudymas	6 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-266/2002	12 P. Jeigu Tai Padarė Asmuo, Anksčiau Nusikaltęs Tyčiniu Nužudymu, Numatytu Šio Kodekso 104 Arba 105 Straipsniuose	iki gyvos galvos	Lygintuvo Laidu	Kaklas	Pasmaugė	Konfliktas	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-242/2002	5 P. Itin Žiauriai	17 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą	24 Smūgiai	Pagrobė	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-200/2002	Paprastas Nužudymas	6 m.	Rankomis Ir Kojomis	Įvairios Kūno Vietos	Nenustatyta	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-213/2002	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Peiliu	Į Galvą Ir Krūtine Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-173/2002	Paprastas Nužudymas	7 m. 6 mėn.	Peiliu	Krūtine, Kaktą, Pakaušį	Nenustatyta	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-174/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtine Ir Nugarą	3 Smūgiai	Peštynių Metų	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-145/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-99/2002	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Krūtine Ir Pasmakrį	5 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-78/2002	Paprastas Nužudymas	8 m.	Peiliu	Į Plaštaką Ir Šlaunį	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-70/2002	Paprastas Nužudymas	8 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-77/2002	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Kojomis	Į Galvą	4 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turtą	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-53/2002	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Rankomis	Veidą, Kaklą	24 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turtą		0	1	Nėra Aišku	Buvo Girtas
LAT	2K-43/2002	2 P. Du Žmonės Ir 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų 13 P. Mažamečio Arba Bejėgiškos Būklės Asmens	17 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	Nenustatyta	Siekė Užvaldyti Svetimą Turtą	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas

LAT	2K-11/2002	Paprastas Nužudymas	8 m. 6 mėn.	Kojomis	I Galvą	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-760/2003	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	14 m.	Peiliu	I Pilvą	1 Smūgis	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-781/2003	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Veidą Ir Kitas Kūno Vietas	27 Smūgiai	Vykde Tariamą Teisę	Netiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-706/2003	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Rankomis Ir Kojomis, Kirviu	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	19 Smūgių Rankomis; 7 Smūgiai Kirviu	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas, Recidyvistas
LAT	2K-666/2003	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	17 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	2	Neteistas	Bendrininkų Grupė, Nepilnametis
LAT	2K-681/2003	Paprastas Nužudymas	7 m.	Peiliu	I Šlaunį	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girta
LAT	2K-701/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Medine Kėdute	I Galvą Ir Krūtine	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	2	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-657/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	I Galvą	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-697/2003	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą	5 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-731/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Pistoletu	I Galvą	1 Šūvis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-656/2003	Paprastas Nužudymas	7 m.	Mediniu Pagaliu	I Galvą Ir Kaklą	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-765/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Tuščių Alaus Buteliu Ir Rankomis Bei Kojomis	I Galvą	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-583/2003	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	9 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	26 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-630/2003	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	7 m.	Kojomis	I Galvą	6 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-560/2003	Dėl Savanaudiškų Paskatų (9 P.)	12 m.	Peiliu	I Krūtine, Nugarą	Nenustatyta	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-564/2003	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Krūtine	17 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	-
LAT	2K-567/2003	Paprastas Nužudymas	7 m. 8 mėn.	Rankomis	I Galvą Ir Kitas Kūno	19 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girtas

					Vietas							
LAT	2K-509/2003	Paprastas Nužudymas	8 m.	Peiliu	I Nugarą	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	0	0	Teistas	-
LAT	2K-511/2003	Paprastas Nužudymas	6 m.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-441/2003	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	10 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-398/2003	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Akmeniu, Rankomis, Kojomis, Kastuvėliu, Kūjų	I Įvairias Kūno Vietas	40 Smūgių	Iš Anksto Suplanuotas	Tiesioginė	0	2	Teistas	Užkasė Dar Gyvą
LAT	2K-255/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	I Pilvą	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-262/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	0	1	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-270/2003	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	11 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-299/2003	Paprastas Nužudymas	6 m. 6 mėn.	Ranka	I Galvą	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
LAT	2K-183/2003	5 P. Itin Žiauriai, 8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų Ir 13 P. Mažamečio Arba Bejėgiškos Būklės	20 m.	Pagaliu	I Įvairias Kūno Vietas	42 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	-	2	Teistas	Recidyvistas, Buvo Girtas
LAT	2K-218/2003	8 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Pistoletu	I Krūtine	1 Šūvis	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	-	1	Neteistas	Organizavo Nusikaltimą
LAT	2K-227/2003	Paprastas Nužudymas	9 m. 6 mėn.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	Nenustatyta	Nenustatyta	Netiesioginė	-	1	Neteista	Buvo Girta
LAT	2K-187/2003	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	11 Smūgių	Konflikts	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-141/2003	Paprastas Nužudymas	8 m. 6 mėn.	Peiliu	I Krūtine	1 Smūgis	Konflikts	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-91/2003	3 P. Savo Artimąjį Giminaitį (3 P.)	10 m.	Rankomis	I Galvą	6 Smūgiai	Konflikts	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas

LAT	2K-101/2003	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-20/2003	5 P. Itin Žiauriai	12 m.	Rankomis, Kojomis, Peiliu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Nenustatyta	Konfliktas	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
LAT	2K-30/2003	Paprastas Nužudymas	6 m.	Ranka	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-35/2003	Paprastas Nužudymas	5 m. 6 mėn.	Peiliu	Į Šlaunį	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Buvo Girtas
L APT	1A-459/2007	Paprastas Nužudymas	8 m.	Ranka	Į Galvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
L APT	1A-428/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	12 m. 6 mėn.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	34 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	Apibūdinamas Neigiamai
LAT	2K-774/2007	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteista	-
L APT	1A-465/2007	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	7 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
L APT	1A-449/2007	Paprastas Nužudymas	6 m.	Plyta	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	27 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Asmenybė Vertinama Neigiamai
L APT	1A-271/2007	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis, Peiliu	Į Galvą Ir Kirkšnį	Keli Smūgiai Ir 1 Dūris	Muštinės	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
LAT	2K-776/2007	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	6 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas, Nepilnametis
LAT	2K-788/2007	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	14 m.	Virve	Į Kaklą	Pasmaugė	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	1	2	Neteistas	Asmenybė Vertinama Neigiamai
Klaipėdos APT	1-86-382/2007	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	11 m.	Tuščiu Alaus Buteliu	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
L APT	1A-451/2007	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kūną	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Teigiama Asmenybė
Panevėžio APT	1-62-193/2007	Paprastas Nužudymas	12 m.	Peiliu	Į Krūtine, Nugarą Ir Žastą	5 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas, Recidyvas
Klaipėdos APT	1-141-113/2007	Paprastas Nužudymas	11 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteista	Buvo Girta

Panevėžio AP T	1-85-185/2007	Paprastas Nužudymas	12 m.	Peiliu	Į Kaklą Ir Krūtine	2 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas, Neigiama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-71-193/2007	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą	3 Smūgiai	Nesutarimai	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas, D. G.
Panevėžio AP T	1-71-193/2007	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą	3 Smūgiai	Nesutarimai	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas, Ž. L.
Kauno AP T	1-184-238/2007	Paprastas Nužudymas	12 m.	Rankomis, Kojomis, Kastuvu	Į Galvą	5 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-127-50/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	11 m.	Rankomis, Kojomis, Kastuvu	Į Įvairias Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Teistas	Neigiama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-80-185/2007	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Teigiama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-63-491/2007	Paprastas Nužudymas	7 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Tiesiogine	2	1	Neteistas	Buvo Girtas, Teigiama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-75-185/2007	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Patenkinama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-50-349/2007	Paprastas Nužudymas	10 m.	Rankomis Ir Mediniu Pagaliu	Į Galvą	7 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-115-557/2007	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Ranką, Kaklą, Petį	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	N1-56-350/2007	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	8 m.	Rankomis Ir Metaliniu Veržliarakčiu	Į Galvą	15 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turtą	Tiesiogine	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Nepilnametis
Panevėžio AP T	1-46-491/2007	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	11 m.	Rankomis Ir Peiliu	Į Krūtine	7 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turtą	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas, Neigiama Asmenybė
Klaipėdos AP T	1-78-50/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	19 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Kerštas	Tiesiogine	1	2	Teistas	Buvo Girtas, Recidyvas
Šiaulių AP T	1-74-135/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	15 m.	Rankomis Ir Kojomis, Įvairiais Daiktais	Į Visą Kūną	Daugiau Nei 100 Smūgių	Asmeninės Paskatos	NEPASISAKĖ	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-61-349/2007	Paprastas Nužudymas	8 m.	Ranka	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas

Klaipėdos AP T	1-85-361/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Mediniu Pagaliu, Peiliu, Kirviu, Plyta	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	2	Neteistas	A.Š. Neigiama Asmenybė, Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-85-361/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	8 m.	Mediniu Pagaliu, Peiliu, Kirviu, Plyta	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	2	Teistas	R.V. Neigiama Asmenybė, Buvo Girtas (Nepilnametis, Panaudojo Mažiau Smurto)
Klaipėdos AP T	1-38-106/2007	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	7 m.	Rankomis	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	2	Neteistas	Buvo Girtas, Nepilnametis
Panevėžio AP T	1-39-511/2007	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Visą Kūną	41 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-3-145/2007	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	12 Smūgių	Be Priežasties	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas Ir Apsvaigęs Nuo Narkotikų
Panevėžio AP T	1-20-337/2007	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	21 Smūgis	Be Priežasties	Netiesioginė	1	2	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-303-209/2008	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	50 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-282-209/2008	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	Į Galvą, Petį	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas, Teigiama Asmenybė
Vilniaus AP T	1-278/2008	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis, Kojomis, Medine Taburete, Peiliu	Į Įvairias Kūno Vietas	14 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-242/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Krūtine	15 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-211/2008	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtine	1 Smūgis	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-209-317/2008	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-99-106/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis Ir Peiliu	Į Kaklą	Pasmaugė	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesiogine	1	2	Teistas	Buvo Girtas

Vilniaus AP T	1-287/2008	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Pilvą	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-190/2008	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	-
Klaipėdos AP T	1-35-458/2008	Paprastas Nužudymas	8 m.	Peiliu	I Žastą Ir Krūtineį	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteista	Buvo Girta
Kauno AP T	1-245/08	Paprastas Nužudymas	10 m.	Kirviu	I Galvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	0	Teistas	-
Šiaulių AP T	1-99-282/2008	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis	I Galvą, Krūtineį Ir Kitas Kūno Vietas	18 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-127-462/2008(S)	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	11 m.	Rankomis Ir Peiliu	I Įvairias Kūno Vietas	34 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	3	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-83-185/2008	5 P. Du Ar Daugiau Žmonių	20 m.	Metaliniu Vamzdžiu	I Įvairias Kūno Vietas	6 Smūgiai Vienai Aukai, 12 Smūgių Kitai, 3 Smūgiai Dar Kitai	Konfliktas	Tiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-146-48/08	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	18 m.	Rankomis Ir Peiliu	I Įvairias Kūno Vietas	62 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-223/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Kirviu Ir Medine Kėde	I Įvairias Kūno Vietas	27 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-46-48/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Rankomis, Kojomis, Kėde, TV Koja	I Įvairias Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-199-508/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Ranka	I Galvą	1 Smūgis	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-52-511/2008	5 P. Du Ar Daugiau Žmonių	15 m.	Metaliniu Vamzdžiu	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	17 Smūgių Vienai Aukai, 16 Smūgių Kitai	Konfliktas	Tiesioginė	2	0	Neteistas	Teigiama Asmenybė
Vilniaus AP T	1-178/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	50 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	2	Neteistas	Buvo Girtas

Vilniaus AP T	1-174/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis Ir Kojomis, Virve	Į Įvairias Kūno Vietas	18 Smūgių, Po to Pasmaugė	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-39-397/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Rankomis	Į Galvą	2 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	NEPASISAKĖ	0	0	Teistas	-
Vilniaus AP T	1-175-206/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	12 m.	Rankomis	Į Veidą, Krūtine	9 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesiogine	0	0	Neteistas	-
Panevėžio AP T	1-50-134/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	34 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	2	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-121-120/08	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	12 m. 6 mėn.	Rankomis, Kojomis, Beisbolo Lazda	Į Galvą	Nenustatyta	Be Priežasties	Netiesioginė	2	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-34-397/2008	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	18 m.	Ranka	Į Kaklą	Pasmaugė	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	NEPASISAKĖ	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-136/2008	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	14 m.	Koja, Duriančiu-Pjaunančiu Įrankiu	Į Galvą Ir Krūtine	2 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-44-376/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	22 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	0	0	Teistas	-
Vilniaus AP T	1-137-149/2008	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	13 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą	6 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Teistas	Recidyvistas, Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-57-50/2008	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	34 Smūgiai	Konfliktas	NEPASISAKĖ	0	1	Neteista	-
Kauno AP T	1-45-317/2009	Paprastas Nužudymas	12 m.	Aštriu, Smailiu, Plokščiu Duriančiai Pjaunančio Tipo Įrankiu	Į Šlaunį	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-240-209/2009	Paprastas Nužudymas	11 m.	Pagaliumi Ir Rankomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-227-274/2009	Paprastas Nužudymas	12 m.	Kirviu	Į Galvą	2 Smūgiai	"Norėjo Pamokyti"	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas, Neigiama Asmenybė
Vilniaus AP T	1-272/2009	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas

					Vietas							
Šiaulių AP T	1-28 -135/2009	Paprastas Nužudymas	7 m. 6 mėn.	Rankomis	Į Galvą	6 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	0	Neteistas	Teigiama Asmenybė
Kauno AP T	1-132-290/2009	Paprastas Nužudymas	11 m.	Ištūmė Pro Balkoną	Į Visą Kūną	Iš 20 Metų Aukščio	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-224-348/2009	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis, Kojomis, Peiliu	Į Galvą, Klubą, Krūtinę.	5 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-162-397/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Rankomis, Kojomis, Kirviu, Metaliniu Semtuvu, Metaline Šakute	Į Visą Kūną	93 Smūgiai	Konfliktas	NEPASISAKĖ	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-285/2009	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Kaklą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-79-120/2009	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	2	0	Neteistas	-
Kauno AP T	1-178-290/2009	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Peiliu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	10 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Teista	Buvo Girta
Kauno AP T	1-160-138/2009	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis	Į Galvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Neteistas	-
Vilniaus AP T	1-232-209/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	10 m.	Rankomis, Kojomis, Buteliu, Žirkklėmis	Į Galvą, Kaklą Ir Kitas Kūno Vietas	39 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-52-134/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	11 m.	Peiliu	Į Nugarą, Kaklą, Krūtinę	14 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-92-417/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Peiliu	Į Įvairias Kūno Vietas	143 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Nepasisakė	Apsvaigęs Nuo Narkotikų
Vilniaus AP T	1-133-376/2009	Paprastas Nužudymas	10 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą, Kaklą Ir Krūtinę	25 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-93-245/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	15 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	45 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-61-397/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	14 m.	Rankomis, Kojomis, Peiliu	Į Įvairias Kūno Vietas	39 Smūgiai	Nenustatyta	NEPASISAKĖ	0	0	Teistas	Neigiama Asmenybė

Šiaulių AP T	1-41-300/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	13 m.	Rankomis, Kojomis, Lenta, Diržu	Į Įvairias Kūno Vietas	24 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	2	1	Neteistas	Buvo Girtas, Neigiamas Asmenybė
Vilniaus AP T	1-112-18/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	12 m.	Rankomis	Į Galvą	16 Smūgių	Konfliktas	NEPASISAKĖ	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-158-290/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 3 P. Savo Artimąjį Ar Giminių Ar Šeimos Narių	12 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	50 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Nepasisakė	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-231-149/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	13 m.	Rankomis, Kojomis, Peiliu	Į Visą Kūną	38 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-103-107/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	16 m.	Rankomis, Kastetu	Į Visą Kūną	20 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-127-417/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	14 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	20 Smūgių	Be Priežasties	NEPASISAKĖ	0	2	Nepasisakė	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-217-303/2009;	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai, 5 P. Du Ar Daugiau Žmonių Ir 3 P. Savo Artimąjį Ar Šeimos Narių	16 m.	Rankomis, Kojomis, Mediniu Pagaliu, Kastuvu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai Vienai Aukai, 20 Smūgių - Kitai	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-190-51/2009	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų Ir 2 P. Bejėgiškos Būklės Žmogų	13 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-

Vilniaus AP T	1-214-53/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 3 P. Savo Artimąjį Ar Giminių Ar Šeimos Narį	14 m.	Rankomis Ir Kojomis, Diržu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	23 Smūgių	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Teistas	-
Kauno AP T	1-193-274/2009	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	16 m.	Rankomis	Į Visą Kūną	9 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-180-172/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	53 Smūgiai	Be Priežasties	Netiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-32-138/2009	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 2 P. Bejėgiškos Būklės Žmogų	15 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-362-348/2013	Paprastas Nužudymas	10 m.	Peiliu	Į Kaklą, Krūtinę	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-145-519/2013	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtinę	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-239-348/2013	Paprastas Nužudymas	12 m.	Peiliu	Į Krūtinę Ir Koją	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas Užsienyje	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-357-508/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	17 m.	Rankomis, Kojomis, Radio Imtuvu	Į Galvą	11 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-107-350/2013	Paprastas Nužudymas	14 m.	Savadarbiu Šautuvu	Į Krūtinę	1 Šūvis	Konfliktas	Tiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-206-195/2013	Paprastas Nužudymas	7 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	11 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-103-134/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	14 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	7 Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-122-107/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-124-354/2013	Paprastas Nužudymas	12 m.	Peiliu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Teistas	Recidyvistas

Šiaulių AP T	1-122-116/2013	Paprastas Nužudymas	10 m.	Koja	I Lytinius Organus	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-276-579/2013	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	12 m. 6 mėn.	Peiliu	I Kaklą	27 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-370-319/2013	Paprastas Nužudymas	8 m.	Ranka	I Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-181-245/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	9 m.	Metaliniu Laužtuvu	I Įvairias Kūno Vietas	7 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas, Nepilnametis
Vilniaus AP T	1-289-468/2013	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	11 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
Kauno AP T	1-85-582/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	11 m.	Rankomis, Kojomis, Rankšluosčiu	I Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Teistas	-
Kauno AP T	1-232-508/2013	Paprastas Nužudymas	10 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Įvairias Kūno Vietas	14 Smūgių	Nenustatyta	Netiesioginė	1	2	Teistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-86-354/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	18 m.	Peiliu	I Krūtinę	1 Smūgis	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-290-498/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	10 m. 6 mėn.	Koja	I Galvą	4 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	0	Teistas	-
Kauno AP T	N1-152-81/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	9 m.	Rankomis Ir Alkūne	I Galvą	4 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	0	Teistas	Nepilnametis
Panevėžio AP T	1-92-193/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Peiliu	I Kūno Sritį	4 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-133-383/2013	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Mediniu Pagaliu	I Galvą	2 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	1	Teistas	Apsvaigęs Nuo Narkotikų
Kauno AP T	1-188-383/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	15 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	9 Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-32-332/2013	6 P. Kankindamas Ar Itin Žiauriai	20 m.	Kirviu, Plaktuku, Skutimosi Peiliuku	I Galvą, Kaklą, Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Iš Anksto Suplanuota	Tiesioginė	0	1	Neteista	Itin Žiauri Nv

Vilniaus AP T	N1-99-511/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	13 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą, Krūtinę Ir Kitas Kūno Vietas	19 Smūgių	Mažareikšmė Dingstis	Tiesiogine	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-44-152/2013	6 P. Kankindamas Ar Itin Žiauriai	15 m.	Pjaunančiu Įrankiu	Į Kaklą	5 Smūgiai	Dėl Asmeninių Paskatų	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-69-72/2013	6 P. Kankindamas Ar Itin Žiauriai	15 m.	Rankomis, Kojomis, Lazda	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	20 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Šiaulių AP T	1-30-135/2013	6 P. Kankindamas Ar Itin Žiauriai	14 m.	Rankomis, Kojomis, Metaline Kėdute	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	2	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-50-238/2013	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	13 m.	Rankomis, Kojomis, Lazda, Alaus Buteliu	Į Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Tiesiogine	0	1	Teistas	-
Šiaulių AP T	1-130-152/2013	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 3 P. Savo Artimąjį Giminių Ar Šeimos Narį	14 m.	Žarstekliu Ir Peiliu	Į Visą Kūną	86 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Neteistas	Buvo Girta
Šiaulių AP T	1-79-152/2013	Paprastas Nužudymas	10 m.	Peiliu	Į Krūtinę	2 Smūgiai	Konfliktas	NEPASISAKĖ	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-154-107/2014	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Krūtinę	17 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-134-245/2014	Paprastas Nužudymas	7 m. 6 mėn.	Rankomis Ir Kojomis	Į Krūtinę Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	0	Neteistas	Teigiama Asmenybė
Šiaulių AP T	1-154-116/2014	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	56 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	2	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-496-468/2014	Paprastas Nužudymas	7 m.	Koja	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	2	0	Neteistas	Teigiama Asmenybė
Kauno AP T	1-320-634/2014	Paprastas Nužudymas	11 m.	Ranka	Į Galvą	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-384-634/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis Ir Karštų Daiktu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	8 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-136-458/2014	Paprastas Nužudymas	8 m.	Kapakliu	Į Kojas	2 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteista	Senyvo Amžiaus
Kauno AP T	1-184-327/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin	8 m.	Peiliu	Į Krūtinę Ir Kaklą	15 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	2	1	Neteistas	Buvo Girtas

		Žiauriai										
Kauno AP T	1-293-348/2014	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	20 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	N1-135-337/2014	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	19 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	1	2	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-107-174/2014	Paprastas Nužudymas	11 m.	Koja	Į Galvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-243-493/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	14 m.	Peiliu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	55 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-187-557/2014	Paprastas Nužudymas	9 m.	Medine Lazda	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Tiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-319-319/2014	Paprastas Nužudymas	9 m.	Peiliu	Į Krūtinę Ir Pilvą	4 Smūgiai	Konfliktas	NEPASISAKĖ	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Vilniaus AP T	1-363-626/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	12 m.	Rankomis Ir Kojomis, Mediniu Pagaliu, Metaliniu Vamzdžiu, Metaliniu Laužtuvu	Į Įvairias Kūno Vietas	42 Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-120-491/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	16 m.	Rankomis, Kojomis Bei Metaliniu Žarstekliu	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	44 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
L AP T	1A-58/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Smaugvirve	Į Kaklą	Uždusino	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	0	Neteistas	-
Panevėžio AP T	1-86-511/2014	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Mačete Ir Medine Lenta	Į Galvą Ir Nugarą	7 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	0	1	Teistas Užsienyje	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-73-719/2014	5 P. Du Ar Daugiau Žmonių	19 m.	Rankomis Ir Peiliu	Į Kaklą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	NEPASISAKĖ	0	1	Teistas	Buvo Girtas

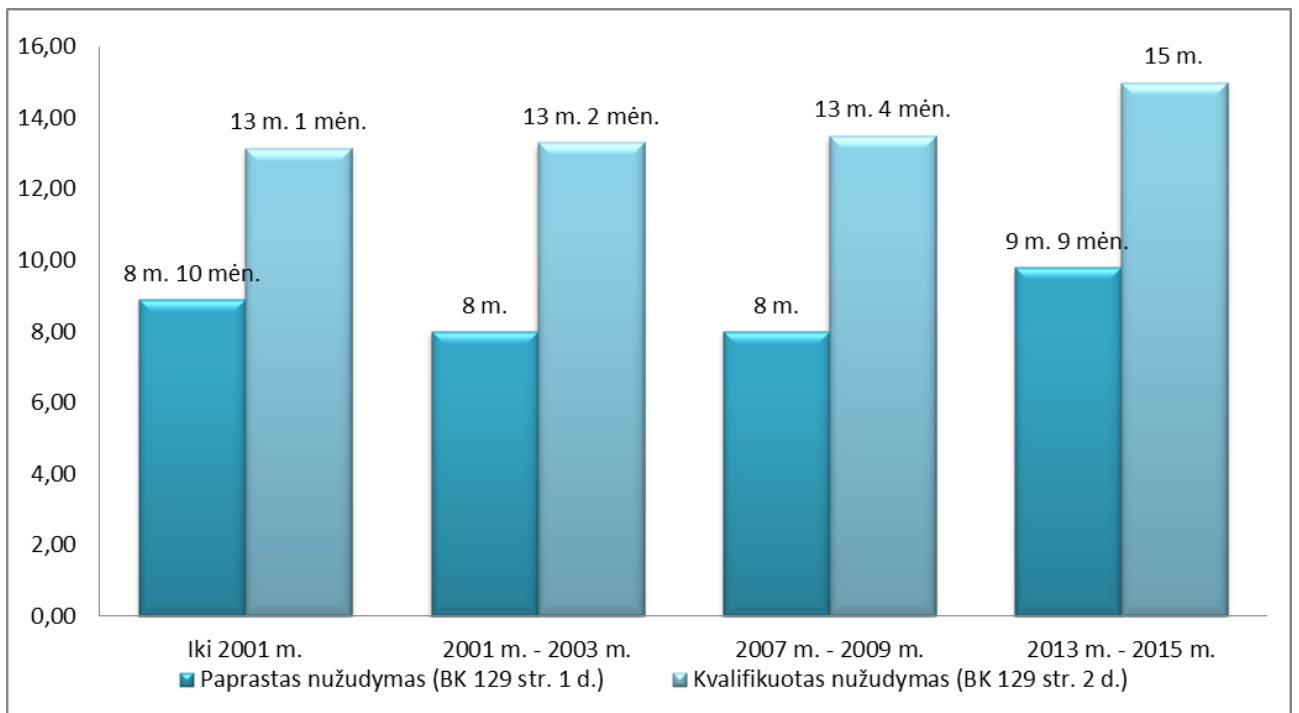
Kauno AP T	1-96-290/2014	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	14 m.	Šautuvo Vamzdžiu, Rankomis	I Galvą, Kojas Ir Kitas Kūno Vietas	9 Smūgiai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-25-511/2014	6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	15 m.	Kietu Buku Daiktu	I Galvą, Krūtinę Ir Kitas Kūno Vietas	23 Smūgiai	Iš Pykčio	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-86-134/2014	8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	14 m.	Peiliu	I Kaklą, Krūtinę, Pilvą, Juosmenį, Nugarą Ir Kitas Kūno Vietas	Daugybiniai Smūgiai	Mažareikšmė Dingstis	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
L AP T	1A-57/2014	5 P. Du Ar Daugiau Žmonių Ir 6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	20 m.	Rankomis, Kojomis, Kastuvu	I Visą Kūną	Daugybiniai Smūgiai	Konfliktas	Tiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	N1-332-383/2014	2p. Bejėgiškos Būklės Žmogų, 5 P. Du Ar Daugiau Žmonių, 9 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	16 m.	Ranka	I Galvą	10 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	1	2	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	N1-73-348/2014	6 P. Kankindamas Ir Kitaip Itin Žiauriai 7 P. Kitų Žmonių Pavojingu Būdų 8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	15 m.	Degiu Skysčiu	Visą Kūną	Padegė	Mažareikšmė Dingstis	Tiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-120-557/2014	2 P. Bejėgiškos Būklės Žmogų, 5 P. Du Ar Daugiau Žmonių, 6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai Ir 9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	17 m.	Kirviu	I Kaklą	3 Smūgiai Vienai Aukai 4 - Kitai Aukai	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Tiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas

Kauno AP T	1-180-238/2014	3 P. Savo Artimaji Giminaiti Ar Šeimos Narj Ir 6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai	15 m.	Peiliu	I Visa Kūną	17 Smūgiu Vienai Aukai, 16 Smūgių Kitai	Konfliktas	Tiesiogine	1	0	Teistas	Teigiama Asmenybė
Kauno AP T	1-70-485/2014	2 P. Bejėgiškos Būklės Žmogų, 5 P. Du Ar Daugiau Žmonių, 6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai, 8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų, 11 P. Siekdamas Nuslėpti Kitą Nusikaltimą	20 m.	Peiliu	I Kaklą, Krūtine Ir Kitas Kūno Vietas	7 Smūgiai Vienai Aukai, 28 - Kitai	Mažareikšmė Dingstis	Tiesiogine	1	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-129-238/2014	Paprastas Nužudymas	9 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	-
Klaipėdos AP T	1-103-458/2014	Paprastas Nužudymas	10 m.	Peiliu	I Kaklą Ir Veidą	5 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-16-491/2015	7 P. Kitų Žmonių Pavojingų Būdų Ir 8 P. Dėl Chuliganiškų Paskatų	13 m.	Pistoletas	I Koją	8 Šūviai (1 Taiklus)	Mažareikšmė Dingstis	Tiesiogine	2	1	Neteistas	Buvo Girtas, Teigiama Asmenybė
Panevėžio AP T	1-78-491/2015	Paprastas Nužudymas	11 m.	Rankomis Ir Kojomis	I Galvą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-192-175/2015	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis	I Veidą	3 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-144-785/2015	Paprastas Nužudymas	12 m.	Rankomis Ir Peiliu	I Įvairias Kūno Vietas Ir Kaklą	8 Smūgiai	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-151-498/2015	Paprastas Nužudymas	7 m.	Ranka	I Veidą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	0	0	Neteistas	-
Kauno AP T	1-156-238/2015	Paprastas Nužudymas	10 m.	Rankomis, Kojomis, Medine Lazda	I Įvairias Kūno Vietas	20 Smūgių	Konfliktas	Netiesioginė	2	1	Teistas	Buvo Girtas

Kauno AP T	1-194-493/2015	2 P. Bejėgiškos Būklės Žmogų, 6 P. Kankindamas Ar Kitaip Itin Žiauriai,	15 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Įvairias Kūno Vietas	50 Smūgių	Konfliktas	Tiesiogine	1	1	Teistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-72-458/2015	Paprastas Nužudymas	14 m.	Peiliu	Į Kaklą	1 Smūgis	Konfliktas	Tiesiogine	0	1	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-37-491/2015	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	15 m.	Rankomis, Kojomis, Medine Grūstuve, Taburete	Į Galvą Ir Kitas Kūno Vietas	12 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	Netiesioginė	0	2	Teistas	Buvo Girtas
Panevėžio AP T	1-43-719/2015	9 P. Dėl Savanaudiškų Paskatų	16 m.	Rankomis Ir Kojomis	Į Visą Kūną	19 Smūgių	Siekė Užvaldyti Svetimą Turta	NEPASISAKĖ	0	2	Neteistas	Buvo Girtas
Kauno AP T	1-152-319/2015	Paprastas Nužudymas	10 m.	Kirviu	Į Įvairias Kūno Vietas	4 Smūgiai	Konfliktas	Netiesioginė	0	1	Neteistas	Buvo Girtas
Klaipėdos AP T	1-50-107/2015	Paprastas Nužudymas	8 m.	Rankomis	Į Galvą	1 Smūgis	Konfliktas	Netiesioginė	1	1	Neteistas	Buvo Girtas

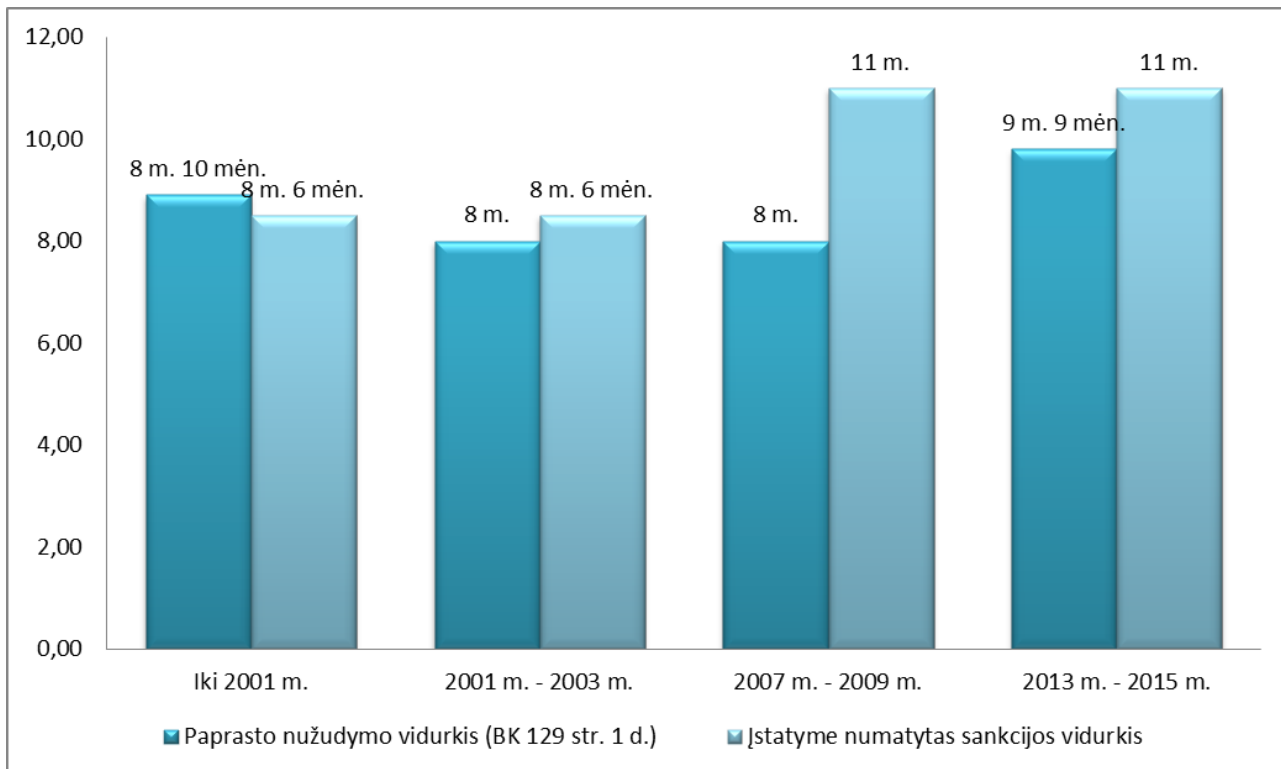
Priedas Nr. 2.

Skirtingų bausmių vidurkiai

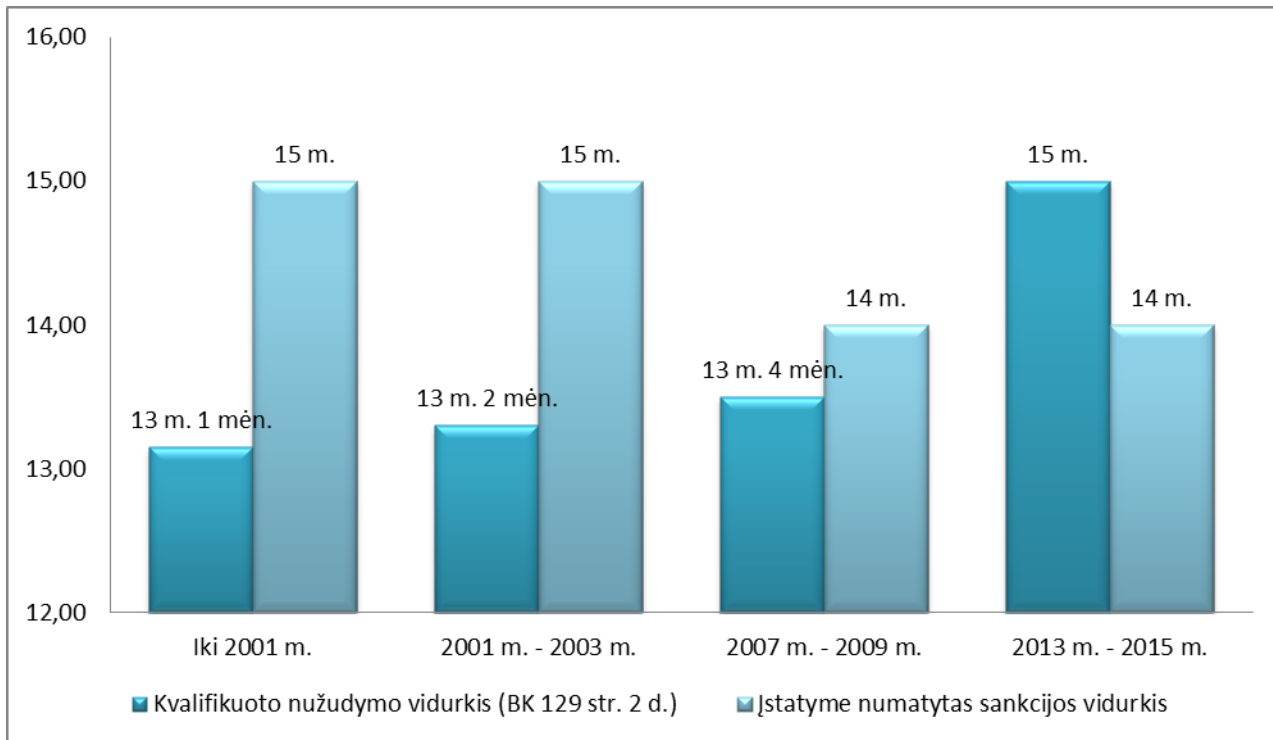
Priedas Nr. 3

Paprasto nužudymo (BK 129 str. 1 d.) bausmių vidurkio atotrūkis nuo įstatyme numatyto sankcijos vidurkio.

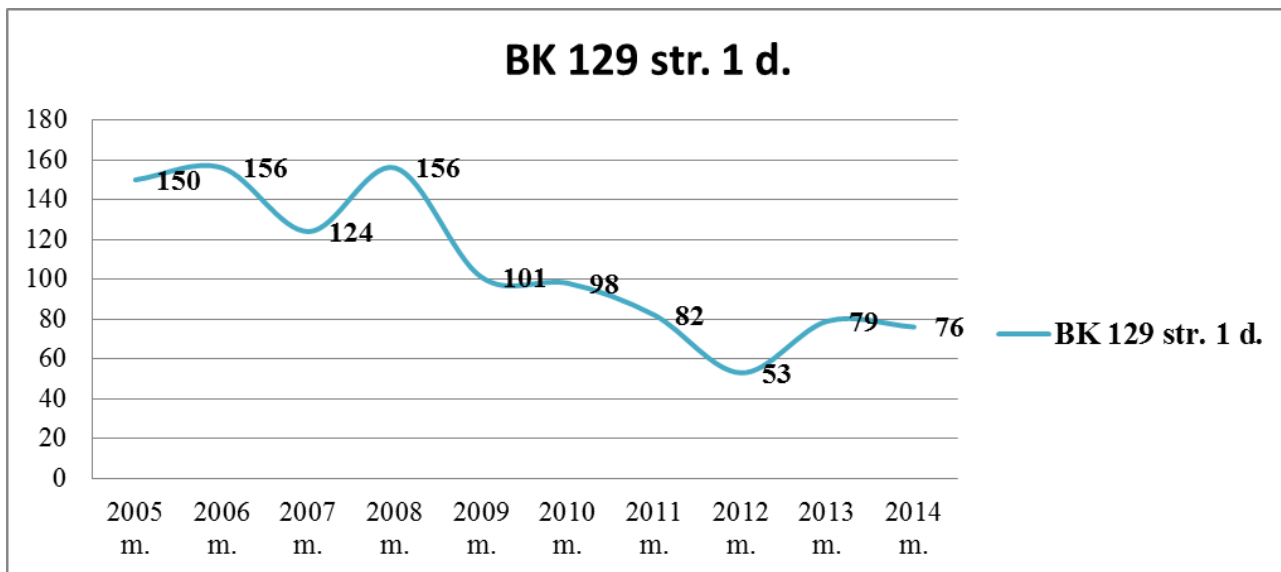
Priedas Nr. 4

Kvalifikuoto nužudymo (BK 129 str. 2 d.) bausmių vidurkio atotrūkis nuo įstatyme numatyto sankcijos vidurkio.

Priedas Nr. 5

Tyčinio nužudymo (BK 129 str. 1 d.) gautų bylų skaičius pirmosios instancijos teismuose.

Priedas Nr. 6

Kvalifikuoto nužudymo (BK 129 str. 2 d.) gautų bylų skaičius pirmosios instancijos teismuose.

